

พฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชาย
โรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์)
สาขาวิชาเอกการพยาบาลสาธารณสุข
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2552

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

พฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชาย
โรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษิตตามหลักสูตร

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์)

สาขาวิชานอกการพยาบาลสาธารณสุข

วันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2552

นางสาวสติมา มาศผล

ผู้วิจัย

รองศาสตราจารย์พิทยา จารุพูนผล,
พ.บ.,อ.ว. (ระบาดวิทยา)
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

อาจารย์ ดร.เพติงดา พรหมบัวศรี,
ค.ด. (หลักสูตรและการสอน)
ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขวัญใจ อำนางศักดิ์ชื้อ,
Ph.D. (Nursing)
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พัชรพร เกิดมงคล,
Ph.D. (Nursing)
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ศาสตราจารย์บรรจง มไหสวริยะ,
ท.บ.
คณบดี
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

รองศาสตราจารย์พิทยา จารุพูนผล,
พ.บ.,อ.ว. (ระบาดวิทยา)
คณบดี
คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

พฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชาย

โรงเรียนเอเชียศึกษาแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร

ผู้พิมพ์ ม.ร.ค.ส.

นางสาวสตีมา มาศผล

ผู้วิจัย

ผู้พิมพ์ เกิดม.ค.ว.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพฑูรย์ เกิดม.ค.ว.

Ph.D. (Nursing)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้พิมพ์

รองศาสตราจารย์พิทยา จารุพูนผล,

พ.บ.,อ.ว. (ระบาดวิทยา)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ผู้พิมพ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิบูลย์ใจ อำนาจศักดิ์ชัย,

Ph.D. (Nursing)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ผู้พิมพ์

ศาสตราจารย์บรรจง มไหสวริยะ,

พ.บ.

คณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

รองศาสตราจารย์สมพร กันทรคุณฐิติ เดรัจฉังชัยศรี,

ปร.ค. (ประสาทวิทยาศาสตร์)

วิทยาการแทน ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์)

สาขาวิชาเอกการพยาบาลสาธารณสุข

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Copyright by Mahidol University

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากบุคคลหลายท่าน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์พัชรพร เก็ดมงคล พร้อมทั้งรองศาสตราจารย์พิทยา จารุพูนผล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขวัญใจ อำนางค์ชัยเชื้อ อาจารย์ที่ปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้แนวคิด คำแนะนำ ตลอดจนชี้แนะข้อบกพร่องต่างๆ อย่างดียิ่ง ขอขอบพระคุณ อาจารย์ดร.เพลินดา พรหมบัวศรี ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ของวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์ และขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

ขอขอบพระคุณอาจารย์ใหญ่โรงเรียนกองทัพบกอุปถัมภ์ช่างกล ขส.ทบ. อาจารย์จุมพล มากกุศล หัวหน้าแผนกปกครองและคณาจารย์โรงเรียนกองทัพบกอุปถัมภ์ช่างกล ขส.ทบ. ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ผู้วิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูลและช่วยเหลือในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณผู้ปกครองและนักเรียนกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนกองทัพบกอุปถัมภ์ช่างกล ขส.ทบ. ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและดำเนินการวิจัยให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาการพยาบาลสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ผู้วิจัย และบุคลากรทุกท่านในภาควิชาการพยาบาลสาธารณสุขที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการศึกษาและการทำงานวิจัย

ขอขอบพระคุณนางสาววรารณ์ ปานแสน ผู้ตรวจการพยาบาล นางสาวเกศรา อัญชันบุตร และนางสาวศิริวรรณ เครือวิริยะพันธ์หัวหน้าหอผู้ป่วย รวมทั้งเพื่อน พี่และน้องติ๊กมกัญ-เพชรรัตน ชั้น3 และจุฬารณ์ชั้น 3 โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ที่คอยช่วยเหลือให้การสนับสนุนทั้งด้านเวลาในการทำวิจัยและด้านอื่นๆ และได้ให้คำปรึกษา และเป็นกำลังใจ มาโดยตลอด

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดามารดาที่อบรมสั่งสอนให้ข้าพเจ้ามีความสนใจในการศึกษาและให้การสนับสนุนด้วยดีมาโดยตลอด รวมถึงพี่สาวและน้องชายที่เป็นกำลังใจอันสำคัญยิ่งสนับสนุนอยู่เบื้องหลังความสำเร็จในการวิจัยครั้งนี้ และขอบคุณความช่วยเหลือจากเพื่อน นักศึกษาปริญญาโททุกท่าน

สติมา มาศผล

พฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร
INJURY PREVENTION BEHAVIORS AMONG MALE STUDENTS OF A VOCATIONAL COLLEGE,
BANGKOK METROPOLITAN

ศศิมา มาสผล 4836041 PHPH/M

วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร) สาขาวิชาเอกการพยาบาลสาธารณสุข

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : พัทธราพร เกิดมงคล, Ph.D. (Nursing), พิทยา จารุพูนผล, พ.บ., อ.ว. (ระบาดวิทยา), ขวัญใจ อำนาจสัตย์เชื้อ, Ph.D. (Nursing)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจแบบตัดขวาง เพื่อศึกษาพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษาชายระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดการบาดเจ็บในโรงเรียน การรับรู้อุปสรรคต่อการมีพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน และการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อการมีพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน นโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน การได้รับคำแนะนำเรื่องการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากครูและเพื่อน กับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนและศึกษาปัจจัยที่ทำนายพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

เลือกกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย จำนวน 150 คน โดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนระดับปานกลาง การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดการบาดเจ็บในโรงเรียน การรับรู้อุปสรรคต่อการมีพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน และการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อการมีพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน นโยบายการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน การได้รับคำแนะนำเรื่องการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .204, .325, .371, .228, r = .174, p\text{-value} = .05$) ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนและการได้รับคำแนะนำเรื่องการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากครู ไม่มีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

การรับรู้ความสามารถของตนเองในการมีพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน และนโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนได้ร้อยละ 20.4 ($R^2 = .204$)

จากการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะว่า การส่งเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนควรพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อการมีพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียน และการมีนโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บของโรงเรียนจะทำให้ นักเรียนมีพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บที่ดีต่อไป

คำสำคัญ: พฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน / โรงเรียนอาชีวศึกษา / นักเรียนชาย / การรับรู้
ความสามารถของตนเอง / การรับรู้โอกาสเสี่ยง / การรับรู้อุปสรรค / นโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บ

INJURY PREVENTION BEHAVIOR AMONG MALE STUDENTS OF A
VOCATIONAL COLLEGE, BANGKOK METROPOLITAN

SATHIMA MASPOL 4836041 PHPH/M

M.Sc. (PUBLIC HEALTH) MAJOR IN PUBLIC HEALTH NURSING

THESIS ADVISORY COMMITTEE: PATCHARAPORN KERDMONGKOL, Ph.D.
(NURSING), PHITAYA CHARUPOONPHOL, M.D., (DIP THAI BOARD OF
EPIDEMIOLOGY, KWANJAI AMNATSATSUE, Ph.D. (NURSING)

ABSTRACT

This cross-sectional study was conducted to describe injury prevention behavior, its related and predictive factors among male students of a vocational college, Bangkok Metropolitan. A total of 150 male students were recruited using simple random sampling technique. Data was collected by using questionnaires.

It was found that most male students reported moderate injury prevention behavior. According to Pearson Moment Correlation, self-efficacy ($r=0.37$, $p\text{-value}=0.05$), perceived barriers ($r=0.32$, $p\text{-value}=0.05$), perceived risk ($r=0.20$, $p\text{-value}=0.05$) social support from friends ($r=0.17$, $p\text{-value}=0.5$) and school policy ($r=0.281$, $p\text{-value}=0.05$) for the male students towards injury prevention were statistically related to injury prevention behavior ($p\text{-value}=0.05$).

In addition, Stepwise regression analysis revealed that self-efficacy and preventive policy jointly predicted injury prevention behavior among male students of the vocational college, accounting for 20.4% of variance explained.

The findings suggested that a school-based injury prevention program should be developed, aiming at self efficacy improvement. Additionally, school policy should include injury prevention in order to reduce the risk of injury.

KEY WORDS: INJURY PREVENTION BEHAVIORS / VOCATIONAL COLLEGE /
MALE STUDENTS / SELF-EFFICACY / PERCEIVED BARRIERS/
PERCEIVED BENEFITS / PERCEIVED RISK / PREVENTIVE POLICY

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภูมิ	ฌ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามการวิจัย	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
สมมติฐานการวิจัย	7
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	8
นิยามตัวแปร	8
ขอบเขตการวิจัย	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย	10
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม	11
การบาดเจ็บและผลกระทบของการบาดเจ็บ	11
สถานการณ์ปัญหาการบาดเจ็บของวัยรุ่นในปัจจุบัน	13
การบาดเจ็บในโรงเรียนและการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน	15
การศึกษาในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา	35
แนวคิด PRECEDE FRAMEWORK	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	42
งานวิจัยต่างประเทศ	44

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	46
รูปแบบการวิจัย	46
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	46
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	48
การเก็บรวบรวมข้อมูล	55
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย	55
บทที่ 4 ผลการวิจัย	57
บทที่ 5 อภิปรายผล	71
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	87
บทสรุปแบบสมบูรณภาษาไทย	95
บทสรุปแบบสมบูรณภาษาอังกฤษ	110
บรรณานุกรม	121
ภาคผนวก	130
ประวัติผู้วิจัย	161

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม อายุ ศาสนา ผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย สาขาวิชา ประสบการณ์การฝึกปฏิบัติงาน ภาวะสุขภาพ	58
2	ประวัติการเกิดการบาดเจ็บในโรงเรียนในรอบ 1 ปี	60
3	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน พฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนโดยรวมและจำแนกรายด้าน	64
4	จำนวน ร้อยละ ของคะแนน ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน	65
5	จำนวน ร้อยละ ของคะแนนการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดการบาดเจ็บในโรงเรียน	65
6	จำนวน ร้อยละ ของคะแนนการรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน	66
7	จำนวน ร้อยละ ของคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อการมีพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน	66
8	จำนวน ร้อยละ ของคะแนนการมีนโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจำแนกรายข้อ	67
9	จำนวน ร้อยละ ของคะแนนการได้รับคำแนะนำเรื่องการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากครู-อาจารย์	68
10	จำนวน ร้อยละ ของคะแนนการได้รับคำแนะนำเรื่องการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากเพื่อนนักเรียน	68
11	ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน	69
12	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บ	70

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่

หน้า

- 1 แบบแผน PRECEDE-PROCEDE ในการวางแผนและประเมินผลโครงการ
สร้างเสริมสุขภาพ
- 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

41

45

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อุบัติเหตุและการบาดเจ็บเป็นสาเหตุการตายที่มีอัตราสูงขึ้นทุกปีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2510 เป็นต้นมาและในช่วงปี พ.ศ. 2542-2546 กระทรวงสาธารณสุขรายงานว่าอัตราตายจากอุบัติเหตุและการบาดเจ็บของประชาชนไทยเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องและเป็นสาเหตุการตาย 1 ใน 3 อันดับแรกของประเทศ (ेमอัฒมา วัฒนบูรณนั, 2548: 1) จากสถิติสาธารณสุขปี พ.ศ. 2548 อุบัติเหตุและการเป็นพิษเป็นสาเหตุการตายอันดับที่ 2 รองจากมะเร็งและเนื้องอกทุกชนิด มีจำนวนผู้เสียชีวิต 35,818 คน อัตราตายต่อประชากร 100,000 คนเท่ากับ 57.6 (สำนักโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2550) สาเหตุการตายจากอุบัติเหตุที่สำคัญได้แก่อุบัติเหตุจากการขนส่ง รองลงมาคืออุบัติเหตุจากการทำร้ายตัวเองด้วยวิธีต่างๆ อุบัติเหตุตกน้ำจมน้ำ ถูกทำร้ายร่างกายด้วยวิธีต่างๆ และอุบัติเหตุพลัดตกหกล้มตามลำดับ (สำนักโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2550) สิ่งที่มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าการตายจากอุบัติเหตุก็คือ ภาวะทุพพลภาพที่เกิดขึ้นตามมาซึ่งมีอัตราการเกิดมากเป็น 2-3 เท่าของอัตราการเสียชีวิต ความสูญเสียที่สามารถคิดเป็นมูลค่านั้นประกอบด้วยค่าจ้างหรือรายได้ที่สูญเสียไป ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลและความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อทรัพย์สิน ส่วนความสูญเสียที่มีต่อสังคมรวมทั้งความทนทุกข์ทรมานของผู้ป่วยนั้นไม่สามารถคำนวณเป็นมูลค่าได้ อุบัติเหตุมักเกิดในวัยหนุ่มสาวและผู้ที่อยู่ในวัยทำงานเป็นส่วนใหญ่ซึ่งถือว่าเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญในการพัฒนาประเทศ ในประเทศสหรัฐอเมริกา อุบัติเหตุยังคงเป็นสาเหตุการเสียชีวิตอันดับหนึ่งในประชาชนช่วงอายุตั้งแต่ 1 ปี ถึง 44 ปี มีผู้เสียชีวิตประมาณปีละ 50,000 รายจากอุบัติเหตุ นอกจากนี้ภาวะทุพพลภาพอย่างถาวรจากอุบัติเหตุมีจำนวนมากเป็น 3 เท่าของอัตราการเสียชีวิต (นภคล วรอุไร, ใน รัชชัช กาญจนรินทร์และคณะ, บรรณาธิการ, 2544: 1)

จากรายงานขององค์การอนามัยโลกเรื่องการบาดเจ็บในเด็กและวัยรุ่นพบว่า การบาดเจ็บเป็นสาเหตุการตายของเด็กและวัยรุ่นทั่วโลก ในแต่ละปีมีเด็กและวัยรุ่นอายุต่ำกว่า 18 ปีเสียชีวิตจากการบาดเจ็บประมาณ 875,000 คน เด็กและวัยรุ่นกว่า 10 ล้านคนต้องพักรักษาตัวในโรงพยาบาลจากการบาดเจ็บที่ไม่ทราบสาเหตุ หลายคนต้องพบกับความพิการ และมีผลกระทบต่อชีวิตในระยะยาว

ในเด็กไทยอุบัติเหตุและการบาดเจ็บเป็นสาเหตุการตายมีอัตราการตายเท่ากับ 22/100,000 คนการจมน้ำเป็นสาเหตุสำคัญซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเด็กเล็กสาเหตุอันดับที่สองคือการตายจากการจราจรซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเด็กโต นอกจากการจมน้ำและจราจรแล้ว การบาดเจ็บสาเหตุอื่นๆยังนำไปสู่การเสียชีวิตของเด็กเป็นจำนวนมาก สาเหตุอื่นของการตายจากการบาดเจ็บที่พบได้ตามมาคือ การบาดเจ็บจากกระแสไฟฟ้า จากวัตถุ อุปกรณ์ ผลิตภัณฑ์ต่างๆ การขาดอากาศหายใจ ไฟ น้ำร้อนลวก ตกจากที่สูง สารพิษ สัตว์กัด ถูกทำร้าย และอื่นๆ (อดิศักดิ์ ผลิตผลการพิมพ์ และชญาพร สุขสิริวรรณ., มปป.) นอกจากการบาดเจ็บจะเป็นสาเหตุการตายในเด็กวัยเรียนและวัยรุ่นแล้ว ยังมีการบาดเจ็บที่ไม่ถึงแก่ชีวิตด้วย การบาดเจ็บที่ไม่ถึงแก่ชีวิต มีผลกระทบต่อการพัฒนาด้านสุขภาพและเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากการบาดเจ็บทำให้ค่าใช้จ่ายในการรักษา และเป็นภาระทางสังคม การบาดเจ็บที่ทำให้เกิดความพิการตลอดชีวิต มีค่าใช้จ่ายมากกว่าการบาดเจ็บที่เสียชีวิต การบาดเจ็บในเด็กส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในบ้าน บริเวณละแวกบ้านหรือโรงเรียน

โรงเรียนเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีความสำคัญต่อเด็กและเยาวชนอย่างมาก เนื่องจากเด็กจะต้องใช้ชีวิตอยู่ที่โรงเรียนวันละประมาณ 6-7 ชั่วโมง ความรู้ ทักษะ ค่านิยม และประสบการณ์ต่างๆที่เด็กได้รับในโรงเรียน ย่อมมีอิทธิพลต่อจิตใจ ความสนใจ และอุดมคติในชีวิตการเรียนต่อไปจนถึงชีวิตการทำงานของเด็กทุกคน และโรงเรียนเป็นสถาบันที่จะสร้างเสริมประชาชนให้มีสุขภาพดี มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด และมีพฤติกรรมที่ปลอดภัย สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข และทำประโยชน์ให้ประเทศชาติได้เต็มความสามารถ อย่างไรก็ตาม สิ่งแวดล้อมหรือการกระทำต่างๆภายในโรงเรียน ก็สามารถก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้มากมายเช่นเดียวกัน (เอมอัชมา วัฒนบุรณนัท 2548: 101)

จากการศึกษาโครงการโรงเรียนสร้างเสริมความปลอดภัย 5 แห่งในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีนักเรียนรวม 8,296 คน พบว่าในเวลา 1 ปีมีการบาดเจ็บรวม 395 ราย หรือมีการบาดเจ็บจนต้องรับการรักษาพยาบาลอย่างน้อยในห้องปฐมพยาบาลจำนวน 5 คนต่อนักเรียน 100 คนต่อปีส่วนใหญ่เกิดจากการหกล้มเองหรือชนกับผู้อื่นแล้วล้ม โดยไม่มีความสัมพันธ์กับผลิตภัณฑ์ใดๆ ร้อยละ 31 การบาดเจ็บอันดับสองเกิดจากการกระทำโดยผู้อื่นเช่นการผลัก การชกต่อย หรือการทำร้ายร่างกาย ร้อยละ 27 การบาดเจ็บอื่นอีกร้อยละ 43 มีความสัมพันธ์กับโครงสร้างกายภาพและผลิตภัณฑ์รอบตัวร่วมกับพฤติกรรม พบว่าผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการบาดเจ็บได้แก่ บันได (ร้อยละ 8.9) โต๊ะ

(ร้อยละ 5.1) รถ (ร้อยละ 4.3) และมีด (ร้อยละ 3.8) โดยเฉพาะมีดในการเหลาดินสองานศิลปะ ประตูลูก (ร้อยละ 3.5) และเก้าอี้ (ร้อยละ 3.5)

สถานที่ที่เกิดการบาดเจ็บ ส่วนใหญ่เกิดในห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ (ร้อยละ 36.6) อันดับรองคือบริเวณที่เล่น ที่ออกกำลังกายคือสนามกีฬา สนามเด็กเล่น สนามหญ้า สวนหย่อม สระว่ายน้ำ (ร้อยละ 30.3) อันดับที่ 3 เกิดในบริเวณโครงสร้างตึกเรียนเช่น บันได ระเบียง (ร้อยละ 17.6) เวลาพักกลางวันเป็นเวลาที่มีโอกาสเกิดการบาดเจ็บมากที่สุด (ร้อยละ 41.9) อันดับรองเป็นเวลาในระหว่างการเรียนการสอน (ร้อยละ 30.8) ลักษณะบาดเจ็บส่วนใหญ่เป็นแผลถลอก ฟกช้ำบาดเจ็บเล็กน้อย บาดแผลที่มึนแรง ตำแหน่งที่เกิดมักเป็นแขน ขา (ร้อยละ 60) อันดับรองได้แก่ศีรษะและใบหน้า (ร้อยละ 26) ฟัน (ร้อยละ 5) และตา (ร้อยละ 3) ร้อยละ 76 ของการบาดเจ็บสามารถดูแลได้ในโรงเรียน ร้อยละ 24 ต้องนำส่งหน่วยรักษาพยาบาลภายนอก (อุบัติเหตุ ผลิตผลการพิมพ์ และสุขภาพ สุขสิริวรรณ, มปป.)

การบาดเจ็บในโรงเรียนที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นการศึกษาในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาหรือประถมศึกษา การศึกษาในโรงเรียนระดับอาชีวศึกษายังมีอยู่ไม่มากนัก การเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษาต้องมีการฝึกปฏิบัติในโรงฝึกงานอย่างน้อย 320 ชั่วโมง ซึ่งมีทั้งวิชาช่างกล วิชาช่างเชื่อม ช่างไฟฟ้าซึ่งมีลักษณะคล้ายการทำงานจริงเนื่องจากเป็นการศึกษาสายอาชีพในขั้นต้น เด็กนักเรียนยังขาดประสบการณ์และทักษะในการปฏิบัติงาน ซึ่งอาจนำมาสู่อุบัติเหตุและการบาดเจ็บจากการฝึกปฏิบัติงานในโรงฝึกงานได้นอกจากการบาดเจ็บอื่นๆที่พบได้ในโรงเรียน

โรงเรียนช่างกลกองทัพบกอุปถัมภ์ ขส.ทบ. ซึ่งเป็นโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร และอยู่ภายใต้การดูแลของกองทัพบก เป็นโรงเรียนอาชีวศึกษานานาชาติใหญ่ ทำการสอนนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เป็นนักเรียนชายล้วนมีนักเรียน ระดับ ปวช. จำนวน 1,950 คนระดับ ปวส. จำนวน 433 คน ระดับปวช.เปิดสอน 2 สาขาวิชา ได้แก่สาขาวิชาเครื่องกล สาขางานยานยนต์ และสาขาไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ สาขางานไฟฟ้ากำลัง ระดับ ปวส. เปิดสอน 2 สาขาวิชา 3 สาขางาน สาขาช่างยนต์ สาขางานเทคนิคยานยนต์ และสาขางานซ่อมบำรุงอากาศยานเทคนิคยานยนต์ สาขาวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง สาขางานเครื่องกลไฟฟ้า มีอาคารฝึกงานในโรงเรียน 8 อาคาร จากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนพบว่า การเกิดอุบัติเหตุและการบาดเจ็บในโรงเรียนพบกันทุกปีมีความรุนแรงน้อย และยังขาดการบันทึกเป็นหลักฐาน การบาดเจ็บที่พบบ่อยได้แก่ การพลัดตก หกล้ม ในอาคารเรียน หรือสนามกีฬา ส่วนการกระทบชนกับวัสดุ อุปกรณ์ หรือถูกของมีคมบาด พบได้ในโรงฝึกงาน สาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากการที่นักเรียนเล่นกันระหว่างทำงาน และการไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนเช่นการใส่อุปกรณ์ในการ

ป้องกันส่วนบุคคลเช่น แว่นตากันแสง อุ้งมือ ทางโรงเรียนมีจัดไว้ให้แต่นักเรียนมักละเลยไม่ใส่ อาจารย์ต้องคอยควบคุมดูแลใกล้ชิด จากการศึกษารายงานการมาใช้ห้องพยาบาลของนักเรียนพบว่า ส่วนใหญ่มาขอยาแก้ปวดและทำแผล ในระยะเวลา 1 ปีการศึกษามีนักเรียนมารับบริการทำแผล จำนวน 40 ราย มาล้างตา 6 ราย แต่ไม่มีการบันทึกถึงสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ

การสำรวจสภาพปัญหาการบาดเจ็บในโรงเรียนเบื้องต้นของโรงเรียนกองทัพบกอุปถัมภ์ ช่างกล ขส.ทบ. โดยใช้แบบสอบถาม กับนักเรียนชั้นปวช. 1 จำนวน 30คน พบว่าร้อยละ 83.3 เคยได้รับการบาดเจ็บในโรงเรียน เป็นการบาดเจ็บนานๆ ครั้ง สถานที่เกิดอุบัติเหตุบ่อยที่สุดคือ โรงฝึกงาน ร้อยละ 56% ของการบาดเจ็บในโรงเรียนทั้งหมด อันดับต่อมาได้แก่ บันได สนามโรงเรียน ในห้องเรียน และห้องน้ำตามลำดับ ชนิดของอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่ได้แก่การสะดุดหรือเตะสิ่งกีดขวาง นักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุคือความประมาท มีบางส่วนตอบว่า เครื่องมือหรืออุปกรณ์ชำรุด ลักษณะของบาดแผลมีความหลากหลาย ได้แก่ ถลอก บาดแผลถูกของมีคม แผลซ้ำ บวม โน ความรุนแรงของการบาดเจ็บที่พบส่วนใหญ่เป็นการบาดเจ็บเล็กน้อยไม่ต้องหยุดพักการเรียน ส่วนวิธีในการป้องกันตนเองจากการเกิดอุบัติเหตุในโรงเรียน นักเรียนส่วนใหญ่ตอบว่า ควรระมัดระวังตนเองอยู่เสมอ

ปัญหาการบาดเจ็บในโรงเรียนในการวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นการบาดเจ็บที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ครอบคลุมการบาดเจ็บ5ด้านประกอบด้วยบาดเจ็บจาก การพลัดตก หกล้ม การบาดเจ็บจาก การชนหรือปะทะ การบาดเจ็บจากการถูกของแหลมคม การบาดเจ็บจากเครื่องมือเครื่องใช้และอุปกรณ์ต่างๆ การบาดเจ็บจากไฟฟ้าดูดไฟฟ้าช็อต ไฟไหม้ ซึ่งปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่พบได้เสมอในสถานศึกษาแต่ยังขาดการเก็บรวบรวมข้อมูล เพราะการบาดเจ็บที่พบบ่อยมักเป็นการบาดเจ็บเล็กน้อย ไม่ต้องหยุดพักรักษาตัว ทำให้การรายงานการบาดเจ็บน้อยกว่าที่เป็นจริง การมีพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บของนักเรียนอาชีวศึกษาเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักเรื่องความปลอดภัยซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญในการทำงาน เมื่อนักเรียนจบการศึกษาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม หรือสถานประกอบการต่างๆ และในชีวิตประจำวัน ก็จะมีพฤติกรรมที่ปลอดภัย ช่วยลดการเกิดการบาดเจ็บลง

ผู้วิจัยมีความสนใจในงานด้านอนามัยโรงเรียนซึ่งเป็นสาขาหนึ่งของการพยาบาล สาธารณสุขมีบทบาทในการดูแลส่งเสริมสุขภาพของประชากรกลุ่มเป้าหมายให้มีสุขภาพที่แข็งแรง คุณภาพชีวิตที่ดี นักเรียนอาชีวศึกษาเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อการบาดเจ็บในโรงเรียนเช่นการบาดเจ็บจากการเรียน การปฏิบัติงาน นักเรียนกลุ่มดังกล่าวควรที่จะมีพฤติกรรมด้านการป้องกันการบาดเจ็บที่ดี เพื่อให้เกิดความปลอดภัยต่อตนเองและผู้อื่นทั้งขณะที่ศึกษาอยู่และเมื่อจบไปทำงาน การบาดเจ็บเกิดจากหลายสาเหตุ หลายปัจจัย การมีสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย รู้วิธีในการปฏิบัติ มีการสนับสนุนที่ดี ย่อมจัดการความปลอดภัยได้ดี จึงนำแนวคิด PRECEDE FRAMEWORK มาเป็น

กรอบแนวคิดในการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน และปัจจัยทำนายเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่อไป

คำถามการวิจัย

1. พฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานครเป็นอย่างไร
2. ความรู้เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานครหรือไม่
3. การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดการบาดเจ็บในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร หรือไม่
4. การรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร หรือไม่
5. การรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร หรือไม่
6. นโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร หรือไม่
7. การได้รับคำแนะนำ และข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากครู มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน ของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานครหรือไม่
8. การได้รับคำแนะนำและข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากเพื่อนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน ของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานครหรือไม่
9. ปัจจัยใดมีความสามารถในการทำนายพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน กับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดการบาดเจ็บในโรงเรียน กับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนกับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนกับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร
6. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การมีนโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน กับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร
7. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การได้รับคำแนะนำ และข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากครูกับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน ของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร
8. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การได้รับคำแนะนำ และข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากเพื่อนกับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน ของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร
9. เพื่อศึกษาความสามารถของปัจจัยด้านความรู้เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการบาดเจ็บในโรงเรียน การรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน การรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน การมีนโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน การได้รับคำแนะนำ และข้อมูลด้าน

การป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากครูและเพื่อนที่ทำนายพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บ
ในโรงเรียนของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการวิจัย

1. ความรู้เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม
ป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร
2. การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการบาดเจ็บในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม
ป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร
3. การรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับ
พฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งหนึ่ง ใน
กรุงเทพมหานคร
4. การรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน มี
ความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายโรงเรียน
อาชีวศึกษาแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร
5. การมีนโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน มีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรม
การป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งใน
กรุงเทพมหานคร
6. การได้รับคำแนะนำและข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากครู มี
ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน ของนักเรียนชายโรงเรียน
อาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร
7. การได้รับคำแนะนำและข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากเพื่อน มี
ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน ของนักเรียนชายโรงเรียน
อาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร
8. ปัจจัยด้านความรู้เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการ
บาดเจ็บในโรงเรียน การรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน การรับรู้
ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน การมีนโยบายด้านการ
ป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน การได้รับคำแนะนำ และข้อมูลด้านการป้องกันการบาดเจ็บใน
โรงเรียนจากครูและเพื่อนสามารถทำนายพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของ
นักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานครได้

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ ตามแนวคิด PRECEDE framework ดังนี้

1. ความรู้เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน
2. การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการบาดเจ็บในโรงเรียน
3. การรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน
4. การรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน
5. นโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน
6. การได้รับคำแนะนำและข้อมูลด้านการป้องกันการบาดเจ็บจากครู
7. การได้รับคำแนะนำและข้อมูลด้านการป้องกันการบาดเจ็บจากเพื่อน

ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน ของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย

1. พฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บจาก การพลัดตก หกล้ม
2. พฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บจาก การชนหรือปะทะ
3. พฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บจากการถูกของแหลมคม
4. พฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บจากเครื่องมือเครื่องใช้และอุปกรณ์ต่างๆ
5. พฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บจากไฟฟ้าดูด ไฟฟ้าช็อต ไฟไหม้

การนิยามตัวแปร

1. พฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

พฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บ คือ กิจกรรมหรือการปฏิบัติของบุคคลเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดโรค โดยมีความเชื่อว่าตัวเองมีสุขภาพดี ไม่เจ็บป่วย (พรสุข หุ่นรินทร์, 2545: 80)

เอ็มอัชมา วัฒนบูรานนท์ (2548: 102) ได้แบ่งประเภทการบาดเจ็บเป็น 5 ด้านได้แก่ การพลัดตกหกล้ม การชนหรือการปะทะ การถูกของแหลมคม การได้รับบาดเจ็บจากเครื่องมือเครื่องใช้และอุปกรณ์ต่างๆ ไฟไหม้ ไฟฟ้าช็อต

ในการวิจัยครั้งนี้พฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน หมายถึง กิจกรรมหรือการกระทำที่แสดงออกเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอันตรายที่เกิดขึ้นในบริเวณโรงเรียน 5 ด้านดังนี้

1.1 พฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บจากการพลัดตก หกล้ม หมายถึง การหกล้ม ลื่นล้ม ตกบ่อ เช่น การพลัดตกจากที่สูง จากบันได ลื่นล้มจากกระเบื้อง หรือตึกตึก หรือตกหลุมบริเวณสนาม เป็นต้น

1.2 พฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บจากการชนหรือปะทะ ได้แก่การวิ่งชนกันเอง วิ่งปะทะหรือชนวัตถุต่างๆ ชนเสา ชนฝาผนัง วิ่งชนของแหลมคม การผลักดันกันและกัน การต่อสู้ระหว่างเด็กนักเรียน

1.3 พฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บจากการถูกของแหลมคม เช่น การถูกมีดบาด เศษแก้ว เศษไม้ เศษอิฐ กระเบื้อง

1.4 พฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บจากเครื่องมือเครื่องใช้และอุปกรณ์ต่างๆ ได้แก่ การกระทำที่ได้รับบาดเจ็บจากอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ต่างๆจากห้องทดลองวิทยาศาสตร์ โรงฝึกงาน โรงอาหาร ห้องเรียน ห้องน้ำ ห้องส้วม และโรงฝึกพลศึกษา

1.5 พฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บจากไฟฟ้าดูดไฟฟ้าช็อต ไฟไหม้ หมายถึง การเกิดเพลิงไหม้เนื่องจากไฟฟ้าช็อต หรือไฟไหม้ จากการทดลองในห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ไฟไหม้จากการสูบบุหรี่

2. ปัจจัยนำ หมายถึง สิ่งที่เป็นมูลเหตุภายในตัวบุคคลที่เป็นพื้นฐานและมีอิทธิพลด้านแรงจูงใจให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลได้แก่ ความรู้ ความเชื่อ เจตคติ ค่านิยม การรับรู้ของบุคคลหรือประชาชน (พรสุข หุ่นนิรันดร์, 2545: 340-341)

ในงานวิจัยนี้ได้กำหนดองค์ประกอบของปัจจัยนำเป็น 4 ด้านคือ

2.1 ความรู้เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบาดเจ็บในโรงเรียนและการปฏิบัติตัวในการหลีกเลี่ยงจากอันตรายที่อาจเกิดขึ้นในโรงเรียน

2.2 การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการบาดเจ็บในโรงเรียน หมายถึง ความเข้าใจ ความเชื่อของนักเรียนต่อโอกาสในการเกิดการบาดเจ็บในโรงเรียน

2.3 การรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน หมายถึง ความเข้าใจ ความเชื่อ ของนักเรียนต่อสิ่งที่เป็นสาเหตุให้ไม่ปฏิบัติตามพฤติกรรมในการป้องกันการบาดเจ็บที่ถูกต้อง

2.4 การรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน หมายถึง ความเข้าใจ ความเชื่อของนักเรียนต่อการมีพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

3. **ปัจจัยเอื้อ** หมายถึง สิ่งที่เป็นมูลเหตุภายนอกตัวบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่ช่วยให้พฤติกรรมสุขภาพเปลี่ยนแปลง บุคคลสามารถแสดงพฤติกรรมนั้นๆ ได้ (พรสุข หุ่นนิรันดร์, 2545: 340-341)

ในงานวิจัยนี้คือ นโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

4. **ปัจจัยเสริม** หมายถึง สิ่งที่เป็นมูลเหตุที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมสุขภาพที่ถาวร ต่อเนื่องหรือไม่ต่อเนื่อง เพราะมีแรงกระตุ้นจากบุคคลหรือแรงสนับสนุนจากสังคม กลุ่มคน หรือกลุ่มบุคคล เพื่อเป็นผลสะท้อนที่บุคคลจะได้รับหรือคาดว่าจะได้รับการแสดงพฤติกรรมนั้น ซึ่งเกี่ยวกับการให้รางวัล ผลตอบแทน การจูงใจ การทำโทษโดยได้รับจากกลุ่มอ้างอิงหรือบุคคลที่เป็นที่ยอมรับซึ่งมีอิทธิพลต่อกลุ่มเป้าหมาย (พรสุข หุ่นนิรันดร์, 2545: 340-341)

ในงานวิจัยนี้ได้แก่ การได้รับคำแนะนำ แรงและข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน จากครู และเพื่อน

5. **นักเรียนอาชีวศึกษา** หมายถึง นักเรียนชั้น ปวช. ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนกองทัพบกอุปถัมภ์ช่างกล ขส.ทบ. ปีการศึกษา 2551

ขอบเขตการวิจัย

ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน และพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายอาชีวศึกษาชั้น ปวช. โรงเรียนช่างกลกองทัพบกอุปถัมภ์ ขส.ทบ. ปีการศึกษา 2551 ภาคการศึกษาที่ 2

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย

1. ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการบาดเจ็บในโรงเรียนและข้อมูลพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนเพื่อใช้ในการวางแผนดำเนินงานโครงการด้านป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนต่อไป
2. เป็นแนวทางสำหรับโรงเรียนและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขด้านงานอนามัยโรงเรียนในการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานครต่อไป

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

ในการศึกษาเรื่องพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีสาระสำคัญดังนี้

ส่วนที่ 1 การบาดเจ็บในโรงเรียนและการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

1. การบาดเจ็บและผลกระทบของการบาดเจ็บ
2. สถานการณ์ปัญหาการบาดเจ็บของวัยรุ่นในปัจจุบัน
3. การบาดเจ็บในโรงเรียนและการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

ส่วนที่ 2 การศึกษาของนักเรียนระดับอาชีวศึกษา

ส่วนที่ 3 แนวคิดและทฤษฎีที่ประยุกต์ใช้ในงานวิจัย

แนวคิด PRECEDE FRAMEWORK

ส่วนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ 1 การบาดเจ็บในโรงเรียนและการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

1. การบาดเจ็บและผลกระทบของการบาดเจ็บ

ความหมายของอุบัติเหตุ

World Health Organization (1981) ได้ให้คำจำกัดความอุบัติเหตุ (accident) ไว้ว่า “An accident is an unpremeditated event resulting in recognizable damage”

ราชบัณฑิตยสถาน (2542) ตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้คำนิยามไว้ว่า อุบัติเหตุ หมายถึง เหตุที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด ความบังเอิญเป็น

พัชรา กาญจนารักษ์ (2522: 6) ให้ความหมายว่า อุบัติเหตุ หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่ตั้งใจ และเหตุการณ์นั้นต้องทำให้บุคคลถึงแก่ความตาย บาดเจ็บ หรือ ทรัพย์สินเสียหาย

ณรงค์ ฌ เชียงใหม่ (2532: 1) กล่าวว่าไว้ว่า อุบัติเหตุ หมายถึง อันตรายที่เกิดขึ้นโดยมิได้ตั้งใจมาก่อนเอมอชฌา วัฒนบูรานนท์ (2548: 3) กล่าวว่าไว้ว่า อุบัติเหตุ หมายถึง เหตุการณ์หรืออันตรายที่เกิดขึ้นโดยมิได้คาดคิดหรือตั้งใจมาก่อน ซึ่งมีผลให้บุคคลได้รับบาดเจ็บ อันตราย ตาย หรือ สูญเสียทรัพย์สิน

อุบัติเหตุจำแนกได้ดังนี้

2.1 อุบัติเหตุในเคหะสถาน (Home or Domestic accident) หมายถึง เหตุที่เกิดขึ้นในครอบครัวอาจเกิดได้ทั้งในและนอกร้าน เช่น ไฟไหม้ น้ำร้อนลวก หยิบยาผิด ตกจากที่สูงและสัตว์กัดต่อย

2.2 อุบัติเหตุจากการประกอบอาชีพ (Occupational accident) เกิดจากการทำงานหรืออาชีพ เช่น ก่อสร้าง จากการทํางานโรงงาน เครื่องมือเครื่องใช้ในการทํางาน

2.3 อุบัติเหตุในสาธารณสถาน (Public accident) หมายถึง อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ในโรงมหรสพ รวมทั้งอศักภย เป็นต้น

2.4 อุบัติภยธรรมชาติ (Natural Disaster) ภยพิบัติจากธรรมชาติ เช่น จากน้ำท่วม พายุหมุน ไฟไหม้ป่า แผ่นดินถล่ม แผ่นดินไหว

2.5 อุบัติเหตุจากการขนส่งหรือการจราจร (Transportation or Traffic accident) หมายถึง เหตุที่เกิดขึ้นเนื่องจากการคมนาคมหรือการขนส่ง ได้แก่อุบัติเหตุจากยานยนต์ในการจราจร อุบัติเหตุในการขนส่งทางน้ำ อุบัติเหตุในการขนส่งทางอากาศ

ความหมายของการบาดเจ็บ

การบาดเจ็บหมายถึง ความเสียหายที่มีต่อเซลล์และอวัยวะต่างๆ เนื่องจากการสัมผัสกับพลังงานและเกิดผลที่ค่อนข้างเฉียบพลันและชัดเจน โดยการบาดเจ็บเป็นผลจากปฏิสัมพันธ์ขององค์ประกอบ 3 ส่วน คือ มนุษย์ (Host) ตัวก่อโรค (Agent) และสิ่งแวดล้อม (Environment) ซึ่งองค์ประกอบของการเกิดโรคทั้งสาม อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เป็นตัวแปรขององค์ประกอบนั้นๆ (สำนักโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2550)

การบาดเจ็บ (Trauma หรือ Injury) หมายถึงการทำลายต่อร่างกาย โดยพลังงานจากสิ่งแวดล้อมที่ถ่ายเทมาที่ร่างกาย (ประกิตพันธ์ ทมทิศชงค์ และจิตตินันต์ หะวานนท์, ในวิวัฒน์ เหลืองชนะ, บรรณาธิการ 2544: 141) ความรุนแรงของการบาดเจ็บขึ้นอยู่กับกลไกของการได้รับบาดเจ็บ

อุบัติเหตุและการบาดเจ็บมีความหมายที่คล้ายคลึงกัน และใช้แทนกันได้ อุบัติเหตุจะมีความหมายถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยมิได้คาดหมาย จากคำนิยามเหมือนว่าอุบัติเหตุไม่สามารถ

ป้องกันได้ ดังนั้นในปัจจุบันมีผู้เสนอให้ใช้คำว่าบาดเจ็บ (injury) แทนคำว่าอุบัติเหตุ เพื่อแสดงให้เห็นว่าเป็นเรื่องที่สามารถป้องกันได้ (เคเซนทร์ ปิ่นสุวรรณ, 2545)

ผลกระทบที่เกิดจากอุบัติเหตุ

อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้งหมายถึงมีการสูญเสียเกิดขึ้น มีผลกระทบในหลายด้าน คือ

1. ผลต่อตัวบุคคล ทำให้เกิดการบาดเจ็บ พิการ หรือตาย โดยเฉพาะถ้าเกิดการบาดเจ็บอย่างรุนแรงถึงขั้นพิการส่งผลให้ไม่สามารถประกอบอาชีพหารายได้และต้องพึ่งพาผู้อื่นทำให้คุณภาพชีวิตด้อยลง
2. ผลต่อครอบครัวและสังคม ต้องสูญเสียค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาฟื้นฟูสภาพผู้บาดเจ็บพิการขาดรายได้ส่งผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจของครอบครัวคน ทั้งนี้ยังไม่ได้รวมถึงความสูญเสียทางอ้อมเช่นการสูญเสียโอกาส การที่ครอบครัวต้องสูญเสียรายได้จากผู้บาดเจ็บหรือเสียชีวิตภาระที่ทิ้งไว้ข้างหลังในกรณีที่ผู้รับอุบัติเหตุเสียชีวิต ความสูญเสียทางด้านจิตใจ และอื่นๆ สิ่งเหล่านี้ประเมินค่าเป็นตัวเลขไม่ได้
3. ผลต่อระบบสาธารณสุข โรงพยาบาลต้องรับผู้ป่วยบาดเจ็บรุนแรง ต้องใช้เวลานานในการรักษา อัตราการครองเตียงนานสูญเสียค่าใช้จ่ายมากขึ้น จากการศึกษาภาระโรค หรือความสูญเสียทางสุขภาพจากการเกิดโรคนั้น ปัจจุบันนิยมใช้การสูญเสียปีของสุขภาพ หรือปีชีวิตที่ปรับด้วยความพิการ (DALYs: Disability-Adjusted Life Years) เป็นตัวชี้วัด ตัวชี้วัดนี้จะรวมจำนวนปีที่สูญเสียจากการตายก่อนวัยอันควร กับจำนวนปีที่อยู่ด้วยความเจ็บป่วยหรือพิการเข้าด้วยกัน ใช้เปรียบเทียบกันระหว่างโรคและปัญหาสาธารณสุขต่างๆ ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงความสำคัญทางสาธารณสุขของปัญหาอุบัติเหตุที่มีการสูญเสียปีของสุขภาพไปเป็นจำนวนมากเนื่องจากอุบัติเหตุส่วนใหญ่มักเกิดในคนวัยหนุ่มสาวและวัยทำงาน ในประเทศไทย ปี 2542 พบว่าผลรวมของ DALYs ในเพศชายสูงถึง 5.1 ต่อประชากรแสนคน (ร้อยละ 9) และในเพศหญิง 1.1 ต่อประชากรแสนคน ซึ่งรองจากผู้ติดเชื้อ HIV (Kanitta Bundhamcharoen, Yot Teerawatananon, Theo Vos, Stephen Begg, 2002 อ้างใน พรชัย สิทธิธรรมกุลและคนอื่นๆ ใน สมชัย บวรกิตติ, บรรณาธิการ, 2548)

2. สถานการณ์ปัญหาการบาดเจ็บของเด็กและวัยรุ่นในปัจจุบัน

จากรายงานการสำรวจการบาดเจ็บระดับชาติ (พ.ศ. 2550) ของสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ และวิทยาลัยการสาธารณสุข จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, The Alliance for Safe Children (TASC), องค์การ UNICEF ประเทศไทย และกระทรวงสาธารณสุข ทำการสำรวจระหว่างปี พ.ศ.

2546-2548 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 389,531 คน จาก 100,179 ครัวเรือน เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ที่อาศัยในชนบท ชานเมือง และชุมชนแออัด ทุกภาคของประเทศ พบว่า การบาดเจ็บเป็นสาเหตุหลักของการเสียชีวิต เมื่อเด็กโตขึ้นจะมีความเสี่ยงที่จะเสียชีวิตจากอุบัติเหตุมากขึ้น สาเหตุการเสียชีวิตจะมีความแตกต่างกันไปตามกลุ่มอายุ เช่น เด็กทารกเสียชีวิตจากการขาดอากาศหายใจ เด็กก่อนวัยเรียนและเด็กระดับประถมศึกษาเสียชีวิตจากการจมน้ำ และวัยรุ่นเสียชีวิตจากอุบัติเหตุจราจรบนท้องถนน จำนวนการบาดเจ็บที่ไม่ถึงแก่ชีวิต มีมากกว่าการบาดเจ็บที่เสียชีวิต กล่าวคือทุกการตายของเด็ก 1 คน จะมีเด็กบาดเจ็บอีกจำนวน 34 คน พบว่าในแต่ละปีเด็กจำนวน 1,610 คนพิการ และมีเด็กจำนวน 76,055 คน ต้องเข้ารับการรักษายาบาล ในปีทำการสำรวจพบว่า เด็ก 6,385 คน เสียชีวิตจากการบาดเจ็บหรือทุกวันมีเด็กประมาณ 17 คนเสียชีวิต เด็ก 1,600 คน พิกิจการจากการบาดเจ็บ หรือทุกวันมีเด็กมากกว่า 4 คน พิกิจการ เด็ก 2,664 คน จมน้ำตาย ในขณะที่เด็กอีก 2,605 คน ตายจากอุบัติเหตุจราจรบนท้องถนน อัตราการบาดเจ็บคือ 1,492 ต่อเด็ก 100,000 คน (ซึ่งหมายถึงเกือบร้อยละ 1.5 ของเด็กไทยทั่วประเทศ) นอกจากนั้นยังพบว่ามีเด็กประมาณ 250,000 คน ได้รับบาดเจ็บที่ต้องเข้ารับการรักษายาบาลหรือต้องขาดโรงเรียน หรือขาดงานถึง 3 วัน

สาเหตุของการเสียชีวิตที่มาจากบาดเจ็บ

เด็กที่เริ่มหัดเดินตั้งแต่ 1-4 ปี พบว่าการจมน้ำเป็นสาเหตุหลักของการเสียชีวิต เด็กในวัยประถม พบว่าการจมน้ำมาชีวิตเด็กเป็น 2 เท่าของการเสียชีวิตโดยอุบัติเหตุบนท้องถนนเป็นสาเหตุของการเสียชีวิตอันดับที่ 2 เด็กที่มีอายุระหว่าง 10-14 ปี พบว่าอุบัติเหตุบนท้องถนนและการจมน้ำเป็นสาเหตุหลักของการเสียชีวิต ตามด้วย มะเร็ง การโดนสัตว์ทำร้ายและโรคปอดบวม ส่วนอุบัติเหตุบนท้องถนนเป็นสาเหตุที่ทำให้วัยรุ่นเสียชีวิตมากที่สุด ส่วนการถูกละเมิดและการฆ่าตัวตายถูกจัดให้เป็นสาเหตุการเสียชีวิต ใน 5 อันดับแรก

สาเหตุของการบาดเจ็บที่ไม่ถึงแก่ชีวิตในเด็ก

3 ใน 4 หรือร้อยละ 77 ของการบาดเจ็บที่ไม่ถึงแก่ชีวิตมาจาก 5 สาเหตุหลัก คือ อุบัติเหตุบนท้องถนน การตกจากที่สูง การโดนสัตว์กัด การโดนของมีคมบาด และการถูกไฟไหม้น้ำร้อนลวก สาเหตุหลักของการบาดเจ็บที่ไม่ถึงแก่ชีวิต คืออุบัติเหตุบนท้องถนน ทำให้เด็กไทยกว่า 72,000 คน บาดเจ็บทุกปี หรือมีเด็กเกือบ 200 คน บาดเจ็บทุกวันซึ่งกล่าวได้ว่า 1 ใน 3 ของการบาดเจ็บในเด็กมีสาเหตุมาจากการบาดเจ็บบนท้องถนน การตกจากที่สูงเป็นสาเหตุการบาดเจ็บอันดับที่ 2 มีเด็กกว่า 62,000 คน หรือเกือบ 175 คน ได้รับบาดเจ็บทุกวัน ในกลุ่มเด็กเล็ก (อายุ 1-4 ปี) ส่วนใหญ่ได้รับบาดเจ็บจากการตกจากที่สูง การโดนไฟไหม้หรือน้ำร้อนลวกและการโดนของ

มี کمบาด สำหรับในเด็กโต (อายุ 10-17 ปี) ได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุบนท้องถนน วัยเด็กตอนกลาง ได้รับบาดเจ็บจากหลายสาเหตุรวมกัน เช่น การจมน้ำ อุบัติเหตุบนท้องถนน การตกจากที่สูง และการโดนสัตว์ทำร้ายซึ่งการบาดเจ็บส่วนใหญ่เกิดขึ้นภายนอกบ้าน ทั้งนี้เนื่องจากเป็นวัยที่ไม่อยู่กับบ้านและเริ่มห่างไกลจากการดูแลของผู้ใหญ่ โดยภาพรวมแล้วทุกปีมีเด็กราว 220,000 คน ได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจและการรักษาพยาบาลอันเนื่องจากการบาดเจ็บ

การบาดเจ็บที่ก่อให้เกิดความพิการตลอดชีวิต

มีเด็กกว่า 1,600 คนพิการตลอดชีวิตจากการได้รับบาดเจ็บทุกปี ซึ่งก็หมายความว่าโดยเฉลี่ยทุกวันจะมีเด็กกว่า 4 คน หรือในทุก 6 ชั่วโมง จะมีเด็ก 1 คน ที่พิการตลอดชีวิต สาเหตุหลักของความพิการตลอดชีวิตมาจากการได้รับบาดเจ็บคืออุบัติเหตุบนท้องถนน การตกจากที่สูง การโดนของมีคมบาด สัตว์ทำร้ายและโดนทำร้าย ทุกวันจะมีเด็ก 2 คน ที่พิการตลอดชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนน ในขณะที่การตกจากที่สูงเป็นสาเหตุทำให้เด็ก 1 คน พิการทุกวัน

3. การบาดเจ็บในโรงเรียนและการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

อุบัติเหตุและการบาดเจ็บในโรงเรียน หมายถึง อันตรายที่เกิดขึ้นภายในบริเวณโรงเรียนโดยไม่คาดคิดมาก่อน เช่น การพลัดตกหกล้ม วิ่งชนกัน ของหล่นใส่อวัยวะ มีผลทำให้นักเรียนได้รับบาดเจ็บเล็กน้อย หรือบาดเจ็บรุนแรง อาจทุพพลภาพ สูญเสียชีวิตและทรัพย์สิน (เอมอัชมา วัฒนบูรานนท์ 2548: 1) แบ่งตามความรุนแรง ได้ 2 ลักษณะ

1. อุบัติเหตุธรรมดา คืออุบัติเหตุที่ทำให้เกิดมีบาดแผลหรือฟกช้ำเล็กน้อย เมื่อได้รับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นแล้ว นักเรียนสามารถไปเรียนหรือทำกิจกรรมต่างๆตามปกติต่อไปได้
2. อุบัติเหตุรุนแรง คืออุบัติเหตุที่ทำให้เกิดมีบาดแผลขนาดใหญ่ กระดูกหัก สมอง ได้รับการกระทบกระเทือนรุนแรงเป็นต้น เมื่อได้รับการรักษาพยาบาลเบื้องต้นแล้ว ต้องส่งแพทย์คลินิกหรือโรงพยาบาล นักเรียนไม่สามารถเรียนต่อได้หลังได้รับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น

ลักษณะของอุบัติเหตุและการบาดเจ็บในโรงเรียน (เอมอัชมา วัฒนบูรานนท์ 2548: 102-103)

1. การพลัดตกหกล้ม ลื่นล้ม ตกหลุม ตกบ่อ เช่น การพลัดตกจากที่สูง จากบันได ลื่นลื่นจากกระเบื้อง หรือบนดึก หรือตกหลุมบริเวณสนาม เป็นต้น
2. การชนหรือปะทะ ได้แก่การวิ่งชนกันเอง วิ่งปะทะหรือชนวัตถุต่างๆ ชนเสา ชนฝาผนัง วิ่งชนของแหลมคม การผลักดันกันและกัน การต่อสู้ระหว่างเด็กนักเรียน
3. การถูกของแหลมคม เช่น การถูกมีดบาด เศษแก้ว เศษไม้ เศษอิฐ กระเบื้อง

4. การได้รับอุบัติเหตุจากเครื่องมือ เครื่องใช้และอุปกรณ์ต่างๆ ได้แก่อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆจากห้องทดลองวิทยาศาสตร์ โรงฝึกงาน โรงอาหาร ห้องเรียน ห้องน้ำ ห้องน้ำ ห้องส้วม และโรงฝึกพลศึกษา หากชำรุดหรือผู้ใช้ขาดความระมัดระวัง ย่อมเกิดอุบัติเหตุขึ้นได้

5. ไฟไหม้ การเกิดเพลิงไหม้เนื่องจากไฟฟ้าช็อต หรือไฟไหม้จากการทดลองในห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ไฟไหม้จากการสูบบุหรี่

สถานที่เกิดอุบัติเหตุในโรงเรียน

อุบัติเหตุและการบาดเจ็บสามารถเกิดได้ในสถานที่ต่างๆดังนี้

1. สถานที่ตั้งโรงเรียน
2. สนามและบริเวณรอบโรงเรียน
3. อาคารเรียน
4. ห้องเรียน ห้องทดลอง
5. ห้องพยาบาล
6. ห้องประชุม
7. ห้องน้ำ ห้องส้วม
8. ห้องสมุด ห้องทำงาน
9. ห้องเก็บพัสดุอุปกรณ์
10. โรงพลศึกษา
11. โรงฝึกงาน
12. โรงอาหาร

สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุและการบาดเจ็บในโรงเรียน

สาเหตุที่สำคัญของการเกิดอุบัติเหตุและการบาดเจ็บในโรงเรียนมีดังนี้

1. ตัวบุคคล

อุบัติเหตุในโรงเรียนส่วนใหญ่มักเกิดจากตัวบุคคลเป็นสำคัญ ดังนี้

- 1.1 ขาดความรู้และประสบการณ์
- 1.2 มีความบกพร่องทางร่างกายและจิตใจ
- 1.3 ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์
- 1.4 ขาดความรับผิดชอบ

1.5 ความประมาทเลินเล่อ ไม่รู้จักระมัดระวัง

1.6 ขอบฟ้าฝันกฎระเบียบ

2. สิ่งแวดล้อม

สิ่งแวดล้อมต่างๆ ในโรงเรียน เช่น อาคาร สถานที่ อาคารเรียน อาคารประกอบ สนาม แสงสว่างและการถ่ายเทอากาศ หากโรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมที่ไม่ปลอดภัย บริเวณโรงเรียนสกปรก รกรุงรัง เป็นหลุมเป็นบ่อ อาคาร ห้องเรียน หรืออุปกรณ์การเรียนชำรุดทรุดโทรม ไม่ได้รับการดูแลปรับปรุงซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพดี ย่อมเป็นสาเหตุให้เกิดอุบัติเหตุขึ้นได้

การป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน

การป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียนมีองค์ประกอบ 3 ประการ ดังนี้

1. การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย
2. การจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน
3. การจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัย

การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย

ความปลอดภัยของเด็กนักเรียนและบุคลากรทุกคนในโรงเรียนมีความสำคัญยิ่ง การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย จะทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงในการป้องกันอุบัติเหตุและส่งเสริมความปลอดภัยโดยโรงเรียนจะต้องคำนึงถึงความสะดวก ความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความปลอดภัยของสิ่งแวดล้อมในเรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. สถานที่ตั้งโรงเรียน

เพื่อความปลอดภัยควรพิจารณาเกี่ยวกับสถานที่ตั้งดังนี้

1.1 สถานที่ตั้งโรงเรียนควรอยู่ใกล้ชุมชน เพื่อความสะดวกในการเดินทางไปกลับของนักเรียน

1.2 สถานที่ตั้งโรงเรียนควรอยู่ห่างจากถนน ทางรถไฟ แม่น้ำ ลำคลอง เพื่อป้องกันอันตรายที่เกิดขึ้นกับเด็ก การรบกวนของเสียงและควันพิษต่างๆ

1.3 ควรตั้งโรงเรียนให้ห่างจากสิ่งรบกวน หรือแหล่งสกปรกโสโครก เช่น สนามบิน โรงงานอุตสาหกรรม ที่รวมของขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล เพื่อป้องกันเสียงดังรบกวน หรือกลิ่นเหม็นที่รบกวน และอันตรายจากสิ่งนำโรคต่างๆ

1.4 ควรตั้งโรงเรียนให้ห่างจากบริเวณที่อาจเกิดภัยธรรมชาติได้

1.5 พื้นที่ตั้งของโรงเรียน ควรเป็นพื้นที่ดินดอนราบเรียบ ไม่เป็นหลุมเป็นบ่อ พื้นที่ดูดซับน้ำได้ดี เป็นดินทราย ไม่มีกรวดหรือหินล้นๆ ซึ่งอาจเกิดการสะท้อนแสง เกิดการสะดุดล้ม หกล้ม และเป็นอันตรายต่อเด็กได้

1.6 เนื้อที่ตั้งของโรงเรียนกว้างขวางเพียงพอ ได้สัดส่วนกับจำนวนนักเรียนที่มีอยู่ ไม่แออัดคับแคบจนเกินไป เพราะอาจทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย ควรมีพื้นที่สำหรับขยายอาคารเรียนในอนาคตได้หากมีจำนวนนักเรียนเพิ่มมากขึ้นด้วย

1.7 บริเวณโรงเรียนควรมีรั้วรอบขอบชิดที่ปลอดภัย หากสร้างรั้วถาวรไม่ได้ ควรทำขอบเขตที่แน่นอน เช่นปลูกต้นไม้เป็นรั้วชั่วคราว

1.8 บริเวณโรงเรียนควรปลูกต้นไม้ที่ไม่มีใบเกะกะหรือไม่มียางที่เป็นอันตราย

2. อาคารเรียน

อาคารเรียนที่ปลอดภัยขึ้นอยู่กับกรอบแบบและก่อสร้างอย่างเหมาะสมและถูกต้อง ซึ่งควรพิจารณาดังนี้

2.1 อาคารเรียนควรออกแบบและใช้วัสดุที่ป้องกันไฟ ป้องกันการสั่นสะเทือนของแผ่นดินไหวได้

2.2 พื้นของอาคารเรียนควรยกให้สูงกว่าระดับน้ำหรือสูงกว่าพื้นดินไม่น้อยกว่า 1.00 เมตร ใช้วัสดุที่ทำพื้นเป็นไม้โดยใช้พื้นไม้กระดานหรือพื้นคาน ไม่ควรใช้พื้นมันหรือพื้นไม้กระดานที่ลงน้ำมันขัดเป็นเงา เพราะอาจลื่นได้

2.3 ตามอุดมคติ อาคารเรียนไม่ควรสูงเกิน 2 ชั้น หากอาคารเรียนสูงเกินกว่า 2 ชั้น ควรทำบันไดขึ้น ลง 2 ทางและมีบันไดหนีไฟ

2.4 ฝาผนัง หรือฝาเพดานห้อง ควรใช้วัสดุทนไฟ

2.5 บันได หรือทางเดินระเบียงหน้าห้อง ควรมีขนาดกว้างเหมาะสม ตัวบันไดไม่ควรจะลาดหรือชันเกินไป มีราวบันไดที่มั่นคง หากบันไดสูงเกิน 14 ชั้นควรมีชานพักเพื่อความปลอดภัย ควรทำเครื่องหมายหรือลูกศรแสดงการขึ้น ลงบันไดไว้ด้วย เช่นทำลูกศรขึ้นบันไดทางขวามือ และลูกศรลงบันไดทางซ้ายมือ

2.6 ระเบียงอาคาร อาคารเรียนควรมีเฉลียง หรือระเบียงอาคารที่มีความกว้างพอที่นักเรียนจะเดินสวนกันได้สะดวก (ประมาณ 2.00-2.50 เมตร) โดยสร้างแบบมีระบียงเดียว แสงสว่างเข้าได้ดี มีที่นั่งตามระบียง และมีลูกกึ่งที่แข็งแรง หรือผนังกันโดยตลอด

2.7 ประตูหน้าต่าง ห้องเรียนแต่ละห้องควรมีประตูใหญ่เปิดออกสู่ระบียงทางด้านยาวข้างขวาของห้องเรียน อย่างน้อยห้องละ 2 ประตู ส่วนหน้าต่างควรมีให้อยู่ทางด้าน

ยาวข้างซ้ายของห้องเรียน โดยใช้ชนิดที่เปิดออกไปภายนอกห้องเรียน โดยใช้ชนิดที่เปิดออกไปภายนอกห้องเรียน และสามารถควบคุมแสงสว่างและการถ่ายเทอากาศได้ดี

2.8 แสงสว่าง อาคารเรียนหรือห้องเรียนต่างๆ ควรมีแสงสว่างเพียงพอ และให้เข้าทางซ้ายมากที่สุด หากแสงสว่างไม่เพียงพอควรใช้ไฟฟ้าช่วยด้วย

2.9 ทางออกฉุกเฉิน ตัวอาคารต้องสร้างให้มีทางออกฉุกเฉิน หรือประตูฉุกเฉิน (Emergency Door) เมื่อเกิดกรณีฉุกเฉิน เช่น ไฟไหม้

3. ห้องเรียน ควรจัดห้องเรียนให้ปลอดภัยดังนี้

3.1 ห้องเรียนควรเป็นรูปสามเหลี่ยมผืนผ้า มีขนาดกว้างใหญ่พอกับความต้องการของเด็กปกติไม่ควรจนักเรียนเกิน 35 คน และด้านยาวของห้องเรียนควรจัดให้อยู่ตามหรือขนานกับด้านยาวของอาคารเรียนเสมอ เพื่อให้ได้รับแสงสว่างและลมได้เพียงพอ

3.2 โต๊ะเรียนและม้านั่ง ควรใช้ขนาดที่เหมาะสม และถูกสุขลักษณะ และใช้ชนิดที่แยกกัน หรือโต๊ะเดี่ยวดีกว่าโต๊ะคู่หรือโต๊ะหมู่

3.3 ควรจัดโต๊ะเรียนและม้านั่งให้เป็นแถวตอนแบบขนาน และมีช่องว่างระหว่างแถว ซึ่งกว้างพอที่จะเดินไปมาได้

3.4 โต๊ะเรียนและม้านั่งควรมั่นคง แข็งแรงและสะอาดเรียบร้อยเสมอ หากมีการชำรุดควรจัดการซ่อมแซมโดยเร็ว

3.5 กระจกหน้าต่างที่ใช้ในห้องเรียน ควรใช้สีเขียวไม่สะท้อนแสง และทาสีเขียวให้เห็นใหม่อยู่เสมอ (ทาสีใหม่ปีละ 2-3 ครั้ง)

3.6 ภายในห้องเรียนไม่ควรมีเสาอยู่ตรงกลางห้องเพราะจะบังนักเรียนไม่ให้เห็นกระดานและอาจเป็นอันตรายต่อนักเรียนเมื่อวิ่งเล่นและไปชนเข้าได้

3.7 อุปกรณ์และเครื่องมือต่างๆ ภายในห้องเรียน เช่น เครื่องมือทดลอง อุปกรณ์การเรียนต่างๆ อุปกรณ์ทำความสะอาด ควรจัดเก็บและวางให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ภายในตู้ อุปกรณ์และชั้นวางสิ่งของต่างๆ ซึ่งการใช้ อุปกรณ์และเครื่องมือต่างๆ ครูจะต้องให้คำแนะนำ และให้นักเรียนฝึกปฏิบัติการใช้อย่างปลอดภัยเสียก่อน

4. ห้องปฏิบัติการหรือโรงฝึกงาน

เพื่อความปลอดภัย ควรพิจารณาการจัดห้องปฏิบัติการหรือโรงฝึกงานดังนี้

4.1 เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ ควรจัดเก็บไว้ในตู้ อุปกรณ์ให้เป็นระเบียบเรียบร้อยและแยกประเภทอุปกรณ์ต่างๆ ด้วย

4.2 น้ำยาเคมีหรือสารเคมีต่างๆ จะต้องมียี่ห้อติดไว้ที่ขวดหรือภาชนะที่บรรจุทุกใบ

4.3 นักเรียนจะต้องได้รับคำแนะนำจากครูก่อนการใช้อุปกรณ์หรือสารเคมีต่างๆและมีการวางระเบียบ และข้อบังคับในการใช้ห้องปฏิบัติการอย่างรัดกุม

4.4 ควรจัดอุปกรณ์ให้เพียงพอกับจำนวนเด็กนักเรียนจัดให้มีเครื่องป้องกันอันตรายตามชนิดของงาน เช่นหมวก หน้ากาก แว่นกันแสง ถุงมือ รองเท้า เป็นต้น และหมั่นตรวจตราอุปกรณ์หรือเครื่องมือต่างๆ ให้อยู่ในสภาพใช้งานได้เสมอ หากชำรุดเสียหายต้องรีบแก้ไข

4.5 ควรมีการควบคุมและดูแลเกี่ยวกับเรื่องไฟหรือเครื่องไฟฟ้าต่างๆ รวมทั้งควบคุมดูแลเรื่องเครื่องแต่งกายให้รัดกุม และอาจห้ามใช้เครื่องประดับบางอย่าง เช่นแหวนสร้อยคอ เป็นต้น

4.6 ภายในห้องควรมีแสงสว่างเพียงพอ

4.7 ในห้องควรมีการระบายถ่ายเทอากาศ มีช่องระบายลมและพัดลมไล่อากาศเสียออก

4.8 ควรมีอ่างล้างมือ ก๊อกน้ำ และสบู่ไว้ใช้ภายในห้อง

4.9 ควรมีอุปกรณ์ดับเพลิงขั้นต้นติดไว้ในห้องปฏิบัติการหรือฝึกโรงงาน

4.10 ห้องปฏิบัติการหรือโรงฝึกงานควรสร้างด้วยวัสดุทนไฟ โดยเฉพาะกำแพงและฝ้าผนัง

5. ห้องสมุด

ควรจัดห้องสมุดเพื่อความปลอดภัยของผู้ใช้ ดังนี้

5.1 จัดให้มีแสงสว่างอย่างทั่วถึงและเพียงพอกับการใช้สายตา ปกติควรให้มีแสงสว่างขนาด 15 ฟุตแรงเทียน

5.2 เพดานห้องควรสูงโปร่ง และมีทางระบายลม หรือระบายอากาศได้ดี

5.3 เก้าอี้ และโต๊ะ ควรมีจำนวนมากพอกับจำนวนผู้ใช้ห้องสมุด และต้องอยู่ในสภาพที่แข็งแรงมั่นคงอยู่เสมอ

5.4 ควรจัดเก้าอี้ตัวเตี้ยๆ หรือบันไดเก้าอี้ สำหรับใช้ยื่นหยิบหนังสือที่วางชั้นที่สูงเกินกว่าจะเอื้อมถึงได้

5.5 หนังสือควรจัดให้เป็นหมวดหมู่ วางเป็นระเบียบเรียบร้อย และหมั่นดูแลระวังตัวแมลงหรือสัตว์ที่ชอบไปอาศัยอยู่ตามหนังสือ

6. ห้องประชุม

ห้องประชุมเป็นที่รวมของเด็กนักเรียนจำนวนมาก เพื่อความปลอดภัย ควรจัดดังนี้

- 6.1 ห้องประชุมควรอยู่ชั้นล่างของอาคารเรียน หากมีอุบัติเหตุจะได้
ปฏิบัติการได้ทันทั่วทั้งที่
- 6.2 ควรมีประตูออกฉุกเฉิน 2 ประตู และควรเป็นประตูที่เปิดออก ไม่ใช่
ประตูบานเลื่อน
- 6.3 ควรจัดให้มีอุปกรณ์ดับเพลิง ติดไว้ในห้องประชุม
- 6.4 ควรจัดเก้าอี้ที่แข็งแรง และมีจำนวนเพียงพอแก่นักเรียน
- 6.5 อุปกรณ์ภายในห้องประชุม ควรจัดให้เป็นระเบียบเรียบร้อย เมื่อหยิบใช้
แล้วต้องเก็บไว้ที่เดิม
- 6.6 เวลาเข้าห้องประชุม ควรจัดให้นักเรียนเดินเป็นแถวอย่างมีระเบียบ
- 6.7 หากเกิดอัคคีภัยให้นักเรียนเดินอย่างรวดเร็ว เป็นระเบียบออกจากห้อง
ประชุม
7. ห้องพยาบาล
- การจัดห้องพยาบาลที่ปลอดภัยควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้
- 7.1 ควรจัดห้องพยาบาลให้อยู่ในบริเวณที่สงบ ไม่มีเสียงรบกวนและ
พลุกพล่าน
- 7.2 ห้องพยาบาลควรอยู่ชั้นล่างของอาคารและหากเป็นไปได้ควรอยู่ใกล้
ห้องพักรู หรือห้องใหญ่
- 7.3 ควรจัดห้องพยาบาลให้สะอาด เรียบร้อย ถูกสุขลักษณะและถูกหลัก
สุขาภิบาล เช่น มีแสงสว่างเพียงพอ มีอากาศระบายถ่ายเทได้สะดวก ไม่ร้อนอบอ้าว
- 7.4 จัดให้มีเจ้าหน้าที่ประจำ เช่น พยาบาล ครูอนามัย หรือครูอื่นๆ ที่คอยดูแล
ควบคุมอยู่เสมอ
- 7.5 ควรมีเตียงพักรูผู้ป่วยที่แข็งแรงสะอาด และถูกสุขลักษณะ
- 7.6 ควรมีอุปกรณ์การปฐมพยาบาลที่สะอาด และปลอดภัยอย่างเพียงพอ
- 7.7 ตู้ยาควรมีกุญแจ ปิด-เปิด และเมื่อใช้แล้วควรปิดและใส่กุญแจทุกครั้ง
- 7.8 ยาและอุปกรณ์ต่างๆ ต้องเก็บไว้อย่างเป็นระเบียบและปลอดภัย เช่น แยก
ประเภทของยาอันตราย ยารับประทานอาหาร ยารับประทาน ยาห้ามรับประทาน มีฉลากยาติดบอก
ชื่อยา และวิธีใช้ยาต่างๆ
- 7.9 ห้ามนักเรียนหยิบยามาใช้เองเด็ดขาด ต้องผ่านผู้ดูแล หรือเจ้าหน้าที่ทุก
ครั้ง

7.10 ควรจัดห้องพยาบาลให้เป็นสัดส่วน เช่น ที่นั่งรอรับการการปฐมพยาบาล ห้องตรวจโรคหรือปฐมพยาบาล ห้องพักรักษาผู้ป่วย โต๊ะทำงานของผู้ดูแลห้องพยาบาล มีอ่างล้างมือ มีโทรศัพท์ติดต่อกับภายนอกโรงเรียน

8. ห้องน้ำ ห้องส้วม

ห้องน้ำ ห้องส้วม เป็นสถานที่ที่มักเกิดอุบัติเหตุได้เสมอ การจัดหรือสร้างห้องน้ำห้องส้วม ให้ปลอดภัยแก่ผู้ใช้จึงเป็นสิ่งจำเป็น ซึ่งควรพิจารณาดังนี้

8.1 ห้องน้ำห้องส้วมซึ่งตามปกติมักสร้างอยู่ในบริเวณเดียวกัน ควรเลือกทำเลที่อยู่ห่างจากแหล่งน้ำไม่น้อยกว่า 30 เมตร และอยู่ในพื้นที่ที่ไม่สูงกว่าบ่อน้ำ หากสร้างเป็นอาคารเอกเทศควรอยู่ห่างจากอาคารเรียนไปทางใต้ลมอย่างน้อย 10 เมตร เพื่อป้องกันกลิ่นเหม็นรบกวน

8.2 ควรแยกเป็นชายและหญิง

8.3 ควรมีจำนวนห้องน้ำและห้องส้วม ให้ได้สัดส่วนกับจำนวนนักเรียน

8.4 ห้องน้ำ ห้องส้วมทุกห้องควรมีแสงสว่างเพียงพอ และในห้องส้วมควรมีทางเดินกว้างพอ เพื่อความสะดวกในการใช้และทำความสะอาด

8.5 ห้องน้ำ ห้องส้วม ควรมีทางระบายอากาศ ให้ถ่ายเทได้ทั้งส่วนที่ซิดเพดานและซิดพื้น สำหรับห้องส้วมควรมีท่อระบายแก๊สจากภายในถึงส้วมขึ้นสู่อากาศด้วย

8.6 ส้วมควรมีขนาดพอเหมาะกับผู้ใช้

8.7 ควรมีอ่างล้างมือ และสบู่ไว้ใกล้ๆ ส้วมเพื่อสะดวกในการล้างมือ

8.8 ห้องน้ำ ห้องส้วมจะต้องสะอาดเสมอ พื้นต้องแห้งไม่ให้น้ำขัง เพื่อไม่ให้ลื่นหกล้ม

8.9 ควรมีการแนะนำการใช้ห้องน้ำ ห้องส้วม ให้ถูกต้อง เพื่อความสะดวกและปลอดภัย

9. โรงฝึกพลศึกษา

โรงฝึกพลศึกษาเป็นสถานที่ที่นักเรียนมีโอกาสได้รับอุบัติเหตุได้บ่อยจึงควรพิจารณาจัดโรงฝึกพลศึกษาให้ปลอดภัยดังนี้

9.1 โรงฝึกพลศึกษาควรอยู่ชั้นล่างของอาคารเรียน เพื่อความสะดวกในการดำเนินการหากเกิดอุบัติเหตุขึ้น

9.2 โรงฝึกพลศึกษา ควรมีขนาดกว้างขวางพอกับจำนวนนักเรียน และสามารถเก็บอุปกรณ์ต่างๆ ได้

9.3 โรงฝึกพลศึกษาจะต้องมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก และแสงสว่างส่องได้ทั่วถึง

9.4 พื้นที่ห้องควรได้รับการดูแลให้สะอาด เรียบร้อย และไม่มีเศษวัสดุหรือสิ่งที่เป็นอันตรายแก่ผู้ใช้

9.5 อุปกรณ์ต่างๆ ควรจัดแยกประเภท และวางไว้ห่างกันพอสมควร เช่น ห่วงบาร์เดีว บาร์คูควรแยกกัน

9.6 อุปกรณ์เล่นกีฬา เช่น ลูกบอล ลูกบาส ฯลฯ ควรจัดเก็บให้เรียบร้อย และมีครูหรือเจ้าหน้าที่ดูแลการใช้และการจัดเก็บให้เป็นระเบียบ

9.7 อุปกรณ์ทุกชิ้นควรได้รับการดูแลความสะอาด มีการตรวจตรา และซ่อมแซมให้มั่นคงใช้งานได้เสมอ

9.8 ก่อนใช้อุปกรณ์ทุกชิ้น ครูควรแนะนำวิธีการใช้ และฝึกให้นักเรียนปฏิบัติเพื่อความปลอดภัย

9.9 การเล่นกีฬาหรือใช้อุปกรณ์ต่างๆ ควรมีครูหรือผู้ควบคุมการเล่นของนักเรียนตลอดเวลา ไม่ควรอนุญาตให้นักเรียนเล่นตามลำพังในโรงฝึกพลศึกษา

9.10 ควรจัดวางระเบียบในเรื่องความปลอดภัยในโรงฝึกพลศึกษา

9.11 ในโรงฝึกพลศึกษา ควรจัดให้มีอุปกรณ์ดับเพลิงขึ้นต้นไว้ด้วย

10. โรงอาหาร

โรงอาหารเป็นที่รวมของเด็กนักเรียน ซึ่งเป็นสถานที่ที่เด็ก อาจได้รับอุบัติเหตุและอันตรายได้ การจัดโรงอาหารให้ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย จึงควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

10.1 โรงอาหารควรมีแสงสว่างเพียงพอ และอากาศถ่ายเทได้สะดวก

10.2 ควรจัดให้มีโต๊ะอาหารและที่นั่งที่มั่นคงแข็งแรง และมีเพียงพอกับจำนวนนักเรียน

10.3 โดยรอบโรงอาหารควรกั้นด้วยมุ้งลวดหรือลวดตาข่าย เพื่อป้องกันสัตว์หรือแมลงต่างๆ

10.4 โรงอาหารควรมีประตูสปริงบังคับการเปิดปิดได้ในตัว

10.5 ภายในโรงอาหารจะต้องได้รับการดูแลเรื่องความสะอาดอยู่เสมอ

10.6 โรงอาหารควรมีที่ทิ้งขยะมูลฝอยหรือที่รองรับเศษอาหารที่ถูกสุขลักษณะให้เพียงพอ

10.7 ควรจัดให้มีน้ำสะอาดสำหรับดื่มและใช้ โดยจัดให้มีอ่างน้ำพุสำหรับดื่มและอ่างสำหรับล้างมือ

10.8 ควรจัดให้มีระบบป้องกันอัคคีภัย หรือจัดอุปกรณ์ดับเพลิงขึ้นต้นไว้

11. สนามและบริเวณโรงเรียน

สนามและบริเวณโรงเรียนที่ปลอดภัย ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

11.1 สนามโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นสนามเล่น สนามกีฬา สนาม หลุม สวนหย่อม สวนดอกไม้ หรือสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ บริเวณโรงเรียนก็ตาม ควรสะอาด ปราศจากก้อนหิน ดอกไม้และของมีคมต่างๆ

11.2 จัดให้มีที่ระบายน้ำรอบสนามเพื่อมิให้สนามแฉะแฉะหรือมีน้ำขัง เวลา มีฝนตก

11.3 ควรจัดให้มีกฎระเบียบที่เด่นชัดในการเล่นและการใช้สนามกีฬา

11.4 ก่อนที่จะลงเล่นกีฬาในสนาม นักเรียนทุกคนต้องได้รับคำแนะนำ หรือ สอนวิธีใช้อุปกรณ์การเล่นหรือเครื่องเล่นต่างๆ

11.5 ควรจัดให้มีรั้วกั้นสนามเพื่อกันสัตว์หรือสิ่งรบกวนต่างๆที่อาจทำอันตราย แก่นักเรียน

11.6 บริเวณโรงเรียนดูแลให้สะอาดเรียบร้อยและปลอดภัยเสมอ

11.7 ควรจัดให้มีบริเวณสำหรับที่รับส่งและที่จอดรถรับส่งนักเรียนที่เป็น สัตว์ส่วนและปลอดภัย

การจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน

การจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนเป็นกิจกรรมที่สำคัญมากอย่างหนึ่งของโรงเรียน ซึ่งจะช่วยดำรงรักษาไว้ และปรับปรุงส่งเสริมสวัสดิภาพหรือความปลอดภัยของทุกคนในโรงเรียน โดยจัดให้มีการค้นหาปัญหา และสาเหตุอุบัติเหตุ การจัดกิจกรรมป้องกันอุบัติเหตุ การให้บริการ ความปลอดภัยต่างๆ และการให้บริการการรักษาพยาบาลเมื่อประสบอุบัติเหตุ กิจกรรมต่างๆ ที่จัด เพื่อบริการความปลอดภัยในโรงเรียนมีดังนี้

1. การสำรวจความปลอดภัยในโรงเรียน

การสำรวจความปลอดภัยในโรงเรียน จะช่วยลดความสูญเสียทรัพย์สิน และช่วย ส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตของทุกคนในโรงเรียน ซึ่งสมาชิกทุกคนในโรงเรียนจะต้องร่วมมือกัน รับผิดชอบในการดูแลความปลอดภัย สังเกต ตรวจตราและแจ้งถึงอันตรายที่อาจเกิดขึ้น ในการ สำรวจความปลอดภัยในโรงเรียน ประกอบด้วย การสำรวจสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน การสำรวจการ บริการความปลอดภัยในโรงเรียน และการสำรวจเรื่องการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา

การสำรวจสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ การสำรวจความปลอดภัยของอาคารเรียน ห้องเรียน ระเบียง บันได ห้องประชุม ห้องพยาบาล ห้องปฏิบัติการหรือโรงฝึกงาน ห้องสมุด ห้องน้ำ ห้องส้วม โรงอาหาร โรงฝึกพลศึกษา สนาม บริเวณโรงเรียน และเรือนนอน

การสำรวจการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน ได้แก่ การสำรวจความปลอดภัยของการให้บริการเครื่องอำนวยความสะดวก การบริการรถรับ ส่ง และการบริการการปฐมพยาบาล

การสำรวจเรื่องการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา ได้แก่ การสำรวจความปลอดภัยของอุปกรณ์เพื่อการเรียนการสอน และการใช้สื่อการเรียนการสอนต่างๆ

วิธีการสำรวจความปลอดภัยในโรงเรียน

การสำรวจความปลอดภัยในโรงเรียนอาจกระทำได้ดังนี้

1. การสังเกต การแสดงพฤติกรรมความปลอดภัยของนักเรียน ขณะอยู่ในโรงเรียน ขณะเรียน และขณะเล่น
2. การตรวจตราความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของโรงเรียน
3. การตรวจสอบความลึกหรือ หรือชำรุดของสิ่งของต่างๆ ที่อาจก่อให้เกิดอันตรายได้
4. การตรวจตราสอดส่องไม่ให้นักเรียนนำวัตถุหรือสิ่งของ ที่อาจก่อให้เกิดอันตรายเข้ามาในโรงเรียน เช่น ของมีคม อาวุธปืน วัตถุระเบิด ฯลฯ
5. สอบถามหรือสนทนา โดยใช้แบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์หาสาเหตุและแนวทางแก้ไขหรือป้องกันอุบัติเหตุ

2. การรายงานอุบัติเหตุในโรงเรียน

การรายงานอุบัติเหตุในโรงเรียน จะทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการเกิดอุบัติเหตุซึ่งจะช่วยค้นหาสาเหตุของอุบัติเหตุ โดยการวิเคราะห์ข้อมูล และหาแนวทางแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุ สำหรับการรายงานอุบัติเหตุในโรงเรียนมีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

1. การรายงานอุบัติเหตุในโรงเรียน เป็นความรับผิดชอบของทุกคนในโรงเรียน
2. อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นภายในบริเวณโรงเรียนไม่ว่ากรณีใดๆ เช่น เช่นผู้ใดประสบอุบัติเหตุ ความรุนแรงมากหรือน้อย ต้องมีการรายงานทุกครั้ง
3. ต้องรายงานอุบัติเหตุทันที หรือไม่เกิน 24 ชั่วโมง ภายหลังที่เกิดอุบัติเหตุแล้ว
4. หากอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นทำให้นักเรียนได้รับบาดเจ็บมากโรงเรียนควรแจ้งให้ผู้ปกครองทราบโดยเร็วที่สุด
5. การรายงานอุบัติเหตุในโรงเรียน โดยบันทึกลงในแบบรายงานอุบัติเหตุที่จัดทำไว้

6. กรณีการบาดเจ็บครั้งเดียวมีผู้บาดเจ็บหลายคนต้องรายงานอุบัติเหตุตามแบบรายงานฉบับละ 1 คน

7. แบบรายงานอุบัติเหตุควรรวบรวมเป็นรายเดือนหรือรายทอมและเก็บไว้ที่คณะกรรมการความปลอดภัยประจำโรงเรียนเพื่อนำไปพิจารณาวิเคราะห์สาเหตุและหาแนวทางแก้ไข

8. จัดให้มีสรุปรายงานอุบัติเหตุ และแจ้งข่าวอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นให้นักเรียนทุกคนรับทราบ

3. การแนะแนวความปลอดภัย

การแนะแนวสวัสดิภาพ เป็นการให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาทางด้านสวัสดิภาพหรือความปลอดภัยให้นักเรียนมีความรู้ รู้จักระมัดระวังเรื่องอุบัติเหตุ ปฏิบัติตนอย่างปลอดภัยและมีสวัสดินิสัยที่ดีในการป้องกันอุบัติเหตุ ซึ่งจะช่วยป้องกันและลดปัญหาอุบัติเหตุลงได้โดยทั่วไปผู้ที่แนะแนวสวัสดิศึกษาอาจได้แก่ ครูประจำชั้น ครูสุขศึกษา นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ พยาบาลอนามัยโรงเรียน ฯลฯ ซึ่งควรศึกษาปัญหาสวัสดิภาพของนักเรียนให้ละเอียดก่อนการให้บริการแนะแนว เช่น การศึกษาจากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในเรื่องความปลอดภัย ศึกษาจากรายงานอุบัติเหตุ จากการสัมภาษณ์นักเรียน จากการสนทนากับผู้ปกครอง เป็นต้น การให้บริการแนะแนวสวัสดิภาพสามารถให้บริการเป็นรายบุคคลหรือเป็นรายกลุ่ม โดยให้นักเรียนมาขอรับบริการเองหรือครูประจำชั้นส่งมารับบริการก็ได้ ในการให้บริการอาจเชิญชวนวิทยากรหรือจัดกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย และหลังจากให้บริการแนะแนวสวัสดิภาพแล้ว ควรมีการติดตามประเมินผลความก้าวหน้าในการปฏิบัติตนของนักเรียนในเรื่องการป้องกันอุบัติเหตุ สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาหรือประสบอุบัติเหตุบ่อยๆ ผู้แนะแนวจะต้องปรึกษาหารือหรือขอความช่วยเหลือจากผู้ปกครองของนักเรียนด้วย

4. การจัดทำประกันอุบัติเหตุ

การทำประกันอุบัติเหตุ เป็นการคุ้มครองเรื่องความปลอดภัย เมื่อประสบอุบัติเหตุขึ้น จะมีสิทธิได้รับค่าชดเชยความสูญเสียหรือการบาดเจ็บที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวงเงินที่เอาประกัน หากวงเงินที่เอาประกันสูง ผู้ประกันอุบัติเหตุจะต้องจ่ายค่าเบี้ยประกันสูง แต่ก็จะได้รับค่าชดเชยหรือผลประโยชน์สูงเช่นกัน

โรงเรียนควรจัดทำประกันอุบัติเหตุให้กับทุกคนในโรงเรียน โดยทำประกันกับบริษัทใด บริษัทหนึ่ง ซึ่งเป็นลักษณะประกันหมู่หรือกลุ่ม จะเสียค่าใช้จ่าย น้อยกว่าการประกันแบบเดี่ยวหรือบุคคล หรือกรณีที่โรงเรียนพานักเรียนไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ ในต่างจังหวัด หรือจัด

กิจกรรมให้นักเรียนโดยต้องเดินทางไปต่างจังหวัดและมีการพักแรมด้วย ทางโรงเรียน ควรเป็นฝ่ายจัดทำประกันอุบัติเหตุให้แก่นักเรียนและเสียค่าใช้จ่ายในการประกันทั้งหมด

5. การจัดการเครื่องอำนวยความสะดวก

เครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่ทางโรงเรียนจัดบริการให้ทุกคนในโรงเรียน ได้แก่ การบริการน้ำดื่ม น้ำใช้ การจัดทำทางระบายน้ำ การจัดระบบไฟฟ้าที่ปลอดภัย

การบริการน้ำดื่ม น้ำใช้ที่ปลอดภัย

ทุกโรงเรียนควรจัดหา น้ำดื่ม น้ำใช้ที่สะอาดและปลอดภัย ซึ่งได้มาจากแหล่งน้ำที่มีการควบคุมถูกต้องตามหลักการสุขาภิบาล โรงเรียนอาจใช้น้ำฝนที่รองจากหลังคาที่สะอาด หรือน้ำประปา น้ำบ่อ น้ำบาดาล ที่ทำให้สะอาดปราศจากเชื้อโรคก่อน แล้วนำมาเก็บในภาชนะที่มีฝาปิดมิดชิด สำหรับน้ำใช้ควรจัดหาให้เพียงพอ จัดให้มีอ่างล้างมือ และมีสบู่วางไว้พร้อม ทั้งนี้ควรดูแลรักษาความสะอาดของอ่างล้างมืออยู่เป็นประจำด้วย

การจัดทำทางระบายน้ำที่ปลอดภัย

โรงเรียนควรจัดทำทางระบายน้ำให้ทั่วบริเวณโรงเรียน เพื่อป้องกันมิให้โรงเรียนเป็นหลุมเป็นบ่อหรือมีแอ่งน้ำโสโครกขังอยู่ นอกจากจะทำให้ไม่ปลอดภัยแล้ว ยังเป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรค และส่งกลิ่นเหม็นรบกวนด้วย ท่อที่ระบายน้ำควรเปิดลงสู่ท่อสาธารณะหรือครอบบริเวณโรงเรียนหรือบ่อซึม ซึ่งทางโรงเรียนจัดทำไว้

การจัดระบบไฟฟ้าที่ปลอดภัย

โรงเรียนการจัดระบบไฟฟ้าที่ปลอดภัย โดยจัดวางสายไฟต่างๆ ให้เหมาะสม ใช้อุปกรณ์ที่ดี จัดให้มีระบบป้องกันไฟฟ้าช็อต หรือระบบความปลอดภัยเวลาที่กระแสไฟฟ้าลัดวงจร เครื่องป้องกันไฟฟ้าดูด ไฟฟ้าช็อตจะทำงานทันที โดยตัดกระแสไฟฟ้า ส่วนการติดตั้งปลั๊กไฟ ควรอยู่สูงประมาณ 1.20 เมตร หรือใช้เต้าเสียบหรือปลั๊กไฟที่มีฝาปิดเพื่อความปลอดภัย โรงเรียนควรหมั่นตรวจตราสายไฟหรืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ไฟฟ้าอยู่เสมอ หากชำรุดควรรีบแก้ไข และที่สำคัญคือ ควรจัดให้มีระเบียบการใช้ไฟฟ้าอย่างปลอดภัย และให้ทุกคนถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เช่น ปิดสวิทช์หรือถอดปลั๊กเวลาเลิกใช้ ขณะที่มือเปียกน้ำไม่ควรจับต้องสิ่งที่เกี่ยวข้องกับไฟฟ้า

6. การบริการความปลอดภัยในการเดินทางไป-กลับโรงเรียน

การจัดการบริการความปลอดภัยในการเดินทางไป-กลับโรงเรียนควรพิจารณาดังนี้

6.1 การจัดการบริการเรื่องการเดินทางเท้าไป-กลับ

- มีการจัดทำเส้นทางเดินทางที่ปลอดภัยที่สุด

6.2 การจัดการบริการเรื่องการจราจร

- จัดให้มีลานจอดรถ หรือสถานที่จอดรถเป็นสัดส่วนและปลอดภัยจัดการจราจรในโรงเรียนและรอบๆ โรงเรียนให้เป็นระเบียบ
- จัดให้ความรู้เรื่องความปลอดภัยในการขับขี่ และโดยสารรถประจำทาง

7. การจัดการบริการฝึกซ้อมเพื่อความปลอดภัย

เพื่อความปลอดภัย โรงเรียนควรจัดการบริการฝึกซ้อมในด้านการหนีไฟ การฝึกปฏิบัติเวลาเกิดน้ำท่วมเวลาเกิดพายุ และเวลาเกิดแผ่นดินไหว

7.1 การฝึกหนีไฟ

การฝึกหนีไฟ จะเป็นการฝึกความพร้อมความเคยชินให้แก่นักเรียน หากเกิดไฟไหม้ในโรงเรียน ทุกคนต้องปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ตามปกติโรงเรียนควรจัดให้มีการฝึกหนีไฟในช่วงเปิดเทอมใหม่ต้นปี และฝึกอย่างน้อยเทอมละ 2 ครั้ง

7.2 การฝึกปฏิบัติเวลาเกิดน้ำท่วมหรือพายุ ภัยจากน้ำท่วมหรือพายุ ซึ่งเกิดขึ้นในบางท้องที่หรือบางจังหวัดเป็นประจำ ย่อมทำให้เกิดอันตรายและความสูญเสียแก่ชีวิตและทรัพย์สินได้ การฝึกนักเรียนให้รู้จักปฏิบัติตน ระหว่างเกิดเหตุพายุหรือน้ำท่วม ย่อมจะทำให้นักเรียนรู้จักเตรียมพร้อม เพื่อรับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา

8. การบริการปฐมพยาบาล

โรงเรียนเป็นที่รวมของเด็กจำนวนมากซึ่งโอกาสที่จะเกิดอุบัติเหตุต่างๆย่อมมีได้ง่าย การเกิดอุบัติเหตุและอันตรายในโรงเรียนจึงควรได้รับการช่วยเหลือเบื้องต้นก่อนการนำส่งแพทย์ หรือโรงพยาบาล ดังนั้นจึงควรจัดให้มีการจัดการบริการการปฐมพยาบาล เช่นมีห้องพยาบาล และครูประจำห้องพยาบาลขึ้น จัดให้มีอุปกรณ์การปฐมพยาบาล และยาชนิดต่างๆ ที่จัดไว้เป็นหมวดหมู่และเป็นระเบียบ พร้อมทั้งจะให้บริการได้ตลอดเวลา นอกจากนั้นควรมีการจัดระเบียบการใช้ห้องพยาบาลไว้นั่นเอง

9. การจัดสารวัตรนักเรียนด้านความปลอดภัยหรืออาสาสมัครสวัสดิภาพ

โรงเรียนควรจัดให้มีสารวัตรนักเรียนด้านความปลอดภัย (School Safety Patrols) หรืออาสาสมัครสวัสดิภาพ (Safety Volunteers) เพื่อให้นักเรียนได้รับความปลอดภัย มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการบริการความปลอดภัยให้แก่ทุกคนในโรงเรียนอุบัติเหตุและการบาดเจ็บในโรงเรียนโดยทั่วไปมีหลายด้าน ในการวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านการป้องกันการ

บาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายอาชีวศึกษาเอกชนเขตกรุงเทพมหานคร โดยมุ่งเน้นที่อุบัติเหตุและการบาดเจ็บจากการเรียนภาคปฏิบัติในโรงฝึกงาน ซึ่งมีลักษณะคล้ายการบาดเจ็บในโรงงานอุตสาหกรรม

การจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา

สวัสดิศึกษา(Safety Education) เป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ มีทัศนคติหรือจิตสำนึกของความปลอดภัย และรู้จักวิธีปฏิบัติตนให้อยู่ในความปลอดภัย (เอมอัชมา วัฒนบุรณนท์ 2548: 128)

อุบัติเหตุและการบาดเจ็บในโรงฝึกงานของนักศึกษาและโรงงานอุตสาหกรรม

สภาพอันตรายหมายถึง สภาพที่ไม่ปลอดภัย เกี่ยวข้องกับ เครื่องมือกล เครื่องจักร อุปกรณ์ เครื่องมือ วิธีการทำงาน การเก็บรักษาวัสดุ การเก็บรักษาวัสดุสำเร็จ อาคารและสิ่งก่อสร้าง โดยพิจารณาองค์ประกอบ 6 ด้านดังนี้ คือ (สุระพงษ์ แสนบุญรัตน์, 2542: 13-18)

1. สภาพการที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุในการใช้เครื่องมือ เครื่องจักรในโรงฝึกงาน

1.1 สภาพการที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุในการใช้เครื่องมือ เครื่องมือหมายถึงอุปกรณ์ประกอบการทำงานที่ใช้มือถือ เช่น ค้อน ไขควง เลื่อย เป็นต้น อุบัติเหตุที่เกิดจากการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับเครื่องมือ (Hand Tool) ส่วนใหญ่มาจากการใช้เครื่องมือที่ชำรุดหรือไม่เหมาะสมกับงาน และบางส่วนมาจากการใช้เครื่องมือไม่ถูกต้อง

1.1.1 เครื่องมือชำรุด ค้อน ขวาน ถัด้ามไม้ยึดไว้ไม่แน่น หรือด้ามแตกบิ่น ย่อมเสี่ยงภัยในการใช้งาน หัวค้อนอาจหลุด หรือตอกพลาด สกัดที่หัวขวานอย่างดอกเห็ดดอยนำมาใช้งาน เพราะสะเก็ดเหล็กส่วนที่บางอาจจะปลิวเข้าตาผู้ปฏิบัติงานเอง ตะไบ ลั่ว ไขควง ตะไบที่ไม่มีด้าม มีอันตรายมากถ้านำมาใช้ เพราะอาจทำให้เกิดการบาดเจ็บแก่มือ และร่างกาย ด้ามตะไบ ลั่ว หรือไขควงที่แตกหรือหลวมก็มีอันตรายต่อผู้ใช้เช่นเดียวกัน ประแจปากตายปากประแจที่ร้าวหรือบานออกควรเลิกใช้เพราะจะทำให้เหล็กมีรอยร้าว และอาจลื่นหลุด ทำให้มือผู้ใช้กระแทกกับวัสดุ หรือส่วนของเครื่องจักรบาดเจ็บได้

1.1.2 ใช้เครื่องมือไม่เหมาะสมกับงาน และใช้เครื่องมือไม่ถูกต้องยกตัวอย่างเช่น การใช้ประแจแทนเหล็ก การใช้ประแจปากตายผิดขนาดกับน็อต ใช้เครื่องมือตัดที่ทื่อ ทำให้ลื่นง่าย และงานเสีย การใช้เครื่องมือไม่ถูกต้องเป็นแนวทางที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่ายและเป็นการเพาะนิสัยให้เคยชินในการใช้เครื่องมือที่ชำรุดอย่างอื่น ๆ ต่อไป

1.1.3 การใช้เครื่องมือชนิดหิว เคลื่อนที่ได้ ได้แก่สว่าน หินเจียรระไน เครื่องขัดหิน ค้อนหรือสกัด (ทั้งชนิดที่ใช้ไฟฟ้าหรือลม) เครื่องมือแต่ละชนิดเหล่านี้มีอันตรายแตกต่างกันออกไป ซึ่งผู้ใช้งานรู้ได้เมื่อนำไปใช้ อันตรายเหล่านี้ได้แก่ การไม่ต่อสายดินที่ตัวเครื่องมือ สายไฟอยู่ในสภาพดีหรือไม่ สวิตช์หรือลิ้นทำงานเปิดปิดอยู่ในสภาพดีหรือไม่ การปล่อยสายหรือท่อไว้กับพื้นทำให้ผู้ที่ผ่านไปมาสะดุด หรือถูกรถทับเสียหาย

1.2 การใช้เครื่องมือกลหรือเครื่องจักร (Machine) หมายถึง เครื่องมือกลประเภทหนัก และเบา เช่นเครื่องกลึง เครื่องกัด เครื่องไส เป็นต้น

การได้รับอุบัติเหตุในโรงงานอุตสาหกรรมจะมีสาเหตุมาจากการมีส่วนเกี่ยวข้องกับเครื่องมือกลเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะในโรงงานที่มีเครื่องกลที่ขับเคลื่อนด้วยสายพาน เครื่องปั๊ม โลหะ และเครื่องตีขึ้นรูป แม้ว่าจะได้มีกฎหมายและกฎข้อบังคับให้ใช้อุปกรณ์ป้องกันเครื่องมือกลเหล่านั้นแล้วก็ตาม อัตราการได้รับอุบัติเหตุจากเครื่องมือกลยังมีปริมาณที่สูง การเกิดอุบัติเหตุจากเครื่องมือกลที่พบอยู่เสมอจะเกี่ยวกับการ ตัดเฉือน การบดขยี้ และการเคลื่อนย้ายยกเป็นต้น การได้รับอุบัติเหตุจากการถูกตัดอวัยวะ หรือชิ้นส่วนของร่างกายขาดออกจากกันโดยชิ้นส่วนที่แหลมคมของเครื่องมือกลที่ติดอยู่กับเครื่อง โดยที่ร่างกายบางส่วนไปสัมผัสกับส่วนที่คม หรือในกรณีที่เป็นชิ้นส่วนที่ไม่คม ก่ออาจก่อให้เกิดอันตรายได้ ถ้าใช้แรงกดดันมากขึ้น หรือเป็นแรงเหวี่ยง แรงกระแทก ลักษณะการได้รับอุบัติเหตุอีกประการหนึ่ง แม้ว่าจะไม่รุนแรงมากนักก็เกิดขึ้นบ่อยครั้งมาก คือ การสัมผัสกับพื้นผิวที่ไม่เรียบของเครื่องมือกล หรือของมูลที่มีความแหลมคม การเฉือนเกิดขึ้นเมื่อของมีคม (เช่นมีดตัด) หรือเกิดขึ้นเมื่อมีวัตถุสองสิ่งเคลื่อนที่ในแนวที่ขนานกันทั้งสองสิ่ง หรือเคลื่อนที่เพียงสิ่งเดียวก็จะเกิดการเฉือนเกิดขึ้น ตัวอย่างเครื่องมือที่ทำให้เกิดการเฉือนลักษณะนี้ เช่น เครื่องเจาะรู เครื่องปั๊มตัดหนังทำรองเท้าและกระเป๋า เครื่องตัดแผ่นเหล็กบาง การบดขยี้เกิดขึ้นเมื่ออวัยวะของร่างกายไปอยู่ระหว่างวัตถุ 2 สิ่งที่เคลื่อนเข้าหากัน หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งเคลื่อนที่เข้าหาอีกสิ่งหนึ่ง ตัวอย่างการได้รับอุบัติเหตุในลักษณะนี้ เช่นอวัยวะของร่างกายยื่นเข้าไปในห้องเกียร์ขบกัน หรือเข้าไปในขณะที่สายพานกำลังส่งผ่านมูล่อ อาการเคลื่อนย้ายยกเกิดจากผู้ปฏิบัติงานใช้กำลังทางกายเกินกำลัง เพราะผู้ปฏิบัติงานคิดว่าเขาสามารถจะกระทำได้ อาการบาดเจ็บในกรณีนี้มักจะเกี่ยวข้องกับการออกแรงยกของ ย้ายสิ่งของที่มีน้ำหนักมาก และงานที่จะต้องมีการทำงานซ้ำซาก อาการเคลื่อนย้ายยกเหล่านี้จะสะสมตลอดระยะเวลาการทำงานหลายปี และจะกลายเป็นอาการของโรคกล้ามเนื้อและกระดูกไปในที่สุด เศษวัสดุตกหล่นหรือปลิ่วมาที่มแท่งส่วนต่างๆของร่างกายซึ่งมักเป็นเศษชิ้นงานที่กำลังขึ้นรูป หรือกำลังยกของที่สูงมดไม่แน่นทำให้ของตกหล่นลงมาได้ ความรุนแรง ความรุนแรงของอุบัติเหตุลักษณะเช่นนี้ขึ้นอยู่กับ ความแหลมคมของวัสดุที่กระเด็น

ออกมา โหมดเต็มของวัสดุ และความสามารถในการต้านทานของส่วนต่างๆของร่างกายที่ถูกกระทบ
พลังงานของวัสดุที่หล่นหรือปลิวมาตกกระทบ

2. สภาพการที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุจากพื้นที่ที่ใช้ฝึกภาคปฏิบัติในโรงฝึกงาน

2.1 พื้นที่ฝึกงาน (Activity Area) คือพื้นที่ที่ใช้สำหรับตั้งโต๊ะฝึกงาน เครื่องจักร ตู้
เครื่องมือ ล็อกเกอร์ บริเวณสาธิต และบริเวณประกอบงานเป็นต้น

2.2 พื้นที่เสริมการฝึกงาน (Auxiliary Area) ได้แก่ห้องเก็บวัสดุ ที่เก็บวัสดุสำเร็จรูป
ห้องเรียน ห้องน้ำ ห้องส้วม ห้องเก็บเครื่องแต่งตัว ห้องพนักเป็นต้น สภาพการที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุ
จากพื้นที่ที่ใช้ฝึกปฏิบัติงานในโรงฝึกงานมีดังนี้

2.2.1 บริเวณชิ้นส่วนของเครื่องจักร ที่ทำงานมีช่วงชักมานอกพื้นที่ของตัวเครื่อง
จักร ทำให้เกิดอันตรายได้ เช่นกรณีช่วงไสของเครื่องไส เป็นต้น

2.2.2 บริเวณที่เครื่องจักรทำงานแล้วมีผลให้เกิดเศษโลหะกระเด็นไป รวมถึง
อาณาบริเวณที่ชิ้นงานหรือมีดตัดสามารถกระเด็นไปได้

2.2.3 พื้นที่บริเวณห้องเก็บวัสดุ ห้องเครื่องมือไม่ได้มาตรฐาน

2.2.4 พื้นโรงงานลื่นหรือวางของไม่เป็นระเบียบ โดยทั่วไปสิ่งกีดขวางเหล่านี้จะ
วางอย่างไม่เป็นระเบียบ หรือไม่อยู่ในลักษณะที่ปลอดภัยต่อคนที่เดินไปมา

2.2.5 พื้นที่ห้องแล็บ ห้องเรียนในโรงฝึกงาน ขาดการระบายอากาศที่ดี

2.2.6 พื้นที่ทางเดินในโรงฝึกงานขรุขระและไม่ได้มาตรฐาน

2.2.7 พื้นที่บริเวณฝึกทักษะกับเครื่องจักรประเภท Machine ชนิดต่างๆ เช่น
เครื่องกลึง ไม่ได้มาตรฐาน ขาดการทำรั้วป้องกันอันตราย

3. สภาพการณ์ที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุจากการจัดเก็บเครื่องมือ การวางตำแหน่งโต๊ะทำงาน และเครื่องจักร

การเก็บรักษาเครื่องมือไว้ในที่ปลอดภัย เพื่อหลีกเลี่ยงการได้รับอุบัติเหตุจากเครื่องมือ
ที่อาจหล่นตกใส่ศีรษะหรือเท้าได้ สภาพการณ์ที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุ เช่น การนำ ส่ว มีด ใส่กระเป๋
เสื้อหรือกระเป๋ากางเกง หรือใส่ของมีคมหายไว้ในกล่องเครื่องมือ เป็นต้น การจัดวางตำแหน่ง
เครื่องมือในกลุ่มอุปกรณ์ เช่น โต๊ะทำงาน โต๊ะวัดระดับ ฯลฯ สภาพการณ์ที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุกับ
ผู้ปฏิบัติงานจะได้รับบาดเจ็บจากการจัดวางตำแหน่งโต๊ะทำงานไม่ได้มาตรฐาน หรืออยู่ในที่อับปาง
เช่น การชนกับวัตถุ การถูกวัตถุชน

สภาพการณ์ที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุจากตำแหน่งเครื่องมือในกลุ่ม Machines เช่น
เครื่องกลึง ฯลฯ ได้แก่ การมีโอกาที่จะถูกชนโดยของที่มีมวลมาก ร่างกายถูกเสียดสี หรือถูกแทง
และนิ้วมือหรือส่วนอื่นๆ จะถูกหนีบ

4. สภาพอันตรายที่เกิดจากการระบายและการถ่ายเทอากาศของโรงฝึกงานกล่าวว่าสภาพอันตรายที่เกิดจากการระบายและการถ่ายเทอากาศของโรงฝึกงาน

4.1 สภาพร่างกายมนุษย์ถ้าได้รับก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์ในปริมาณ 0.05% จะทำให้ร่างกายขาดออกซิเจนถึง 50% สามารถตายได้

4.2 ปริมาณก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ถ้ามี 4.5-5% จะทำให้หายใจลำบาก อาจหมดสติ ถ้ามี 7.9% ร่างกายทนไม่ไหว (ถึงจุดอันตราย)

4.3 ปริมาณไอระเหยจากตะกั่ว ถ้า TLV = Threshold Limit Volume คือ ค่าที่มนุษย์จะทนได้โดยไม่เกิดอันตราย เท่ากับ 0.15 ถ้ามีมากกว่านี้จะทำให้เป็นโรคโลหิตจาง และเป็นอัมพาตจากสารตะกั่วเป็นพิษ

4.4 ปริมาณของฝุ่นละออง หิน ทราย ซีเมนต์ ถ้าได้รับมากๆ และนานๆ จะทำให้ปอดเกิดพังผืด หมดสภาพในการทำงาน

5. สภาพอันตรายที่เกิดจากแสงสว่างในโรงฝึกงานของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรมแสงสว่างเป็นปัจจัยที่ช่วยในการมองเห็น 15-25% ของอุบัติเหตุทั้งหมดในงานอุตสาหกรรมมีสาเหตุจากการให้แสงสว่างไม่เพียงพอ ก่อให้เกิดอันตราย

5.1 ผู้ปฏิบัติงานขาดความสนใจในการทำงาน เป็นเหตุของความประมาทและเสียวินัย

5.2 ได้ผลงานที่ขาดความประณีต คือคุณภาพ อาจทำให้เครื่องจักร เครื่องมือขาดคุณภาพได้

5.3 แสงจ้าเกินไปอาจเสียสายตา

5.4 เกิดอาการทางประสาท

5.5 ช่วยส่งเสริมให้เกิดอุบัติเหตุในขณะที่ปฏิบัติงานได้มาก

6. สภาพอันตรายที่เกิดจากเสียงในโรงฝึกงานของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม

เสียงเป็นพลังงานรูปหนึ่ง ซึ่งเกิดจากการสั่นสะเทือน ปัจจัยของเสียงที่ก่อให้เกิดอันตราย ประกอบด้วย ความถี่ของเสียง ช่วงเวลาของการรับเสียง ลักษณะและคุณภาพของเสียง สภาพอันตรายจากความดังและความถี่ของเสียงช่วงต่างๆ มีดังนี้

6.1 เสียงดังเกิน 85 เดซิเบล ความถี่ 2,000-6,000 เฮิร์ตซ์มีอันตรายทุกความถี่

6.2 เสียงดังระหว่าง 84-89 เดซิเบล ความถี่ 3,000 เฮิร์ตซ์ มีอันตรายมาก

6.3 เสียงดังระหว่าง 98-99 เดซิเบล ความถี่ 600-4,800 เฮิร์ตซ์ มีเปอร์เซ็นต์การสูญเสียการได้ยินสูงมาก

ผลกระทบต่อร่างกายของคนเราเมื่อได้รับเสียงดังเกินกว่าปกติ มีดังนี้

1. ทางร่างกายทำให้หูตึง หูหนวก โรคหัวใจ โรคประสาท ระบบกล้ามเนื้อและระบบย่อยอาหารทำงานน้อยลง
2. ทางอารมณ์จะทำให้กลายเป็นคนจี้รำคาญ เบื่อหน่ายเร็ว เจ้าอารมณ์ ฉุนเฉียวโดยไม่ควรแก่เหตุ
3. ผลเสียต่องานที่ทำอยู่ ทำให้งานบกพร่อง หรือผิดพลาดจากการสื่อสาร ผลงานขาดความปราณีต เทียงตรง

พฤติกรรมป้องกันการอุบัติภัยในโรงเรียน

พฤติกรรมในการป้องกันการบาดเจ็บจากอุบัติภัยในโรงเรียนจะให้ผลดีควรมีการป้องกัน 3 ขั้นตอน คือทำอย่างไรไม่ให้เกิดอุบัติภัย เมื่อเกิดอุบัติภัยทำอย่างไรจึงจะลดความรุนแรงของการบาดเจ็บได้ และเมื่อเกิดอุบัติภัยขึ้นทำอย่างไรถึงจะให้ผู้ประสบเหตุรอดชีวิตหรือมีอาการไม่รุนแรงจนเสียชีวิตและพิการ ซึ่งการป้องกันทั้ง 3 ขั้นตอนมีรายละเอียดดังนี้ (ขจรลดา เปาวรัตน์, 2541)

1. การป้องกันปฐมภูมิ (Primary Prevention) เป็นพฤติกรรมเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดเกิดอุบัติภัยขึ้นในโรงเรียนได้แก่

- 1.1 นักเรียนมีจิตสำนึกและร่วมมือในการปฏิบัติตามกฎความปลอดภัยอย่างเคร่งครัด ไม่ประมาทในการปฏิบัติงาน คำนึงถึงความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น

- 1.2 บุคลากรภายในโรงเรียนเห็นความสำคัญของการป้องกันอุบัติภัย มีความรู้สึกร่วมในสังคมที่จะต่อต้านผู้ที่กระทำผิดกฎความปลอดภัย และเป็นแนวร่วมในการผลักดันให้ปฏิบัติตามกฎความปลอดภัย

- 1.3 กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงสาธารณสุขเห็นความสำคัญของการป้องกันอุบัติภัย ควรกำหนดเนื้อหาในหลักสูตรการสอน พัฒนาสื่อการสอน เทคโนโลยีต่างๆ เน้นถึงการนำไปใช้และทำให้นักเรียนเกิดความปลอดภัยขณะอยู่ในโรงเรียน

2. การป้องกันทุติยภูมิ (Secondary Prevention) เป็นพฤติกรรมเพื่อป้องกันการบาดเจ็บหรืออันตรายต่อร่างกายและชีวิต หากเกิดอุบัติภัยขึ้น ได้แก่

- 2.1 นักเรียนมีการปฏิบัติตนที่ถูกต้องต่อการป้องกันอุบัติภัยในโรงเรียน ได้แก่การเล่นอย่างปลอดภัย หลีกเลี่ยงการเล่นในสถานที่ที่เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ แกะไขสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัยจากอุบัติภัยและการปฏิบัติตามกฎความปลอดภัย

2.2 บุคลากรภายในโรงเรียน มีพฤติกรรมร่วมที่จะต่อต้านผู้กระทำความผิดกฎหมายและเป็นแนวร่วมในการผลักดันในการให้ปฏิบัติตามกฎการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

2.3 ครูและผู้นำนักเรียน มีการเข้มงวดกวดขันผู้ที่กระทำความผิดกฎการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนอย่างเคร่งครัด

3. การป้องกันคดีฆาตกรรม เป็นพฤติกรรมการป้องกันเพื่อให้ผู้ประสบอุบัติเหตุหรืออาการไม่รุนแรงมากขึ้นถึงขั้นเสียชีวิตหรือพิการ ได้แก่

3.1 การให้ความรู้ การฝึกอบรมครูอนามัย ผู้นำนักเรียน และบุคลากรภายในโรงเรียน ด้านการช่วยเหลือปฐมพยาบาล การนำส่งที่ปลอดภัยและช่วยชีวิตผู้บาดเจ็บขั้นต้น

3.2 การจัดทำและซ้อมแผนปฏิบัติการเมื่อ เกิดอุบัติเหตุที่มีความรุนแรงและสาหัสภัย

3.3 การจัดตั้งระบบการให้บริการการแพทย์ฉุกเฉิน (EMS)

ระบบการแพทย์ฉุกเฉินก่อนถึงโรงพยาบาล โดยกระทรวงสาธารณสุขร่วมกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน เป็นผู้ดำเนินการตามแผนงานด้านการแพทย์ฉุกเฉิน ประกอบไปด้วย การกำหนดนโยบายและการประสานงาน การสื่อสาร การช่วยเหลือทางเครื่องมือทางการแพทย์และเวชภัณฑ์ทางการแพทย์ การเคลื่อนย้าย การส่งต่อผู้ป่วย ตลอดจนการใช้ยานพาหนะในการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยระยะทางไกลๆ และแพทย์ผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่ต้องการ

ผลเสียของการบาดเจ็บในโรงเรียน

การบาดเจ็บในโรงเรียนก่อให้เกิดความเสียหายทั้งต่อนักเรียน จำของโรงเรียน และสังคมส่วนรวม คือ

1. ผลต่อนักเรียน

การสูญเสียทางกายภาพต่อร่างกาย ประกอบด้วย

- การบาดเจ็บที่ร่วมกับผิวหนังฉีกขาด ซึ่งอาจมีสิ่งแปลกปลอมคาอยู่ได้
- บาดแผลที่ผิวหนังไม่ฉีกขาด
- บาดแผลที่ผิวหนังถูกกัดกร่อนทำลายไปจากความร้อนและสารเคมี

การสูญเสียทางจิตใจของเด็กจากการสูญเสียสมรรถภาพของร่างกายของเด็กโดยตรง และการสูญเสียทางอ้อมจากการบาดเจ็บในเด็กนั้นจะกระทบกระเทือนถึงครอบครัวและสังคมในด้านจิตใจ ซึ่งแล้วแต่เหตุการณ์ดังกล่าวนั้นผิดธรรมชาติมากน้อยเพียงใด ก่อให้เกิดความตระหนกแก่สังคมและครอบครัวเพียงใด นอกจากนี้การเจ็บป่วยที่ต้องพักรักษาในโรงพยาบาลก็ยังสร้างความ

วิตกกังวลให้แก่เด็กและครอบครัว สิ่งที่เป็นปัญหาสำหรับเด็กนอกจากความเจ็บปวดทุกข์ทรมานแล้ว สภาพที่ถูกจำกัดการเคลื่อนไหว การสูญเสียอิสระ ทำให้เกิดความหวาดกลัวต่อความพิการทำให้เกิดปัญหาด้านจิตใจอย่างมาก

2. ผลเสียต่อโรงเรียนหรือเจ้าของสถานศึกษา

- ทำให้เสียทรัพย์สิน เช่น เครื่องมือเครื่องใช้เสียหาย และเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล

- ทำให้เสียชื่อเสียงของทางโรงเรียน คือการไม่เป็นที่นิยมของนักเรียน และผู้ปกครอง เนื่องจากนักเรียนได้รับการบาดเจ็บบ่อยๆ

- เสียมิตรภาพ เนื่องจากกฎหมายได้บังคับให้ครู, อาจารย์ และเจ้าของสถานศึกษาต้องมีความผิดเมื่อนักเรียนได้รับอุบัติเหตุในโรงเรียน

3. ผลเสียต่อสังคมประเทศชาติ

- ทำให้ประเทศชาติสูญเสียความมั่นคง เนื่องจากประชาชนต้องบาดเจ็บ พิการหรือตายก่อนที่จะทำประโยชน์ให้ประเทศ มีประสิทธิภาพการทำงานลดลงหรือสูญเสียไปทั้งหมด

- ทำให้สูญเสียภาวะเศรษฐกิจ เนื่องจากรัฐบาลต้องเสียงบประมาณส่วนหนึ่งเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการรักษาพยาบาลผู้ป่วย และในการซ่อมแซมอาคาร สถานที่ เครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนต้องมีการเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ด้านสุขภาพมากขึ้นด้วย

ส่วนที่ 2 การศึกษาของนักเรียนระดับอาชีวศึกษา

การเรียนการสอนในระดับอาชีวศึกษา มีหน่วยงานได้แก่ กรมอาชีวศึกษาและสำนักงานการศึกษาเอกชนเป็นผู้จัดการเรียนการสอน โดยเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ให้บริการการศึกษาด้านอาชีพแก่เยาวชนไทย จำแนกสถานศึกษาออกเป็น 6 ประเภท คือ วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี วิทยาลัยประมง วิทยาลัยสารพัดช่าง วิทยาลัยการอาชีพ จัดการเรียนการสอนจำแนกเป็น 6 ประเภทวิชา คือ ช่างอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม ศิลปหัตถกรรม คหกรรม เกษตรกรรม และประมง ให้การฝึกอบรมคนใน 5 ระดับ กล่าวคือ ระดับมืออาชีพ โดยเปิดสอนหลักสูตร ประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง (ปทส.) ระดับช่างเทคนิค (ปวส.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) ระดับช่างทักษะโดยเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับกึ่งทักษะโดยเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพช่างฝีมืออาชีพ (ปชม.) และหลักสูตรระยะสั้นหลากหลาย รวมทุกประเภทวิชา มีประมาณ 200 สาขาอาชีพ มีนักศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกโรงเรียน มีผู้สำเร็จการศึกษาในสายอาชีพต่างๆ

เข้าสู่ตลาดแรงงานในระดับกึ่งทักษะ ช่างทักษะ และช่างเทคนิค มากกว่าครึ่งหนึ่งของแรงงานทั้งหมดที่ผลิตในแต่ละปี (อิทธิรัชฎ์ เฝ้าวัฒนา, 2545)

ส่วนที่ 3 แนวคิดและทฤษฎีที่ประยุกต์ใช้ในงานวิจัย

แนวคิด *PRECEDE FRAMEWORK*

PRECEDE-PROCEED Model

วิวัฒนาการของ PROCEED-PRECEDE

ในปี ค.ศ. 1970 Lawrence W. Green ได้พัฒนา PROCEED MODEL หรือเรียกว่า PROCEED FRAMEWORK เพื่อเป็นกลวิธีทางสุขศึกษาที่มีคุณภาพ โดยเสนอกระบวนการวางแผนอย่างเป็นระบบ

ในปี ค.ศ. 1991 Lawrence W. Green และ Marshall W. Kreuter ได้พัฒนา PROCEED MODEL โดยเพิ่ม PROCEED (Policy, Regulatory, and Organizational Constructs in educational and Environmental Development) เข้าไปใน framework เพราะได้ตระหนักถึงความต้องการสำหรับการกลวิธีส่งเสริมสุขภาพเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพที่เป็นปัญหา ซึ่งมีแนวทางมากกว่าการวินิจฉัยและประเมินเฉพาะประชาชนกลุ่มเสี่ยงเท่านั้น ในสภาพความเป็นจริงนั้นปัญหาสุขภาพที่เกิดขึ้นมาจากสาเหตุหลายปัจจัยรวมทั้งประชาชนกลุ่มเป้าหมาย สิ่งแวดล้อมและระบบการให้บริการสุขภาพด้วย

ในปัจจุบันตั้งแต่ ค.ศ. 1999 เป็นต้นไป Lawrence W. Green ได้เปลี่ยนมาใช้คำว่า การประเมิน (assessment) แทนคำว่า การวินิจฉัย (diagnosis) ใน PROCEED-PRECEDE MODEL

PROCEED-PRECEDE MODEL เป็นสหวิทยาการเกี่ยวข้องกับการประยุกต์ศาสตร์ต่างๆ หลายศาสตร์ เช่น ระบาดวิทยา สังคมศาสตร์ พฤติกรรมศาสตร์ การศึกษา จิตวิทยา แพทย์ศาสตร์ และการบริหารสาธารณสุข ใช้เพื่อเป็นแบบแผนการวางแผน (planning model) และแบบแผนนี้มีพื้นฐานลักษณะคล้ายแผนการรักษาและการวินิจฉัยทางการแพทย์ซึ่งมีกระบวนการวินิจฉัยทางการศึกษาเป็นแผนกลวิธีเพื่อใช้วิเคราะห์ปัจจัยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสุขภาพหรือสาเหตุของพฤติกรรม วิเคราะห์ปัญหาเพื่อการวางแผนสุขศึกษา

PRECEDE ย่อมาจาก predisposing, reinforcing, and enabling constructs in educational/ecological diagnosis and evaluation แปลว่า กระบวนการของการใช้ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริมในการวินิจฉัยทางการศึกษาและนิเวศวิทยาเพื่อการประเมินผลสุขศึกษา

PRECEED-MODEL เป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์พฤติกรรมสุขภาพและสภาพปัจจัย โดยมีสมมติฐานว่า พฤติกรรมสุขภาพมีสาเหตุจากหลายปัจจัย การดำเนินงานเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพต้องมีขั้นตอน ดังนี้

- วิเคราะห์สาเหตุของพฤติกรรมโดยใช้กระบวนการและวิธีการต่างๆ
- วางแผนและกำหนดกลวิธีในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- วินิจฉัยและประเมินสาเหตุหรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสุขภาพ (ปัจจัยนำ ปัจจัยเสริมแรงและปัจจัยเอื้อให้เกิดพฤติกรรมสุขภาพ)
- วินิจฉัยและประเมินว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่จำเป็นต้องวางแผนโครงการเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

PROCEED ย่อมาจาก policy, regulatory and organizational constructs in educational and environmental development

องค์ประกอบของ PRECEDE-PROCEED MODEL ประกอบด้วยกระบวนการ 9 ขั้นตอน เพื่อการวางแผนและประเมินโครงการส่งเสริมสุขภาพ โดยเริ่มต้นจากเป้าหมายสุดท้ายที่อยากให้เกิดขึ้นคือ คุณภาพชีวิตหรือการมีสุขภาพดี เนื่องจากพฤติกรรมสุขภาพมีความซับซ้อนมากและได้รับอิทธิพลจากปัจจัยหลากหลายปัจจัย

PRECEDE เป็นขั้นตอนหรือระยะต่างๆ ในการวางแผน ดำเนินการและประเมินผล การระบุลำดับความสำคัญและกำหนดจุดประสงค์ในส่วนของ PROCEED เป็นการวางจุดประสงค์และเกณฑ์สำหรับนโยบาย การดำเนินการและการประเมินผล

ระยะที่ 1 การประเมินสังคม (Social assessment)

เป็นการประเมินปัญหาสังคมปัญหาสุขภาพและปัญหาสาธารณสุขจากการวิเคราะห์คุณภาพชีวิตของประชากรกลุ่มเป้าหมาย เช่น ลักษณะประชากร การเจ็บป่วย สวัสดิการ อาชีพหลัก อาชีพเสริม การว่างงาน การทำผิดกฎหมาย อาชญากรรม แหล่งส่งเสริมสุขภาพ แหล่งมั่วสุม แหล่งเสื่อมโทรม สิ่งภาคภูมิใจของชาวบ้าน เพื่อหาเหตุผลแสดงให้เห็นสภาพปัญหาสังคม ปัญหาสุขภาพ และปัญหาสาธารณสุขว่ามีขอบเขตและความรุนแรงของปัญหาอย่างไรจะได้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาสุขภาพที่ประเมินได้จากดัชนีชี้วัดทางสังคมซึ่งสะท้อนถึงคุณภาพชีวิตของประชากร ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาสุขภาพเช่นเดียวกัน จึงต้องหาเหตุผลอธิบายถึงความสำคัญของการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ และความจำเป็นในการดำเนินงานสุขภาพ

วัตถุประสงค์ของการประเมินสังคมได้แก่

1. วิเคราะห์หาสิ่งที่เกี่ยวข้องหรือตัวกำหนดคุณภาพชีวิตของประชากรกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ จำนวนประชากร ลักษณะประชากร การเจ็บป่วย สวัสดิการ อาชีพหลัก การว่างงาน การทำผิดกฎหมาย แหล่งส่งเสริมสุขภาพ แหล่งมั่วสุมเสื่อมโทรม สิ่งภาคภูมิใจของหมู่บ้าน

2. วิเคราะห์สิ่งที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตที่ปรากฏอยู่ในสังคมทำความเข้าใจโดยใช้ข้อมูล ที่ศึกษาโดยวิธีการต่างๆ
3. หาเหตุผลแสดงให้เห็นสภาพปัญหาสังคมและความเชื่อมโยงระหว่างปัญหาสังคม ภาวะเศรษฐกิจกับปัญหาสุขภาพ
4. กำหนดภาวะของปัญหาสังคมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสุขภาพ
5. หาเหตุผลที่สามารถชี้วัดถึงความสำคัญของปัญหาสังคมและปัญหาสุขภาพที่ได้ วิเคราะห์แล้ว
6. หาเหตุผลแสดงให้เห็นความจำเป็นในการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาสังคม

ระยะที่ 2 การประเมินระบาดวิทยา (Epidemiological assessment)

เป็นการศึกษาข้อมูลทางการแพทย์ และวิทยาการระบาด เพื่อวิเคราะห์ปัญหาสุขภาพของ กลุ่มเป้าหมาย เป็นการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาสุขภาพและปัญหาสังคม โดยศึกษา จากดัชนีชี้วัดทางสุขภาพ ได้แก่ อัตราป่วย อัตราตาย ความพิการ ภาวะสุขภาพ การกระจายของ ปัญหา ความรุนแรงของปัญหา ระยะเวลาของการเจ็บป่วย ได้มีการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารทางสังคม และวิทยาการระบาด เพื่อวางแผนงานสุขภาพ

ระยะที่ 3 การประเมินพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อม (Behavioral and Environmental assessment)

เป็นการวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาสุขภาพ ซึ่งเกิดจากพฤติกรรมสุขภาพที่ไม่พึง ประสงค์ และองค์ประกอบทางด้านสิ่งแวดล้อมที่สัมพันธ์กับปัญหาสุขภาพ เป็นการศึกษปัจจัย ต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อสุขภาพและคุณภาพชีวิต รวมถึงการวิเคราะห์เหตุการณ์สิ่งแวดล้อมรอบตัวซึ่ง เป็นเงื่อนไข ทำให้เกิดพฤติกรรมสุขภาพที่ไม่พึงประสงค์ หรือมีอิทธิพลทำให้เกิดพฤติกรรมสุขภาพที่ ไม่พึงประสงค์ โดยการวิเคราะห์ดังนี้

- ปัญหาสุขภาพใดมีสาเหตุมาจากพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ หรือสิ่งแวดล้อม
- มีพฤติกรรมอะไรบ้างที่ทำให้เกิดปัญหาสุขภาพ
- จัดลำดับความสำคัญมากน้อยของพฤติกรรมสุขภาพและมีการเปลี่ยนแปลงได้ง่ายยาก อย่างไร
- จัดลำดับพฤติกรรมสุขภาพตามความสามารถที่จะการเปลี่ยนแปลงได้ง่ายหรือยาก
- เลือกพฤติกรรมสุขภาพที่มีความสำคัญมากและเปลี่ยนแปลงได้ง่ายที่สุดเป็นพฤติกรรมที่ ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

สิ่งสำคัญ คือ สิ่งแวดล้อมเป็นองค์ประกอบที่อยู่ภายนอกตัวบุคคลซึ่งบุคคลไม่สามารถควบคุมโดยใช้ความสามารถภายในตัวได้ แต่สิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่ช่วยปรับเปลี่ยนหรือสนับสนุนพฤติกรรมสุขภาพและคุณภาพชีวิตของบุคคล อิทธิพลขององค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่ควรตระหนักถึงงานที่ประสบผลสำเร็จต้องเน้นพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ พร้อมกับพิจารณาถึงสิ่งแวดล้อมที่มีส่วนช่วยในการปรับเปลี่ยนหรือสนับสนุนพฤติกรรมสุขภาพนั้น

ขั้นตอนของการวิเคราะห์พฤติกรรม มีดังนี้

- 1) จำแนกปัญหาสุขภาพโดยการแยกปัญหาสุขภาพที่มีสาเหตุมาจากพฤติกรรมและมีสาเหตุมาจากสิ่งแวดล้อม
- 2) ดำรวจและวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นสาเหตุของปัญหาสุขภาพที่เกิดจากพฤติกรรม
- 3) จัดลำดับความสำคัญของพฤติกรรมสุขภาพที่เกิดปัญหาโดยเรียงจากผลของความรุนแรงของปัญหาสุขภาพที่เกิดขึ้น
- 4) จัดลำดับพฤติกรรมสุขภาพที่ต้องการแก้ไขจากพฤติกรรมที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ง่ายไปยาก
- 5) เลือกพฤติกรรมสุขภาพเป้าหมายที่ต้องการเปลี่ยนแปลง

ระยะที่ 4 การประเมินการศึกษาและนิเวศวิทยา (Educational and ecological assessment

เป็นการสำรวจเงื่อนไขทางพฤติกรรมสุขภาพและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับภาวะสุขภาพหรือคุณภาพชีวิต ประเมินและระบุปัจจัยที่ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือคงไว้ในขั้นตอนของกระบวนการการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพและสิ่งแวดล้อม การกำหนดเงื่อนไขทางสุขภาพและสังคมที่ระบุในระยะที่ 4 นี้เป็นการวิเคราะห์ปัจจัย 3 กลุ่มมีอิทธิพลในการจูงใจให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพดังนี้

1) ปัจจัยนำหรือปัจจัยโน้มน้าว (Predisposing factors) เป็นปัจจัยภายในตัวบุคคลที่เป็นพื้นฐานและมีอิทธิพลด้านแรงจูงใจให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลได้แก่ ความรู้ ความเชื่อ เจตคติ ค่านิยม การรับรู้ของบุคคลหรือประชาชน

2) ปัจจัยเสริมแรงหรือปัจจัยสนับสนุน (Reinforcing factors) เป็นปัจจัยที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมสุขภาพที่ถาวร ต่อเนื่องหรือไม่ต่อเนื่อง เพราะมีแรงกระตุ้นจากบุคคลหรือแรงสนับสนุนจากสังคม กลุ่มคน หรือกลุ่มบุคคล เพื่อเป็นผลสะท้อนที่บุคคลจะได้รับหรือคาดว่าจะได้รับการแสดงพฤติกรรมนั้น ซึ่งเกี่ยวกับการให้รางวัล ผลตอบแทน การจูงใจ การทำโทษโดยได้รับจากกลุ่มอ้างอิงหรือบุคคลที่เป็นที่ยอมรับซึ่งมีอิทธิพลต่อกลุ่มเป้าหมาย เช่น พ่อแม่ เพื่อน สามีภรรยา ลูก ญาติพี่น้อง ครู ผู้บังคับบัญชา นายจ้าง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข นักสุขศึกษา ผู้นำกลุ่มหรือผู้นำชุมชน นโยบาย กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆในสังคม และศักยภาพขององค์กร

3) ปัจจัยเอื้อ (Enabling factors) เป็นปัจจัยภายนอกตัวบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่ช่วยให้พฤติกรรมสุขภาพหรือสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลง สิ่งที่เป็นทรัพยากรที่จำเป็นในการแสดงพฤติกรรมของบุคคล ชุมชน รวมทั้งทักษะที่จะช่วยให้บุคคลสามารถแสดงพฤติกรรมนั้นๆได้ และสามารถที่จะใช้แหล่งทรัพยากรเหล่านั้น ได้แก่ แหล่งให้บริการสุขภาพ โรงพยาบาล ทักษะของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ทักษะของบุคคลในการปฏิบัติกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพความยากง่ายของการเข้ารับบริการ ระยะทาง เวลาในการเดินทางมารับบริการ ค่ารักษาพยาบาลหรือค่าบริการสุขภาพ ระบบส่งต่อผู้ป่วย คุณภาพบริการและประสบการณ์

การวิเคราะห์พฤติกรรมสุขภาพเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เป็นการวิเคราะห์พฤติกรรมสุขภาพที่เกิดจากส่วนของทั้ง 3 ปัจจัยดังกล่าวมาแล้ว เพื่อค้นหาปัจจัยที่ยังขาดอยู่จะได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพไปในทิศทางที่พึงประสงค์ โดยมีกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการหรือสามารถเขียนจุดประสงค์ของโครงการส่งเสริมสุขภาพ ปัจจัยเหล่านี้ไม่ได้อธิบายถึงแบบจำลองสาเหตุที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพแต่ปัจจัยเหล่านี้เหมาะสมที่จะใช้เป็นตัวกำหนด (determinants) ของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพที่เกิดจากโครงการที่จัดขึ้น

ระยะที่ 5 การประเมินการบริหารและนโยบาย (Administrative and Policy assessment)

เป็นการประเมินความสามารถของกระบวนการบริหาร และนโยบายการจัดโครงการส่งเสริมสุขภาพ เพื่ออธิบายถึงแหล่งทรัพยากรขององค์กรที่ต้องการสร้างแผนงานและดำเนินงานตามแผนงาน ทำให้โครงการส่งเสริมสุขภาพประสบความสำเร็จ จึงมีการวิเคราะห์โครงการองค์กรในด้านปัญหาอุปสรรค ที่ขัดขวางการวางแผนและดำเนินงาน เช่นขาดงบประมาณสนับสนุน ไม่มีกำลังทรัพยากรบุคคล นโยบายไม่เหมาะสม เป็นต้น ซึ่งจะมีผลต่อโครงการ ตลอดจนมีการวิเคราะห์นโยบายที่มีส่วนช่วยสนับสนุนโครงการให้ประสบผลสำเร็จ

เมื่อได้ระบุ เลือกจัดลำดับความสำคัญของโครงการส่งเสริมสุขภาพที่ทำ เลือกกลุ่มเป้าหมาย และเขียนจุดประสงค์เรียบร้อยแล้ว การนำโครงการส่งเสริมสุขภาพนี้ไปสู่การปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายนั้น ส่วนที่มีความสำคัญในการสนับสนุนการดำเนินงานมากที่สุด คือ การสนับสนุนจากองค์กรและนโยบายของหน่วยงาน

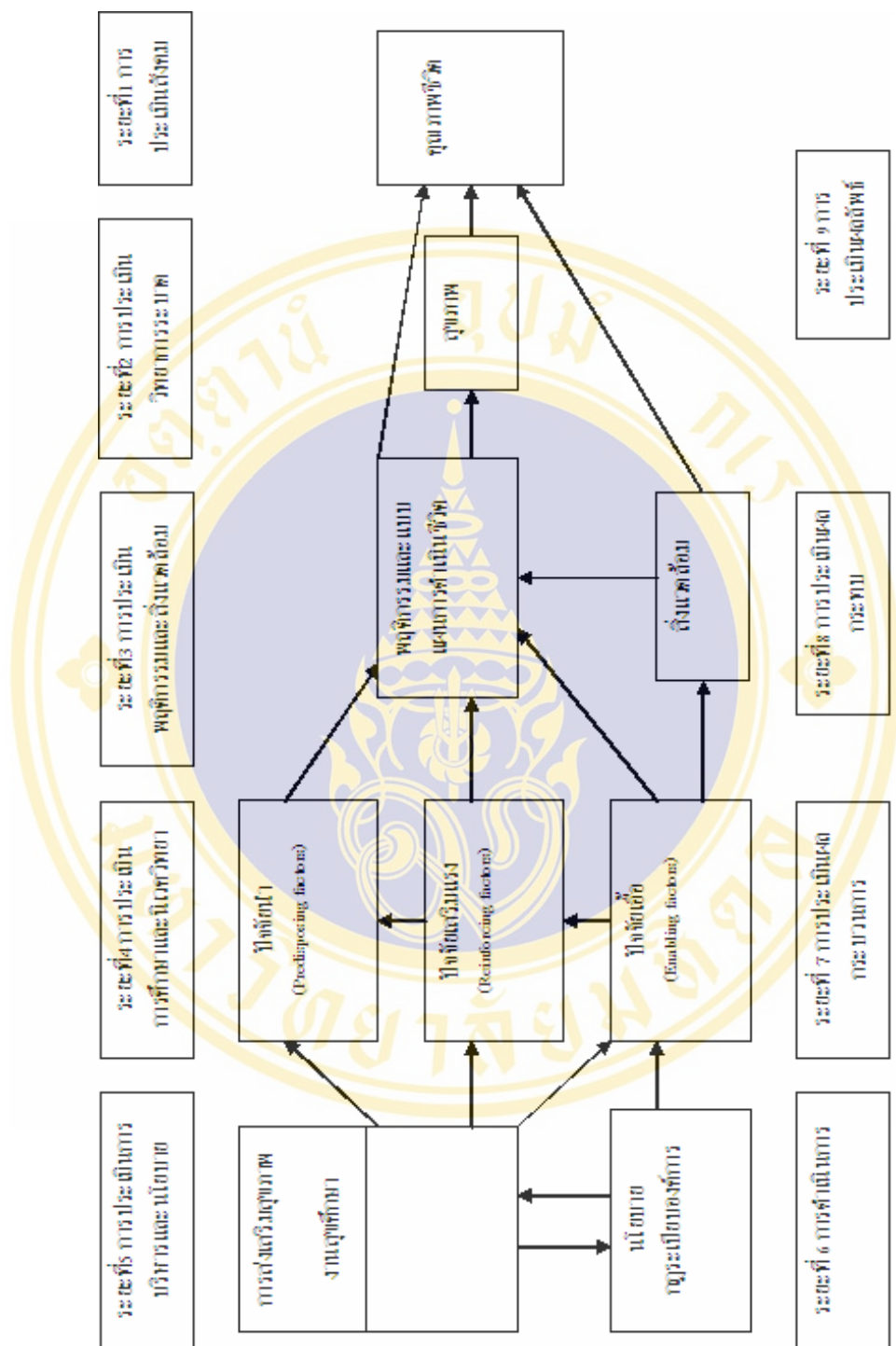
ระยะที่ 6 การดำเนินการ (Implementation)

ระยะที่ 7 การประเมินผลกระบวนการ (Process evaluation)

ระยะที่ 8 การประเมินผลกระทบ (Impact evaluation)

ระยะที่ 9 การประเมินผลลัพธ์ (Outcome evaluation)

ในระยะที่ 6-9 ซึ่งเกี่ยวกับการวางแผนโครงการ การดำเนินงานและการประเมินผลระดับต่างๆของโครงการตามความจำเป็นและเหมาะสม ซึ่งเป็นกิจกรรมที่กระทำอย่างต่อเนื่อง

แผนภูมิที่ 1 แบบแผน PRECEDE-PROCEDE ในการวางแผนและประเมินผลโครงการสร้างเสริมสุขภาพ (พรสุข หุ่นนิรันดร์, 2545)

ส่วนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเกี่ยวกับการเกิดอุบัติเหตุและการบาดเจ็บในโรงเรียน

พิระพล นิ่มนวล (2538: ง) ศึกษาสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุในโรงฝึกงานของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรมในวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษาเพื่อเปรียบเทียบความสอดคล้องของความคิดเห็นของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคกับสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารฝ่ายสนับสนุนการสอน และฝ่ายปฏิบัติการสอนมีความคิดเห็นที่สอดคล้องในระดับมากที่สุด 3 ด้าน คือ ความปลอดภัยในการทำงานในเรื่องการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล เช่น แวนตา หรือกระบังหน้า ในเรื่องพฤติกรรมในการฝึกงานของนักศึกษา การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตราย ด้านการระบายหรือการถ่ายเทของอากาศในโรงฝึกงานในเรื่องสภาพแวดล้อมในการฝึกงานของนักศึกษาที่เสี่ยงอันตรายที่มีก๊าซ ฝุ่นละอองควัน และด้านแสงสว่างในโรงฝึกงาน ในเรื่องการรักษาความสะอาดของอุปกรณ์ไฟแสงสว่าง

ขจรศักดิ์ เปาวรัตน์ (2541: ง) ศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมสุขศึกษาที่ประยุกต์ทฤษฎีการเรียนรู้และแนวคิดผู้นำนักเรียน ต่อพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี โดยใช้นักเรียนจำนวน 111 คน กลุ่มทดลอง 53 คน และกลุ่มเปรียบเทียบ 58 คน ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีการเปลี่ยนแปลงความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ ที่ถูกต้องมากกว่าก่อนการทดลองและมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญ

สุระพงษ์ แสนบุญรัตน์ (2542: ข) ศึกษาสภาพการและแนวทางการป้องกันอุบัติเหตุในโรงฝึกงานของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรมในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาช่างอุตสาหกรรมและนักเรียนช่างอุตสาหกรรม ผลการศึกษาพบว่านักเรียนและครูมองเห็นสภาพความปลอดภัยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และความปลอดภัยด้านเสียงมีสภาพความปลอดภัยน้อยที่สุด ความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง การจัดการด้านเสียงสามารถปฏิบัติตามกฎของความปลอดภัยได้น้อยที่สุด อัตราความถี่ของการเกิดอุบัติเหตุในโรงฝึกงานที่พบโดยส่วนมากอยู่ที่ระดับ 1-5 ครั้ง/เดือน สาเหตุที่พบบ่อยคือชนกับวัตถุหรือเครื่องจักรที่อยู่กับที่คิดเป็นร้อยละ 45.86 และ 46.86 ตามลำดับ ความคิดเห็นของครูและนักศึกษาแตกต่างกันตามปัจจัยด้านสาขาวิชา สถาบันที่ต่างกัน

นิเวศน์ ประสารศรี (2542: ง) ศึกษาแนวทางการควบคุมพฤติกรรมที่นำไปสู่การเกิดอุบัติเหตุในโรงฝึกงานของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล กลุ่มตัวอย่างเป็น

นักศึกษา 105 คน อาจารย์ผู้สอน 140 คน ผลการศึกษาพบว่านักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมในการทำงาน พฤติกรรมทางสังคม พฤติกรรมส่วนบุคคลไม่ถูกต้อง ในเรื่องการศึกษา รูปแบบก่อนการฝึกงาน การวางแผนในการทำงาน การทำงานด้วยความประมาทขาดความรู้ ความเข้าใจในการทำงาน การไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ความปลอดภัย การพูดคุยหยอกล้อกันขณะทำงาน ความรีบเร่งละชอบแข่งขันกันทำงาน การใช้เครื่องจักรเกินกำลัง การใช้เครื่องมือผิดประเภท ส่วนแนวทางการควบคุมพฤติกรรมที่นำไปสู่การเกิดอุบัติเหตุ โดยควบคุมด้านการบริหารความปลอดภัย ในโรงฝึกงาน การควบคุมเครื่องมือเครื่องจักรและอุปกรณ์ การจัดสภาพแวดล้อม ควรมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน การเรียนการสอนด้านความปลอดภัย ให้นักเรียนปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานในโรงฝึกงานอย่างจริงจัง

มารุศ ภูพานิชเจริญกุล (2541: ง) ศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุและแนวทางการป้องกันอุบัติเหตุในการฝึกงานของนักศึกษาโรงเรียนเชิงใหม่เทคโนโลยี กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมจำนวน 130 คน เป็นนักศึกษาที่เคยประสบอุบัติเหตุจำนวน 28 คน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุเกิดจากการกระทำที่ไม่ปลอดภัย เช่น ขาดความรู้ในเรื่องความปลอดภัย การไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบความปลอดภัยในการทำงาน การทำงานโดยไม่ใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล และสภาพการที่ไม่ปลอดภัย เช่น เครื่องจักรไม่มีเครื่องกำบังหรืออุปกรณ์ป้องกันอันตรายขาดการดูแล รักษา ซ่อมแซม ให้อยู่ในสภาพการใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการป้องกันอุบัติเหตุในการฝึกงาน คือ การกำหนดนโยบายด้านความปลอดภัยควรมีทิศทางชัดเจน และการเสริมสร้างให้ครูมีจิตสำนึกเรื่องความปลอดภัยมากขึ้น การสอนให้ตระหนักถึงอันตรายที่เกิดขึ้นขณะฝึกปฏิบัติ และปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างจริงจัง ตามกฎข้อบังคับ ความปลอดภัยของโรงฝึกงาน มีการจัดการซ่อมแซมเครื่องจักรให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ดี และการใช้เครื่องมือให้ถูกต้องตามลักษณะเครื่องมือแต่ละประเภท ในสภาพแวดล้อมของโรงฝึกงาน ควรจัดการระบายอากาศให้ถ่ายเทได้ดี และการจัดให้มีปริมาณแสงสว่างอย่างเพียงพอ

จักรินทร์ คีบุชา (2536: ง) ศึกษาลักษณะของอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นขณะฝึกปฏิบัติและเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดอุบัติเหตุ เพื่อพยากรณ์ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเกิดอุบัติเหตุในโรงฝึกงานของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนประเภทช่าง อุตสาหกรรมเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งปรากฏผลการศึกษาที่น่าสนใจดังนี้คือ ลักษณะของอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียนขณะฝึกปฏิบัติในโรงฝึกงานมากที่สุด ถูกเครื่องมือหรือโลหะแหลมคมบาด หรือทิ่มตำ พฤติกรรมการปฏิบัติของนักเรียนขณะฝึกปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับการเกิดอุบัติเหตุอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

คุณลักษณะและการนำไปใช้งานของอุปกรณ์การฝึกและเครื่องป้องกัน สภาพตัวอาคาร โรงฝึกงาน มีอำนาจในการพยากรณ์หรืออธิบายความแปรปรวนของการเกิดอุบัติเหตุได้

งานวิจัยต่างประเทศ

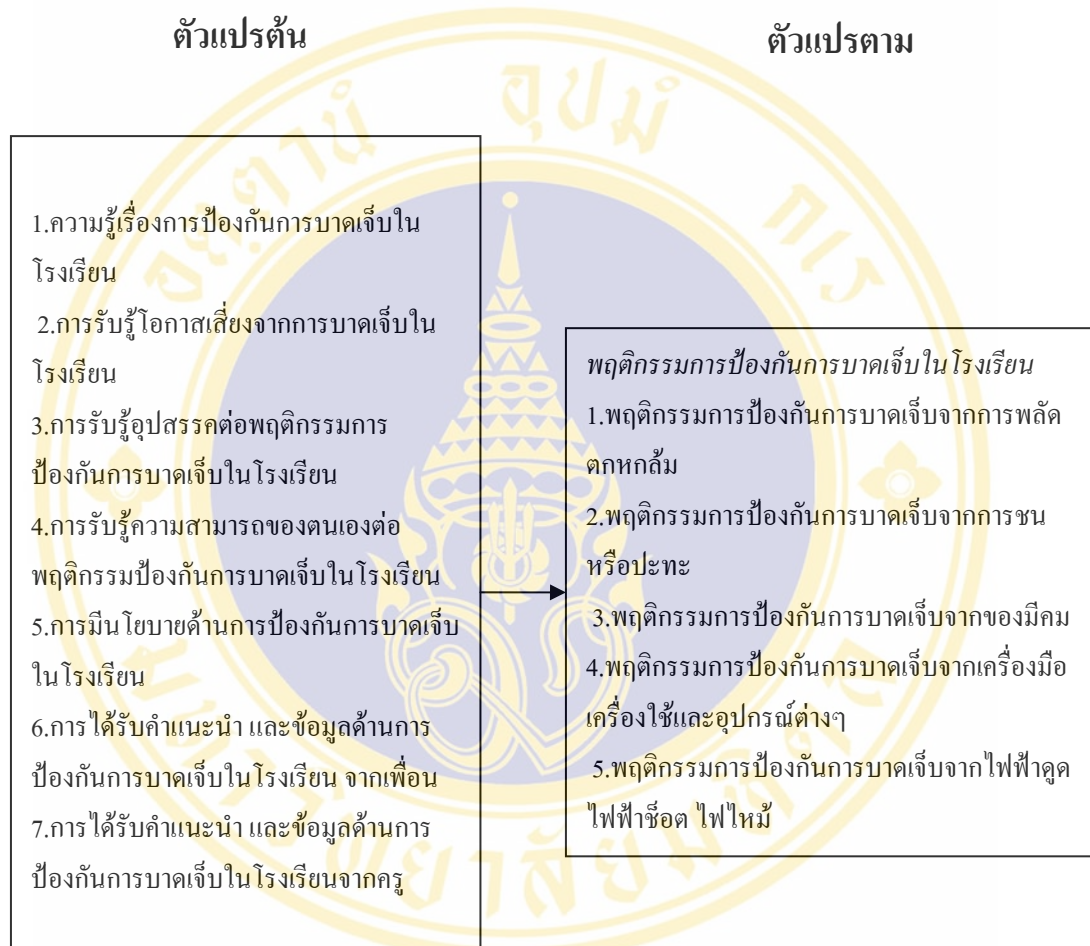
Ye-Huan Sun, et al., 2005 ศึกษาการบาดเจ็บโดยไม่ทราบสาเหตุในเด็กมัธยมและประถมศึกษาและศึกษาปัจจัยเสี่ยงที่ส่งผลต่อการบาดเจ็บ ในภาคตะวันออกของประเทศจีน กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กนักเรียน 10,000 คนแบบสอบถามถามการบาดเจ็บในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา ผลการศึกษาพบว่า มีการบาดเจ็บเล็กน้อยร้อยละ 1.53 เป็นการพลัดตกหกล้มร้อยละ 73 อวัยวะส่วนใหญ่ที่ได้รับบาดเจ็บได้แก่ มือและแขน ร้อยละ 46 ปัจจัยเสี่ยงที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดอุบัติเหตุในโรงเรียน ได้แก่ เพศชาย โรงเรียนประถมศึกษา การดูแลคุณภาพที่ไม่ถูกสุขลักษณะ และความเครียด

H.-C.A. Tsuang, et al., 2000 ศึกษาการบาดเจ็บจากการเล่นกีฬา ในเด็กมัธยมศึกษาและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการบาดเจ็บ โดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง สอบถามถึงการบาดเจ็บตั้งแต่ปี 1995-1996 ในประเทศไต้หวัน กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กมัธยมศึกษาจำนวน 13,764 คน ได้รับการตอบกลับ 86% จากการวิจัยพบว่ามีอัตราการบาดเจ็บ 532.8/1,000 คนต่อปี ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเกิดอุบัติเหตุคือ เพศชาย นักเรียนโรงเรียนเอกชน นักเรียนที่มีความเครียด การศึกษาของบิดามารดา

งานวิจัยเรื่องอุบัติเหตุที่ศึกษาในต่างประเทศ เริ่มตั้งแต่ ค.ศ. 1964 สำนักงานสาธารณสุขแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา (The United States National Center for Health Statistics, 1964 อ้างใน ขจรลดา เปาวรัตน์, 2541) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุการตายของเด็กวัยเรียนพบว่าในแต่ละปีจะมีเด็กวัยเรียน ตายด้วยอุบัติเหตุถึง 16,000คน ในจำนวนนี้เป็นเด็กนักเรียนกลุ่มอายุ 5-9 ปี ร้อยละ 42 กลุ่มอายุ 10-14 ปี ร้อยละ 45 กลุ่มอายุ 15-19 ปี ร้อยละ 57 นอกจากนี้ยังพบว่าอุบัติเหตุจะเกิดมากกว่าผู้หญิงถึง 3 เท่า และในกลุ่มอายุ 15-19 ปี ผู้ชายเกิดอุบัติเหตุมากกว่าผู้หญิง 4 เท่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ แอนเดอร์สัน (Anderson, 1972) ที่พบการตายมากในกลุ่มของเด็กวัยเรียนถึงร้อยละ 43 ส่วนรายละเอียดเพิ่มเติมที่พบคือพบอุบัติเหตุบนอาคารเรียนร้อยละ 20 ในสนามร้อยละ 17 การเดินทางไปและกลับโรงเรียน ร้อยละ 6 อุบัติเหตุที่เกิดในอาคารจะเกิดที่โรงฝึกพลศึกษามากที่สุด ส่วนอุบัติเหตุในสนามจะพบที่เกิดจากการเล่นฟุตบอลมากที่สุดถึงร้อยละ 41

จากงานวิจัยที่ผ่านมาเป็นการศึกษาอุบัติการณ์การเกิดการบาดเจ็บในโรงเรียนโดยส่วนใหญ่เป็นการศึกษาในโรงเรียนระดับ ปฐมวัย ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น ในเรื่องของ

พฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บยังมีอยู่น้อย ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาในเรื่องของพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษาซึ่งจากงานวิจัยที่ศึกษามาพบการบาดเจ็บจากการฝึกปฏิบัติงานซึ่งมีความแตกต่างจากการบาดเจ็บในโรงเรียนโดยทั่วไป

แผนภูมิที่ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานครมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. รูปแบบการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. รูปแบบการวิจัย (Research Design)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจแบบตัดขวาง (Cross- Sectional Survey Research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนอาชีวศึกษาระดับปวช.ของโรงเรียนกึ่งทวิภาคีกลุ่มที่ 2 ขส.ทบ. ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2551

2. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จำนวน 1,950 คน ของโรงเรียนช่างกลกึ่งทวิภาคี ขส.ทบ. ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2551

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษานี้เป็นนักเรียนระดับ ปวช. ของโรงเรียนกองทัพบกอุปถัมภ์ช่างกล
ขส.ทบ. จำนวน 150 คน

คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ แดเนียล (กัลยา วินิชย์บัญชา, 2546: 88-89)
ดังนี้

$$\text{ใช้สูตร } n = \frac{Z^2 \alpha / 2 NPq}{Z^2 \alpha / 2 Pq + (N-1) d^2}$$

เมื่อ n = ขนาดตัวอย่างเมื่อทราบประชากรแน่ชัด

N = ขนาดประชากรที่ทราบแน่ชัด

p = ค่าสัดส่วนประชากร

ในการศึกษานี้ใช้ค่าสัดส่วนของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยี
ราชมงคล วิทยาเขตภาคพายัพ ระหว่างปีการศึกษา 2541-2542 จำนวนนักศึกษาที่เกิดอุบัติเหตุใน
โรงฝึกงาน 105 คนจากจำนวนนักศึกษาทั้งหมด 1,187 คน จึงใช้สัดส่วน $p = 0.0885$

$$q = 1 - p$$

$$= 1 - 0.0885 = 0.911$$

d = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดได้สูงสุด สำหรับ
ค่าสัดส่วนคือในที่นี้กำหนดไว้เกิน .05

$$Z^2 \alpha / 2 = \text{ระดับนัยสำคัญทางสถิติในที่นี้} = 1.96$$

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าในสูตร } n &= \frac{(1.96)^2 (1,950) (0.0885) (0.9115)}{(1.96)^2 (0.0885) (0.9115) + (1,950 - 1) (.05)^2} \\ &= 122.47 \end{aligned}$$

สำหรับในการวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 123 คน

เพื่อป้องกันความผิดพลาดในการเก็บรวบรวมข้อมูล จึงเพิ่มขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 20%

ดังนั้นขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ จำนวน 148 คน

2.3 การสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยจับฉลากเลือกห้องเรียนจำนวน 5 ห้องเรียนจากจำนวนห้องเรียน 49 ห้องระดับ ปวช. มีนักเรียนห้องละ 30 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 150 คน

2.4 การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยคำนึงถึงการยินยอมของผู้เข้าร่วมการวิจัยเป็นหลัก โดยทำหนังสือขออนุญาตถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนและผู้ปกครองของนักเรียนในเรื่องการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งแจ้งให้นักเรียนทราบว่ากลุ่มตัวอย่างมีสิทธิในการตอบรับเข้าร่วมและปฏิเสธการเข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้และจะไม่มีผลต่อระดับผลการเรียนแต่อย่างใด ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยนี้จะถือเป็นความลับ การนำเสนอข้อมูลต่างๆ จะนำเสนอในภาพรวม ไม่มีการเปิดเผยชื่อและนามสกุลที่แท้จริง และหากมีข้อสงสัยสามารถสอบถามผู้วิจัยได้ตลอดเวลา

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองตามกรอบแนวคิด PRECEDE FRAMEWORK แบ่งเป็น 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สาขาวิชา ภาวะสุขภาพ และประสบการณ์การฝึกปฏิบัติงาน จำนวน 7 ข้อ ลักษณะข้อคำถาม เป็นแบบให้เลือกตอบและเติมข้อความในช่องว่าง

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามประวัติการเกิดการบาดเจ็บในโรงเรียน ได้แก่ประวัติการบาดเจ็บในโรงเรียนในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา จำนวน 12 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน จำนวน 31 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราส่วนแบบประเมินค่า (Rating Scale) มี 4 อันดับ ได้แก่ ไม่เคยปฏิบัติ ปฏิบัตินานๆครั้ง ปฏิบัติบ่อยครั้ง และปฏิบัติทุกครั้ง มีเกณฑ์การให้คะแนน 1 -4 คะแนน ตามลำดับ และในข้อความด้านลบจะให้คะแนนกลับกัน โดยมีค่าคะแนนของแบบสอบถามอยู่ระหว่าง 1-4 การประเมินระดับคะแนนพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน พิจารณาจากคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนโดยรวมของกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ตามเกณฑ์ของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538: 9) ดังนี้

เกณฑ์การตัดสิน	เกณฑ์การแบ่งจากสูตร
ระดับสูง	มีคะแนนมากกว่า $\bar{x} + SD$
ระดับปานกลาง	มีคะแนนระหว่าง $\bar{x} - SD$ ถึง $\bar{x} + SD$
ระดับต่ำ	มีคะแนนน้อยกว่า $\bar{x} - SD$

คะแนนระดับสูง หมายถึง มีพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี
 คะแนนระดับปานกลาง หมายถึง มีพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

คะแนนระดับต่ำ หมายถึง มีพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ไม่ดี

ส่วนที่ 4 แบบวัดความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน จำนวน 30 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก มีเกณฑ์การให้คะแนนคือ ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน แบบวัดความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนฉบับนี้มีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 0-30 คะแนน การประเมินระดับคะแนนความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน พิจารณาจาก คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนโดยรวมของกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ตามเกณฑ์ของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538: 9) ดังนี้

เกณฑ์การตัดสิน	เกณฑ์การแบ่งจากสูตร
ระดับสูง	มีคะแนนมากกว่า $\bar{x} + SD$
ระดับปานกลาง	มีคะแนนระหว่าง $\bar{x} - SD$ ถึง $\bar{x} + SD$
ระดับต่ำ	มีคะแนนน้อยกว่า $\bar{x} - SD$

คะแนนระดับสูง หมายถึง มีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนระดับดี
 คะแนนระดับปานกลาง หมายถึง มีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนระดับปานกลาง

คะแนนระดับต่ำ หมายถึง มีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนอยู่ในระดับไม่ดี

ส่วนที่ 5 แบบวัดการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดการบาดเจ็บในโรงเรียน จำนวน 13 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราส่วนแบบประเมินค่า (Rating Scale) มี 5 อันดับตัวเลือก มีค่าคะแนนระหว่าง 1-5 คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อคำถามด้านบวก	ข้อคำถามด้านลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	4	2
ไม่แน่ใจ	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

การประเมินระดับคะแนนการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการบาดเจ็บในโรงเรียน พิจารณาจากคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการบาดเจ็บในโรงเรียน โดยรวมของกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ตามเกณฑ์ของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538: 9) ดังนี้

เกณฑ์การตัดสิน	เกณฑ์การแบ่งจากสูตร
ระดับสูง	มีคะแนนมากกว่า $\bar{x} + SD$
ระดับปานกลาง	มีคะแนนระหว่าง $\bar{x} - SD$ ถึง $\bar{x} + SD$
ระดับต่ำ	มีคะแนนน้อยกว่า $\bar{x} - SD$

คะแนนระดับสูง หมายถึง มีการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการบาดเจ็บในโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี

คะแนนระดับปานกลาง หมายถึง มีการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการบาดเจ็บในโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

คะแนนระดับต่ำ หมายถึง มีการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการบาดเจ็บในโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ไม่ดี

ส่วนที่ 6 แบบวัดการรับรู้อุปสรรคต่อการมีพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน จำนวน 14 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราส่วนแบบประเมินค่า (Rating Scale) มี 5 อันดับตัวเลือก โดยให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อคำถามด้านบวก	ข้อคำถามด้านลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	4	2
ไม่แน่ใจ	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

แบบวัดการรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนมีค่าระหว่าง 1-5 คะแนน การประเมินระดับคะแนน การรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนพิจารณาจาก คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนการรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมการบาดเจ็บในโรงเรียนโดยรวมของกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ตามเกณฑ์ของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538: 9) ดังนี้

เกณฑ์การตัดสิน	เกณฑ์การแบ่งจากสูตร
ระดับสูง	มีคะแนนมากกว่า $\bar{x} + SD$
ระดับปานกลาง	มีคะแนนระหว่าง $\bar{x} - SD$ ถึง $\bar{x} + SD$
ระดับต่ำ	มีคะแนนน้อยกว่า $\bar{x} - SD$

คะแนนระดับสูง หมายถึง มีการรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี

คะแนนระดับปานกลาง หมายถึง มีการรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

คะแนนระดับต่ำ หมายถึง มีการรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ไม่ดี

ส่วนที่ 7 แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจำนวน 10 ข้อ ใช้ลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราส่วนแบบประเมินค่า (Rating Scale) มี 5 อันดับตัวเลือก โดยให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อคำถามด้านบวก	ข้อคำถามด้านลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	4	2
ไม่แน่ใจ	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนมีค่าระหว่าง 1-5 คะแนน การประเมินระดับคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรม

การป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนพิจารณาจาก คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนน การรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนโดยรวมของกลุ่ม ตัวอย่าง โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ตามเกณฑ์ของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538: 9) ดังนี้

เกณฑ์การตัดสิน	เกณฑ์การแบ่งจากสูตร
ระดับสูง	มีคะแนนมากกว่า $\bar{x} + SD$
ระดับปานกลาง	มีคะแนนระหว่าง $\bar{x} - SD$ ถึง $\bar{x} + SD$
ระดับต่ำ	มีคะแนนน้อยกว่า $\bar{x} - SD$

คะแนนระดับสูง หมายถึง มีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี

คะแนนระดับปานกลาง หมายถึง มีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ ปานกลาง

คะแนนระดับต่ำ หมายถึง มีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ไม่ดี

ส่วนที่ 8 แบบสอบถามนโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน จำนวน 10 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) มี 3 อันดับตัวเลือก เกณฑ์การให้คะแนนคือ มีจะได้คะแนนเท่ากับ 1 ไม่มีได้คะแนนเท่ากับ 0

การประเมินระดับคะแนนนโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนพิจารณาจาก คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ตามเกณฑ์ของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538: 9) ดังนี้

เกณฑ์การตัดสิน	เกณฑ์การแบ่งจากสูตร
ระดับสูง	มีคะแนนมากกว่า $\bar{x} + SD$
ระดับปานกลาง	มีคะแนนระหว่าง $\bar{x} - SD$ ถึง $\bar{x} + SD$
ระดับต่ำ	มีคะแนนน้อยกว่า $\bar{x} - SD$

คะแนนระดับสูง หมายถึง นักเรียนมีการรับรู้การมีนโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี

คะแนนระดับปานกลาง หมายถึง นักเรียนมีการรับรู้การมีนโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

คะแนนระดับต่ำ หมายถึง นักเรียนมีการรับรู้การมีนโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ไม่ดี

ส่วนที่ 9 แบบสอบถามการได้รับคำแนะนำและข้อมูลด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน จาก ครู อาจารย์และ เพื่อนนักเรียน จำนวน 10 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นเป็นมาตราส่วนแบบประเมินค่า (Rating Scale) มี 3 อันดับตัวเลือก โดยให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว

เกณฑ์การให้คะแนน

ได้รับประจำ หมายถึง ในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมา นักเรียนได้รับคำแนะนำต่างๆ เป็นประจำ สม่ำเสมอ 3-5 ครั้ง/สัปดาห์

ได้รับบางครั้ง หมายถึง ในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมา นักเรียนได้รับคำแนะนำต่างๆ 1-2 ครั้ง/สัปดาห์

ได้รับน้อยที่สุด หมายถึง ในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมา นักเรียนได้รับคำแนะนำต่างๆ น้อยกว่า 1-2 ครั้ง/สัปดาห์

การกำหนดคะแนนข้อความ

ได้รับประจำ 3 คะแนน

ได้รับบางครั้ง 2 คะแนน

ได้รับน้อยที่สุด 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสิน

ระดับสูง

ระดับปานกลาง

ระดับต่ำ

เกณฑ์การแบ่งจากสูตร

มีคะแนนมากกว่า $\bar{x} + SD$

มีคะแนนระหว่าง $\bar{x} - SD$ ถึง $\bar{x} + SD$

มีคะแนนน้อยกว่า $\bar{x} - SD$

การประเมินระดับคะแนนการได้รับคำแนะนำและข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนพิจารณาจาก คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนการได้รับคำแนะนำและข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนโดยรวมของกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่มตามเกณฑ์ของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538: 9) ดังนี้

คะแนนระดับสูง หมายถึง ได้รับคำแนะนำและข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี

คะแนนระดับปานกลาง หมายถึง ได้รับคำแนะนำและข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

คะแนนระดับต่ำ หมายถึง ได้รับคำแนะนำและข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ไม่ดี

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน
2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารมาสร้างแบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนและปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียน
3. นำแบบสอบถามที่ได้ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบก่อนนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ
4. นำแบบสอบถามที่ได้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบดูความถูกต้องในการใช้ภาษา ความชัดเจนของการใช้ภาษา ความตรงในเนื้อหา

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ตรวจสอบความตรง (Validity) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหา ตลอดจนภาษาที่ใช้ นำความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่สอดคล้องกันมาปรับปรุงพัฒนาแบบสอบถาม
2. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คนเพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธี ของครอนบาคที่เรียกว่าสัมประสิทธิ์แอลฟาและวิเคราะห์รายข้อ (item analysis) ได้ค่าความเชื่อมั่นดังนี้คือ

แบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนมีค่าความเชื่อมั่น=.8013

แบบสอบถามความรู้เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนมีค่าความเชื่อมั่น=.7393

แบบสอบถามการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนมีค่าความเชื่อมั่น=.8021

แบบสอบถามการรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนมีค่าความเชื่อมั่น=.8403

แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนมีค่าความเชื่อมั่น=.8722

แบบสอบถามการมีนโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนมีค่าความเชื่อมั่น=.8373

แบบสอบถามการได้รับข้อมูลและคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บจากครู-อาจารย์และเพื่อนนักเรียนมีค่าความเชื่อมั่น=.9684และ .9586 ตามลำดับ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือยื่นต่อบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อออกหนังสือในนามบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนกอดทัพบกอุปถัมภ์ช่างกล ชส.ทบ. เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียน
2. ติดต่อประสานงานกับผู้อำนวยการ โรงเรียนและผู้บริหาร โรงเรียนเพื่อชี้แจงให้ทราบความเป็นมาของงานวิจัย และขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ผู้วิจัยดำเนินการขออนุญาตจริยธรรมในมนุษย์ จากมหาวิทยาลัยมหิดล ได้รับรหัสวิจัยในมนุษย์ คือ MU-IRB 2008/220.0412
4. ให้นักเรียนลงชื่อในใบยินยอมให้ทำวิจัยโดยได้รับการบอกกล่าวและเต็มใจและเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัยในนักเรียนอายุต่ำกว่า18 ปีให้นำไปให้ผู้ปกครองลงชื่อแทน
5. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง อธิบายขั้นตอนและข้อคำถามในการตอบแบบสอบถามให้นักเรียนทราบและเปิดโอกาสให้ซักถามข้อคำถามที่สงสัยในแบบสอบถามได้
6. เก็บรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง และตรวจเช็คความสมบูรณ์ของข้อมูลในแบบสอบถาม

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานทางสถิติในการวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมทางคอมพิวเตอร์ SPSS สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์มีดังนี้คือ

1. ข้อมูลลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. ข้อมูลความสัมพันธ์ปัจจัย ความรู้เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดการบาดเจ็บในโรงเรียน การรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน การรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน การมีนโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน การได้รับข้อมูลและคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากครู-อาจารย์และเพื่อนนักเรียน กับพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนวิเคราะห์โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

3. ทดสอบความสามารถในการทำนายของปัจจัยความรู้เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดการบาดเจ็บในโรงเรียน การรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน การรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน นโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน การได้รับข้อมูลและคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากครู-อาจารย์และเพื่อนนักเรียนกับพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนด้วยสถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชาย โรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานครและศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนและปัจจัยที่สามารถร่วมทำนายพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน ปัจจัยเหล่านั้นได้แก่ ความรู้เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดการบาดเจ็บในโรงเรียน การรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน การรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน การมีนโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน การได้รับข้อมูลและคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากครูและเพื่อน

ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ของโรงเรียนช่างกลกองทัพบกอุปถัมภ์ ขส.ทบ. คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ แดเนียล (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2546:88-89) และทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 150 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม

ผลการวิจัยนำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล ตารางที่ 1
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประวัติการเกิดการบาดเจ็บในโรงเรียน ตารางที่ 2
3. ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน ตารางที่ 3
4. ผลการวิเคราะห์คะแนนความรู้เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน ตารางที่ 4
5. ผลการวิเคราะห์คะแนนการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการบาดเจ็บในโรงเรียน ตารางที่ 5
6. ผลการวิเคราะห์คะแนน การรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บ ตารางที่ 6
7. ผลการวิเคราะห์คะแนนการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บ ตารางที่ 7
8. ผลการวิเคราะห์คะแนนนโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน ตารางที่ 8

9. ผลการวิเคราะห์คะแนนการได้รับคำแนะนำและข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากครู ตารางที่ 9

10. ผลการวิเคราะห์คะแนนการได้รับคำแนะนำ และข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากเพื่อน ตารางที่ 10

11. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร ตารางที่ 11

12. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ความสามารถร่วมทำนายพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร ตารางที่ 12

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม อายุ ศาสนา ผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย สาขาวิชา ประสบการณ์การฝึกปฏิบัติงาน ภาวะสุขภาพ

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน(คน)	ร้อยละ
อายุ		
15 ปี	8	5.3
16 ปี	42	28.0
17 ปี	34	22.7
18 ปี	52	34.7
19 ปี	5	3.3
20 ปี	3	2.0
ไม่ตอบ	6	4.0
<i>Mean = 17.09, SD = 1.09</i>		
ศาสนา		
พุทธ	144	96.0
อิสลาม	5	3.3
ไม่ตอบ	1	0.7

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม อายุ ศาสนา ผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย สาขาวิชา ประสบการณ์การฝึกปฏิบัติงาน ภาวะสุขภาพ (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ผู้ที่ นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย		
บิดา-มารดา	111	74.0
บิดา	7	4.7
มารดา	16	10.7
ญาติ	12	8.0
ตา-ยาย	1	0.7
อยู่คนเดียว	3	2.0
สาขาวิชาที่ศึกษา		
เครื่องกล	119	79.3
ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์	28	18.7
ไม่ตอบ	3	2.0
ประสบการณ์การฝึกปฏิบัติงาน		
ในโรงเรียน	67	44.7
นอกสถานที่	63	42.0
ไม่ได้ฝึก	16	10.7
ไม่ตอบ	4	2.6
ภาวะสุขภาพ		
ไม่มีโรคประจำตัว	134	89.3
มีโรคประจำตัว	14	9.4
ภูมิแพ้	13	8.7
หอบหืด	1	0.7
ไม่ตอบ	2	1.3

จากตารางที่ 1 พบว่านักเรียนอาชีวศึกษาชายที่ศึกษาในครั้งนี้อยู่ทั้งหมด 150 ราย มีอายุอยู่ระหว่าง 15 ปี ถึง 20 ปี อายุเฉลี่ย 17.09 ปี มีนักเรียนอายุ 18 ปี มากที่สุดร้อยละ 34.7 รองลงมาคืออายุ 16 ปี ร้อยละ 28 และ 17 ปี ร้อยละ 22.7 ตามลำดับ นักเรียนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 96 โดยนักเรียนส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบิดาและมารดาร้อยละ 74

ศึกษาสาขาวิชา เครื่องกล 119 คน สาขาวิชาไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ 28 คน มีประสบการณ์ในการฝึกปฏิบัติงาน ร้อยละ 89 เป็นการฝึกงานภายในโรงเรียนร้อยละ 44.7 และนอกสถานที่ร้อยละ 42 นักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัว ร้อยละ 89.3

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประวัติการเกิดการบาดเจ็บในโรงเรียน

ตารางที่ 2 ประวัติการเกิดการบาดเจ็บในโรงเรียนในรอบ 1 ปี

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
ประวัติการเกิดการบาดเจ็บในโรงเรียน		
ไม่เคย	84	56.0
เคย	65	43.3
ไม่ตอบ	1	0.7
สถานที่เกิดการบาดเจ็บในโรงเรียน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
โรงฝึกงาน	26	40.0
สนามกีฬา	22	33.8
ทางเดิน	19	29.2
บันได	14	21.5
ในห้องเรียน	11	16.9
บริเวณห้องน้ำ	6	9.2
มุมอาคาร	4	6.2
โรงอาหาร	1	1.5
อื่นๆ ไม่ระบุ	1	1.5
ชนิดของการบาดเจ็บที่เกิดในโรงเรียน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
พลัดตก หกล้ม	28	43.8
การบาดเจ็บจากการเล่นกีฬา	25	39.1
การชนกันเองหรือชนวัตถุต่างๆ	17	26.6
การบาดเจ็บจากเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ	15	23.4
การถูกของแหลมคม	10	15.6
ไฟไหม้และไฟฟ้าดูด ไฟฟ้าช็อต	4	6.3
การบาดเจ็บจากการจลาจล	3	4.7

ตารางที่ 2 ประวัติการเกิดการบาดเจ็บในโรงเรียนในรอบ 1 ปี (ต่อ)

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
ลักษณะของบาดแผล (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
แผลถลอก	45	70.3
แผลชำ บวม	24	37.5
แผลถูกของมีคม	16	25
กระดูกหัก	1	1.6
แผลพุพองจากโดนบุหรี่	1	1.6
อวัยวะที่ได้รับบาดเจ็บ(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ขา	35	54.7
มือและนิ้วมือ	25	39.1
แขน	22	34.4
เท้าและนิ้วเท้า	12	18.8
ศีรษะ	8	12.5
ใบหน้า	2	3.1
ตา	3	4.7
อื่นๆ ได้แก่ลำตัว	1	1.6
การดูแลรักษาหลังเกิดการบาดเจ็บ		
ปฐมพยาบาลเบื้องต้นที่ห้องพยาบาล	59	95.2
รักษาที่โรงพยาบาล/คลินิก/ศูนย์สาธารณสุข	3	4.8
ไม่ตอบ	3	4.8
ความรุนแรงของการบาดเจ็บ		
ไม่ต้องหยุดพักรักษาตัว	60	96.8
หยุดพักการเรียน	2	3.2
ไม่ตอบ	3	4.8

ตารางที่ 2 ประวัติการเกิดการบาดเจ็บในโรงเรียนในรอบ 1 ปี (ต่อ)

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
ช่วงเวลาที่ได้รับบาดเจ็บในโรงเรียน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ขณะเรียนภาคปฏิบัติ	20	32.3
ช่วงพักกลางวันช่วง	16	25.8
พักระหว่างคาบเรียน	14	22.6
หลังโรงเรียนเลิก	6	9.7
ตอนเข้าก่อนเข้าเรียน	3	4.8
ขณะเรียนภาคทฤษฎี	3	4.8
สาเหตุของการบาดเจ็บในความคิดของนักเรียน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ประมาท	129	86.0
สภาพแวดล้อมไม่ปลอดภัย	40	26.7
เครื่องมือ อุปกรณ์ชำรุด	39	26.0
ขาดความรู้	34	22.7
ขาดทักษะ	33	22.0
โชคชะตา	33	22.0
วิธีการป้องกันการบาดเจ็บ		
ระมัดระวังตัวเองอยู่เสมอ	107	72.3
ปฏิบัติตามกฎระเบียบ	56	37.8
อื่นๆ ได้แก่ ทำฟาทอใหม่	1	0.7
แหล่งข้อมูลที่นักเรียนเคยได้รับความรู้เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
รายการโทรทัศน์	84	56.0
การเรียนการสอนในห้องเรียน	73	48.7
หนังสือพิมพ์	65	43.3
หนังสือเรียน	43	28.7
วิทยุ	41	27.3
โปสเตอร์/แผ่นพับ	25	16.7

ตารางที่ 2 ประวัติการเกิดการบาดเจ็บในโรงเรียนในรอบ 1 ปี (ต่อ)

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
ป้ายนิเทศการ	20	13.3
นิตยสาร/วารสาร	19	12.7
เสียงตามสาย	3	2.0
จากบุคคล เช่น เพื่อน, ผู้มีประสบการณ์	1	0.7
อินเทอร์เน็ต	1	0.7
ประสบการณ์ของตนเอง	1	0.7
บุคคลที่นักเรียนได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
อาจารย์ในโรงเรียน	121	80.7
บิดา-มารดา	120	80.0
ญาติพี่น้อง	63	42.0
เพื่อน	68	45.3
เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	43	28.7
แฟน	2	1.3

จากตารางที่ 2 ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา มีนักเรียนเกิดการบาดเจ็บในโรงเรียน 65 ราย คิดเป็นร้อยละ 43.3 สถานที่เกิดการบาดเจ็บในโรงเรียน 3 ลำดับแรกได้แก่ โรงฝึกงาน ร้อยละ 40.0 สนามกีฬา ร้อยละ 33.8 และทางเดิน ร้อยละ 29.2 ชนิดของการบาดเจ็บที่เกิดในโรงเรียนที่พบลำดับแรกคือ พลัดตกหกล้ม ร้อยละ 43.8 ลำดับต่อมาได้แก่ การบาดเจ็บจากการเล่นกีฬา ร้อยละ 39.1 การบาดเจ็บจากการชนกันเองหรือชนวัตถุต่างๆ ร้อยละ 26.6 การบาดเจ็บจากเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ร้อยละ 23.4 ลักษณะของบาดแผลที่พบจากการบาดเจ็บในโรงเรียนได้แก่ แผลถลอก ร้อยละ 70.3 แผลขั้วบวม โน ร้อยละ 37.5 แผลถูกของมีคม ร้อยละ 25 และกระดูกหัก ร้อยละ 1.6 อวัยวะที่ได้รับบาดเจ็บ 5 อันดับแรกได้แก่ ขาร้อยละ 54.7 มือและนิ้วมือน้อยร้อยละ 39.1 แขน ร้อยละ 34.4 เท้าและนิ้วเท้า ร้อยละ 18.8 และศีรษะ ร้อยละ 12.5

จากตาราง 2 หลังเกิดการบาดเจ็บนักเรียนได้รับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นที่ห้องพยาบาล ร้อยละ 95.2 และไปรักษาที่โรงพยาบาล/คลินิก/ศูนย์สาธารณสุข ร้อยละ 4.8 ความรุนแรงของการบาดเจ็บ ร้อยละ 96.8 ไม่ต้องหยุดพักรักษาตัว ช่วงเวลาที่เกิดอุบัติเหตุมากที่สุดได้แก่ ขณะเรียนภาคปฏิบัติ ร้อยละ 32.3 และช่วงพักกลางวัน ร้อยละ 25.8 ช่วงพักระหว่างคาบเรียน ร้อยละ 22.6

จากตาราง 2 สาเหตุของการบาดเจ็บในความคิดของนักเรียนเกิดจากความประมาทร้อยละ 86.0 สภาพแวดล้อมไม่ปลอดภัย ร้อยละ 26.7 เครื่องมือ อุปกรณ์ชำรุด ร้อยละ 26.7 ขาดความรู้ร้อยละ 22.7 ขาดทักษะ ร้อยละ 22.0 โชคชะตา ร้อยละ 22.0 วิธีการป้องกันการบาดเจ็บของนักเรียน ได้แก่ การระมัดระวังตัวเองอยู่เสมอ ร้อยละ 72.3 และปฏิบัติตามกฎระเบียบ ร้อยละ 37.8

แหล่งข้อมูลที่นักเรียนเคยได้รับความรู้เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บ ได้แก่ รายการโทรทัศน์ ร้อยละ 73.3 การเรียนการสอนในห้องเรียน ร้อยละ 56 หนังสือพิมพ์ ร้อยละ 48.7 และหนังสือเรียน ร้อยละ 43.3 อาจารย์ในโรงเรียนเป็นบุคคลที่นักเรียนได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บมากที่สุด ร้อยละ 80.7 อันดับต่อมาได้แก่ บิดามารดา เพื่อน และญาติพี่น้อง ร้อยละ 80 ร้อยละ 45.3 และร้อยละ 42 ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมในการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

ตารางที่ 3 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน พฤติกรรมในการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน โดยรวมและจำแนกรายด้าน

พฤติกรรมการป้องกัน การบาดเจ็บในโรงเรียน	ระดับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บใน โรงเรียน						— X	SD
	ระดับต่ำ		ระดับปาน กลาง		ระดับสูง			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
โดยรวม	19	12.7	108	72.0	23	15.3	2.95	.293
การป้องกันการพลัดตก หกล้ม	31	20.7	90	60.0	29	19.3	3.0	.414
การป้องกันการชนหรือ ปะทะ	26	17.3	94	62.7	30	20.0	3.08	.396
การป้องกันการบาดเจ็บ จากของมีคม	32	21.3	85	56.7	33	22.0	2.92	.401
การป้องกันการบาดเจ็บ จากอุปกรณ์-เครื่องมือ	22	14.7	103	68.7	25	16.6	2.96	.425
การป้องกันการบาดเจ็บ จากไฟฟ้าดูดไฟฟ้าช็อต	25	16.6	97	64.7	28	18.7	2.83	.448

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน โดยรวมในระดับปานกลาง ถึงระดับสูง ร้อยละ 72.0 และ ร้อยละ 15.3 ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ย พฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน 2.95 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .293

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนด้านการป้องกันการบาดเจ็บจากการชนหรือปะทะมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.08, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.396) รองลงมาคือ พฤติกรรมด้านการป้องกันการพลัดตกหกล้ม (ค่าเฉลี่ย 3.00, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .414) ส่วนด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดคือคะแนนพฤติกรรมด้านการป้องกันการบาดเจ็บจากไฟฟ้าดูดไฟฟ้าช็อต (ค่าเฉลี่ย 2.83, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .448)

4. ผลการวิเคราะห์คะแนนความรู้เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

ตารางที่ 4 จำนวน ร้อยละ ของคะแนน ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

ระดับความรู้		จำนวน	ร้อยละ
ต่ำ	(0-10 คะแนน)	29	19.3
ปานกลาง	(11 – 19 คะแนน)	96	64.0
สูง	(20 -30 คะแนน)	25	16.7

ค่าเฉลี่ย = 15.15, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 4.401

จากตารางที่ 4 นักเรียนส่วนใหญ่มีคะแนนความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน ระดับปานกลาง ถึงระดับต่ำ ร้อยละ 64 และร้อยละ 19.3 ตามลำดับ

5. ผลการวิเคราะห์คะแนนการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดการบาดเจ็บในโรงเรียน

ตารางที่ 5 จำนวน ร้อยละ ของคะแนนการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดการบาดเจ็บในโรงเรียน

ระดับการรับรู้โอกาสเสี่ยง		จำนวน	ร้อยละ
ต่ำ	(1.00-3.22 คะแนน)	23	15.3
ปานกลาง	(3.23-4.13 คะแนน)	100	66.7
สูง	(4.14-5.00 คะแนน)	27	18.0

ค่าเฉลี่ย = 3.68, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .4523

จากตารางที่ 5 นักเรียนส่วนใหญ่มีการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดการบาดเจ็บในโรงเรียนระดับปานกลางถึงสูง ร้อยละ 66.7 และร้อยละ 18 ตามลำดับ

6. ผลการวิเคราะห์คะแนนการรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

ตารางที่ 6 จำนวน ร้อยละ ของคะแนนการรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

ระดับการรับรู้อุปสรรค		จำนวน	ร้อยละ
ต่ำ	(1.00-2.35 คะแนน)	24	16.0
ปานกลาง	(2.36-3.51 คะแนน)	100	66.7
สูง	(3.52-5.00 คะแนน)	26	17.3

ค่าเฉลี่ย = 2.93, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .5764

จากตารางที่ 6 นักเรียนส่วนใหญ่มีการรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนระดับปานกลางถึงสูง ร้อยละ 66.7 และร้อยละ 17.3

7. ผลการวิเคราะห์คะแนนการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อการมีพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

ตารางที่ 7 จำนวน ร้อยละ ของคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อการมีพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

ระดับการรับรู้ความสามารถของ ตนเอง		จำนวน	ร้อยละ
ต่ำ	(1.00-3.23 คะแนน)	23	15.3
ปานกลาง	(3.24-4.30 คะแนน)	99	66.0
สูง	(4.31-5.00 คะแนน)	28	18.7

ค่าเฉลี่ย = 3.77, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .5334

จากตารางที่ 7 นักเรียนส่วนใหญ่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อการมีพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนระดับปานกลางถึงสูง ร้อยละ 66 และ 18.7

8. ผลการวิเคราะห์การมีนโยบายในการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

ตารางที่ 8 จำนวน ร้อยละ ของคะแนนนโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจำแนกรายข้อ

นโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน	มี		ไม่มี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. โรงเรียนมีนโยบายเรื่องความปลอดภัยในโรงเรียน	108	72.0	42	28.0
2. นักเรียนมีประกันอุบัติเหตุที่ทางโรงเรียนทำใหั	128	85.3	22	14.7
3. มีการตรวจสอบภาพประจำปีสำหรับนักเรียน	139	92.7	11	7.3
4. โรงเรียนมีห้องพยาบาลสำหรับอาจารย์และนักเรียนที่ได้รับบาดเจ็บ	132	88.0	18	12.0
5. โรงเรียนมีการให้ความรู้เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บเช่น จัดบอร์ด นิทรรศการ เสาธงตามสาย	81	54.0	69	46.0
6. โรงเรียนมีการตรวจและดูแลสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้สะอาดและปลอดภัยเช่นพื้นสนาม อาคารเรียน โรงอาหาร	109	72.7	41	27.3
7. มีการซ่อมบำรุงอุปกรณ์ เครื่องมือ และของใช้ต่างๆ เช่น โต๊ะ เก้าอี้	112	74.7	38	25.3
8. อุปกรณ์เครื่องป้องกันส่วนบุคคลในการฝึกปฏิบัติเพียงพอและมีประสิทธิภาพ	95	63.3	55	36.7
9. ในโรงฝึกปฏิบัติงานมีแสงสว่างเพียงพอ	114	76.0	36	24.0
10. ภายในโรงเรียนมีป้ายเตือนในจุดต่างๆ ที่อาจเกิดอันตราย	74	49.3	76	50.7

จากตารางที่ 8 นักเรียนตอบว่ามีการตรวจสอบภาพประจำปีสำหรับนักเรียนร้อยละ 92.7 โรงเรียนมีห้องพยาบาลสำหรับอาจารย์และนักเรียนที่ได้รับบาดเจ็บร้อยละ 88 ส่วนหัวข้อภายในโรงเรียนมีป้ายเตือนในจุดต่างๆ ที่อาจเกิดอันตรายนักเรียนตอบว่ามีเพียงร้อยละ 49.3

9. ผลการวิเคราะห์คะแนนการได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันการเกิดการบาดเจ็บในโรงเรียนจากครู-อาจารย์

ตารางที่ 9 จำนวน ร้อยละ ของคะแนนการได้รับคำแนะนำเรื่องการป้องกันการเกิดการบาดเจ็บในโรงเรียนจากครู-อาจารย์

ระดับการได้รับข้อมูลจากครู-อาจารย์		จำนวน	ร้อยละ
ต่ำ	(1.00-2.40 คะแนน)	25	16.6
ปานกลาง	(2.41-3.39 คะแนน)	69	46.0
สูง	(3.40-4.00 คะแนน)	56	37.4

ค่าเฉลี่ย = 3.09, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .6778

จากตารางที่ 9.1 นักเรียนตอบว่าได้รับข้อมูลและคำแนะนำเรื่องการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากครู-อาจารย์ระดับปานกลางถึงสูง ร้อยละ 46 และร้อยละ 37.4 ตามลำดับ

10. ผลการวิเคราะห์คะแนนการได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันการเกิดการบาดเจ็บในโรงเรียนจากเพื่อนนักเรียน

ตารางที่ 10 จำนวน ร้อยละ ของคะแนนการได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากเพื่อนนักเรียน

ระดับการได้รับข้อมูลจากเพื่อนนักเรียน		จำนวน	ร้อยละ
ต่ำ	(1.00-2.03 คะแนน)	33	22
ปานกลาง	(2.04 -3.39 คะแนน)	88	58.6
สูง	(3.40-4.00 คะแนน)	29	19.4

ค่าเฉลี่ย = 2.71, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .6752

จากตารางที่ 10 นักเรียนตอบว่าได้รับข้อมูลและคำแนะนำเรื่องการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากเพื่อนนักเรียนระดับปานกลางถึงต่ำ ร้อยละ 58.6 และร้อยละ 22 ตามลำดับ

11. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

ตารางที่ 11 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

ตัวแปร	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	P - value
	(r)	
การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดการบาดเจ็บในโรงเรียน	.204*	.012
การรับรู้อุปสรรคต่อการมีพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บ	-.325*	<.001
การรับรู้ความสามารถของตนในการมีพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บ	.371*	<.001
การมีนโยบายด้านป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน	.228*	<.001
การได้รับคำแนะนำเรื่องการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากเพื่อน	.174*	.049
ความรู้เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน	.100	.221
การได้รับคำแนะนำเรื่องการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากครู	.147	.105

* p- value = 0.05

จากตารางที่ 11 พบว่า การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดการบาดเจ็บในโรงเรียน และการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน นโยบายการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน การได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .204, .371, .228, r = .174, p\text{-value} = .05$) การรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนมีความสัมพันธ์เชิงลบ ($-.325, p\text{-value} < 0.01$) ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนและการได้รับคำแนะนำเรื่องการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากครูไม่มีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

12. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอำนาจในการทำนาย พฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษาชาย

ตารางที่ 12 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

ตัวแปรพยากรณ์	b	SEb	β	t
- การรับรู้ความสามารถของตนเองในการมีพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน	.181	.046	.330	3.943
- นโยบายในการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน	.352	.105	.279	3.343
R= .451	Constant = 2.011			
R ² = .204	Overall F=14.692			

จากตารางที่ 12 วิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) เพื่อหาความสามารถของปัจจัยที่ร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร ปัจจัยที่สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน และนโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนซึ่งสามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 20.4 (R² = .204)

สมการถดถอยพหุแบบขั้นตอนที่ใช้ในการทำนายพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน คือ

$$Y = 2.01 + .181X_1 + .352 X_2$$

Y = พฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

X₁ = การรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

X₂ = นโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

บทที่ 5

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร โดยทำการศึกษานักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ของโรงเรียนช่างกลกองทัพบกอุปถัมภ์ ขส.ทบ. ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2551 คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ แดเนียล (กัลยา วาณิชย์บัญชา, 2545: 88-89) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 150 คนทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างตอบเอง วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานทางสถิติในการวิจัยครั้งนี้ด้วยโปรแกรมทางคอมพิวเตอร์ SPSS สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) ทดสอบความสามารถในการทำนายด้วยสถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ผลการศึกษาผู้วิจัยสามารถอภิปรายผล ได้ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคล

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนอาชีวศึกษาชาย 150 ราย มีอายุอยู่ระหว่าง 15 ปี ถึง 20 ปี อายุเฉลี่ย 17.09 ปี มีนักเรียนอายุ 18 ปีมากที่สุดร้อยละ 34.7 ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธร้อยละ 96 โดยนักเรียนส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบิดาและมารดาร้อยละ 74 ศึกษาสาขาวิชา เครื่องกล 119 คน สาขาวิชาไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ 28 คน มีประสบการณ์ในการฝึกปฏิบัติงาน ร้อยละ 89 เป็นการฝึกงานภายในโรงเรียนร้อยละ 44.7 และนอกสถานที่ร้อยละ 42 นักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัว ร้อยละ 89.3

2. ประวัติการเกิดการบาดเจ็บในโรงเรียน

ในรอบปีที่ผ่านมา มีนักเรียนเกิดการบาดเจ็บในโรงเรียน 65 ราย คิดเป็นร้อยละ 43.3 สถานที่เกิดการบาดเจ็บในโรงเรียน 3 ลำดับแรกได้แก่ โรงฝึกงาน ร้อยละ 40.0 สนามกีฬา ร้อยละ 33.8 และทางเดิน ร้อยละ 29.2 ชนิดของการบาดเจ็บที่เกิดในโรงเรียนที่พบลำดับแรกคือพลัดตกหกล้ม ร้อยละ 43.8 ลำดับต่อมาได้แก่ การบาดเจ็บจากการเล่นกีฬา ร้อยละ 39.1 การบาดเจ็บจากการชนกันเองหรือชนวัตถุต่างๆ ร้อยละ 26.6 การบาดเจ็บจากเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ร้อยละ 23.4 ลักษณะของบาดแผลที่พบจากการบาดเจ็บในโรงเรียนได้แก่ แผลถลอก ร้อยละ 70.3 แผลฉ้ำ บวม โน ร้อยละ 37.5 แผลถูกของมีคม ร้อยละ 25 และกระดูกหัก ร้อยละ 1.6 อวัยวะที่ได้รับบาดเจ็บ 5 อันดับแรกได้แก่ ขา ร้อยละ 54.7 มือและนิ้วมือ ร้อยละ 39.1 แขน ร้อยละ 34.4 เท้าและนิ้วเท้า ร้อยละ 18.8 และศีรษะ ร้อยละ 12.5 หลังเกิดการบาดเจ็บนักเรียนได้รับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นที่ห้องพยาบาล ร้อยละ 95.2 และไปรักษาที่โรงพยาบาล/คลินิก/ศูนย์สาธารณสุข ร้อยละ 4.8 ความรุนแรงของการบาดเจ็บ ร้อยละ 96.8 ไม่ต้องหยุดพักรักษาตัว ช่วงเวลาที่เกิดการบาดเจ็บมากที่สุดได้แก่ขณะเรียนภาคปฏิบัติ ร้อยละ 32.3 และช่วงพักกลางวัน ร้อยละ 25.8 ช่วงพักระหว่างคาบเรียน ร้อยละ 22.6 และหลังเลิกเรียน ร้อยละ 9.7

สอดคล้องกับการศึกษาของ อติศักดิ์ ผลิตผลการพิมพ์ และชฎาพร สุขสิริวรรณ จากการศึกษาโครงการโรงเรียนสร้างเสริมความปลอดภัย 5 แห่งในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีนักเรียนรวม 8,296 คน พบว่าในเวลา 1 ปีมีการบาดเจ็บรวม 395 ราย หรือมีการบาดเจ็บจนต้องรับการรักษาพยาบาลอย่างน้อยในห้องปฐมพยาบาลจำนวน 5 คนต่อนักเรียน 100 คนต่อปีส่วนใหญ่เกิดจากการหกล้มเองหรือชนกับผู้อื่นแล้วล้ม โดยไม่มีความสัมพันธ์กับผลิตภัณฑ์ใดๆ ร้อยละ 31 การบาดเจ็บอันดับสองเกิดจากการกระทำโดยผู้อื่นเช่นการผลัก การชกต่อย หรือการทำร้ายร่างกาย ร้อยละ 27 การบาดเจ็บอื่นอีก ร้อยละ 43 มีความสัมพันธ์กับโครงสร้างกายภาพและผลิตภัณฑ์รอบตัวร่วมกับพฤติกรรม พบว่าผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการบาดเจ็บได้แก่ บันได (ร้อยละ 8.9) โต๊ะ (ร้อยละ 5.1) รถ (ร้อยละ 4.3) และมิด (ร้อยละ 3.8) โดยเฉพาะมิดในการเหลาดินสองงานศิลปะ ประติมากรรม (ร้อยละ 3.5) และเก้าอี้ (ร้อยละ 3.5) การบาดเจ็บส่วนใหญ่เกิดในห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ (ร้อยละ 36.6) อันดับรองคือบริเวณที่เล่น ที่ออกกำลังกายคือสนามกีฬา สนามเด็กเล่น สนามหญ้า สวนหย่อม สระว่ายน้ำ (ร้อยละ 30.3) อันดับที่3 เกิดในบริเวณโครงสร้างตึกเรียนเช่น บันได ระเบียง (ร้อยละ 17.6) เวลาพักกลางวันเป็นเวลาที่มีโอกาสเกิดการบาดเจ็บมากที่สุด (ร้อยละ 41.9) อันดับรองเป็นเวลาในระหว่างการเรียนการสอน (ร้อยละ 30.8) ลักษณะบาดแผลส่วนใหญ่เป็นแผลถลอก ฟกช้ำ บาดแผลลึกขาด บาดแผลทิ่มแทง ซึ่งไม่รุนแรง ตำแหน่งที่เกิดมักเป็นแขน ขา (ร้อยละ 60) อันดับ

รองได้แก่ศีรษะและใบหน้า (ร้อยละ 26) ฟัน (ร้อยละ 5) และตา (ร้อยละ 3) ร้อยละ 76 ของการบาดเจ็บสามารถดูแลได้ในโรงเรียน ร้อยละ 24 ต้องนำส่งหน่วยรักษาพยาบาลภายนอก

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่ามึ้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเกิดการบาดเจ็บในโรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 43.3 ซึ่งเป็นจำนวนเกือบครึ่งหนึ่งของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้อาจมีสาเหตุจากนักเรียนต้องใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียนถึงวันละประมาณ 6 ถึง 7 ชั่วโมงเป็นอย่างน้อย (เอมอัชฌา วัฒนบุรณนท์, 2548: 101) จึงมีโอกาสเกิดการบาดเจ็บในโรงเรียนได้มาก สถานที่เกิดการบาดเจ็บในโรงเรียน ที่พบได้บ่อยที่สุดได้แก่ โรงฝึกงาน ร้อยละ 38.5 และช่วงเวลาที่เกิดการบาดเจ็บมากที่สุดคือขณะเรียนภาคปฏิบัติ ร้อยละ 32.3 เนื่องจากโรงเรียนที่ทำการศึกษาคือโรงเรียนอาชีวศึกษาซึ่งทำการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยนักเรียนมีชั่วโมงเรียนภาคปฏิบัติโดยประมาณถึงสัปดาห์ละ 16 ชั่วโมง นักเรียนจึงมีโอกาสในการเกิดการบาดเจ็บจากการฝึกปฏิบัติงานในโรงฝึกงานได้สูง

สาเหตุของการบาดเจ็บในความคิดของนักเรียนเกิดจากความประมาทร้อยละ 86.0 สภาพแวดล้อมไม่ปลอดภัย ร้อยละ 26.7 เครื่องมือ อุปกรณ์ชำรุด ร้อยละ 26 ขาดความรู้ร้อยละ 22.7 ขาดทักษะ ร้อยละ 22.0 โชคชะตา ร้อยละ 22.0 ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันอุบัติภัยแห่งชาติ กล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญที่ทำให้เกิดอุบัติเหตือคือการกระทำที่ไม่ปลอดภัย (Unsafe Act) เช่นประมาทในการทำงาน ขาดความชำนาญเป็นต้น และสภาพแวดล้อมที่ไม่ปลอดภัย (Unsafe Condition) เช่น ความร้อน ความชื้น สภาพอากาศ เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันอุบัติภัยแห่งชาติ, 2527: 3 อ้างใน กรุณา วรศักดิ์ภมร, 2544: 32) วิธีการป้องกันการบาดเจ็บของนักเรียนได้แก่การระมัดระวังตัวเองอยู่เสมอร้อยละ 72.3 และปฏิบัติตามกฎระเบียบ ร้อยละ 37.

แหล่งข้อมูลที่นักเรียนเคยได้รับความรู้เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บ ได้แก่ รายการโทรทัศน์ ร้อยละ 73.3 การเรียนการสอนในห้องเรียนร้อยละ 56 หนังสือพิมพ์ร้อยละ 48.7 และหนังสือเรียน ร้อยละ 43.3 แหล่งข้อมูลที่นักเรียนได้รับความรู้เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บมากที่สุดได้แก่สื่อโทรทัศน์เนื่องจากในปัจจุบันสื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่เข้าถึงได้ง่าย ราคาถูก เด็กใช้เวลาในการดูโทรทัศน์เฉลี่ย 4 ชั่วโมงต่อวัน (ชินฤทัย กาญจนะจิตรา, 2549: 32) แต่ในความเป็นจริงพบว่าสื่อที่ให้ความรู้เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บนั้นมีน้อยโดยส่วนใหญ่จะเป็นข่าวการเกิดอุบัติเหตุต่างๆ มากกว่าการให้ความรู้ และในส่วนของแหล่งความรู้ที่นักเรียนได้รับจากการเรียนการสอนในห้องเรียน ร้อยละ 56 และหนังสือเรียน ร้อยละ 43.3 ถือเป็นแหล่งความรู้ที่ดีเพราะเป็นข้อมูลที่มีความถูกต้องสูง นักเรียนสามารถสอบถามข้อสงสัยเรื่องการป้องกันการบาดเจ็บได้และตรงกับปัญหาหรือความสงสัยของนักเรียนเนื่องจากได้มีการกำหนดให้หัวข้อเรื่องการป้องกันอุบัติภัยอยู่ในหลักสูตรการเรียนการสอนในระบบโรงเรียน (คณะกรรมการป้องกันอุบัติภัยแห่งชาติ, 2533: 93-101 อ้างใน แอนน์ สารจินดาพงศ์, 2540: 3) อาจารย์ในโรงเรียนเป็นบุคคลที่นักเรียนได้รับข้อมูลข่าวสาร

เกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บมากที่สุด ร้อยละ 80.7 อันดับต่อมาได้แก่ บิดามารดา เพื่อน และญาติ พี่น้อง ร้อยละ 80 ร้อยละ 45.3 และร้อยละ 42 ตามลำดับ บุคคลที่นักเรียนได้รับข้อมูลเป็นบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับนักเรียนเป็นส่วนใหญ่ หากพิจารณาในส่วนของผู้ที่สาธยายพบว่าเป็นผู้ให้ข้อมูลข่าวสารในเรื่องการป้องกันการบาดเจ็บน้อยกว่าบุคคลอื่นๆที่ใกล้ชิดกับนักเรียน

3. พฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน โดยรวมในระดับปานกลาง ถึงระดับสูง ร้อยละ 72.0 และ ร้อยละ 15.3 ตามลำดับ มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนโดยรวม 2.95 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .293 สอดคล้องกับการศึกษาของกรรณา วรภักดิ์ภมร (2544: ง) ที่พบว่าพฤติกรรมเกี่ยวกับความปลอดภัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล มีพฤติกรรมถูกต้องอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับการศึกษาของนิลา จิระรัตนวรรณ (2541: 65) ที่พบว่าคะแนนในการปฏิบัติตามสุขบัญญัติแห่งชาติ 10 ประการข้อการป้องกันอุบัติเหตุมีคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง

พฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บรายด้านนักเรียนมีคะแนนพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนด้านการป้องกันการบาดเจ็บจากการชนหรือปะทะมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.08, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.396) รองลงมาคือ พฤติกรรมด้านการป้องกันการพลัดตกหกล้ม (ค่าเฉลี่ย 3.00, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .414) ส่วนด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดคือคะแนนพฤติกรรมด้านการป้องกันการบาดเจ็บจากไฟฟ้าดูดไฟฟ้าช็อต (ค่าเฉลี่ย 2.83, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .448)

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมรายข้อพบว่าพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนด้านการป้องกันการพลัดตกหกล้มข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูง คือ การปีนป่ายตามระเบียบอาคารหรือที่สูง นักเรียนตอบว่าไม่เคยปฏิบัติและปฏิบัติมานานๆ ครั้ง ร้อยละ 52.7 และร้อยละ 33.3 ตามลำดับ รองลงมา คือ การไต่ตามราวบันได วิ่งขึ้น-ลง บันได นักเรียนตอบว่าไม่เคยปฏิบัติและปฏิบัติมานานๆ ครั้ง ร้อยละ 45.6 และร้อยละ 38.3 ตามลำดับ และข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำ คือ ดูแลให้พื้นโรงเรียนให้แห้ง สะอาด เก็บของหรือเศษวัสดุให้เรียบร้อยไม่กีดขวางทางเดิน นักเรียนตอบว่า ไม่เคยปฏิบัติและปฏิบัติมานานๆ ครั้ง ร้อยละ 4.7 และ 44.6 ตามลำดับ การหยิบของในที่สูงใช้บันไดหรือโต๊ะเก้าอี้ที่แข็งแรงมั่นคงในการปีน ไม่ใช้เก้าอี้ต่อซ้อนกันหลายชั้นนักเรียนตอบว่าไม่เคยปฏิบัติและปฏิบัติมานานๆครั้งร้อยละ 10.7 และ 26.0 ตามลำดับ เนื่องจากโรงเรียนกองทัพบกอุปถัมภ์ ช่างกล ขส.ทบ. ที่ทำการศึกษาครั้งนี้เป็นโรงเรียนที่มีความเข้มงวดเรื่องระเบียบวินัยมีลักษณะการฝึกใกล้เคียงกับ

นักเรียนทหารพฤติกรรมการปีนป่ายตามที่สูงหรือวังขึ้นลงบันไดจึงพบได้น้อย ส่วนเรื่องของการเก็บเศษวัสดุไม่ให้ขวางทาง การดูแลความสะอาดของพื้นโรงเรียน นักเรียนมีความคิดว่าไม่ใช่หน้าที่ของตน

ในด้านพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนด้านการป้องกันการชนหรือการปะทะ เมื่อพิจารณารายข้อข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ เข้าแถวอย่างเป็นระเบียบในการซื้ออาหาร ซึ่งนักเรียนตอบว่าปฏิบัติทุกครั้งและบ่อยครั้ง ร้อยละ 56.0 และ 29.30 ตามลำดับ รองลงมา คือ วิ่งบริเวณที่เป็นมุมบัง เช่น มุมตึก มุม นักเรียนตอบว่า ไม่เคยปฏิบัติและปฏิบัตินานๆ ครั้ง ร้อยละ 44 และร้อยละ 45.3 ตามลำดับ และข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ เดินขึ้นลงบันไดอย่างถูกต้องและเป็นระเบียบตามสรีระหรือตามกฎของโรงเรียน นักเรียนตอบว่า ไม่เคยปฏิบัติและปฏิบัตินานๆ ครั้ง ร้อยละ 6 และ 28 ตามลำดับ นักเรียนมีการเข้าแถวในการซื้ออาหารไม่แข็งคึกกันเนื่องจากนักเรียนมีการฝึกให้มีระเบียบวินัยตามลักษณะโรงเรียนทหารเช่นมีการเข้าแถวตอนเช้าเดินไปเข้าห้องเรียน และมีการตรวจเช็ครายชื่อซึ่งมีความแตกต่างจากโรงเรียนอาชีวศึกษาอื่นๆ อีกทั้งช่วงเวลาในการพักรับประทานอาหารของนักเรียนจะแบ่งพักเป็นชั้นปีทำให้นักเรียนที่พักรับประทานอาหารมีจำนวนไม่มากเกินไปทำให้ไม่เกิดปัญหาการแข็งคึกกัน

นักเรียนมีพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนด้านการบาดเจ็บจากของมีคม เมื่อพิจารณารายข้อ ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ วังเมื่อถือของมีคมนักเรียนตอบว่า ไม่เคยปฏิบัติ และปฏิบัตินานๆ ครั้ง ร้อยละ 58.7 และ 30.6 ตามลำดับ รองลงมา คือ นำอุปกรณ์การเรียนที่แหลมคม มาเล่นกับเพื่อน นักเรียนตอบว่า ไม่เคยปฏิบัติ และปฏิบัตินานๆ ครั้ง ร้อยละ 47.3 และ 40.7 ตามลำดับ และข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ เก็บเศษวัสดุของมีคมที่พบเห็นตามทางเดินหรือสนามในโรงเรียน นักเรียนตอบว่า ไม่เคยปฏิบัติ และปฏิบัตินานๆ ครั้ง ร้อยละ 18.1 และ 57.7 ตามลำดับ ทั้งนี้อาจมีสาเหตุเนื่องมาจากการบาดเจ็บจากของมีคมเป็นการบาดเจ็บที่มีความรุนแรงพอสมควรอาจทำให้เกิดบาดแผลที่รุนแรงทำให้นักเรียนมีความระมัดระวังในการป้องกันการบาดเจ็บจากของมีคม

นักเรียนมีพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนด้านการบาดเจ็บจากอุปกรณ์เครื่องมือพิจารณาข้อ ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ปฏิบัติงานในโรงฝึกงานด้วยความระมัดระวัง นักเรียนตอบว่าปฏิบัติทุกครั้งและบ่อยครั้งร้อยละ 40.7 และ 52.0 ตามลำดับรองลงมา คือ ขณะปฏิบัติงานแต่งกายด้วยเสื้อฟารัดคุมนักเรียนตอบว่าปฏิบัติทุกครั้งและบ่อยครั้งร้อยละ 36.7 และ 44.7 ตามลำดับ และข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ หยอกล้อเล่นกับเพื่อนขณะฝึกปฏิบัติงาน นักเรียนตอบว่าปฏิบัติบ่อยครั้งและทุกครั้ง ร้อยละ 4.7 และร้อยละ 32.7 ตามลำดับ เนื่องจากนักเรียนมีการฝึกปฏิบัติงานตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 และมีหลักสูตรการฝึกปฏิบัติแบบพื้นฐานก่อนการฝึกแยกในสาขาวิชาต่างๆ ทำให้นักเรียนที่เริ่มเรียนใหม่ได้มีการฝึกการใช้เครื่องมือต่างๆ อีกทั้งยังมีการเรียนการสอนในเรื่องความ

ปลอดภัยในการทำงานและอาชีวอนามัยในชั้นเรียนอีกด้วย ส่วนในการฝึกปฏิบัติในโรงฝึกก็มีอาจารย์ผู้สอนควบคุมการปฏิบัติงานของนักเรียนทุกครั้ง ในเรื่องการหยอกล้อกับเพื่อนขณะฝึกปฏิบัติงาน เนื่องจากนักเรียนเรียนร่วมกันเป็นจำนวนมาก ประมาณ 30 ถึง 40 คน ทำให้มีนักเรียนบางส่วนมีการพูดคุยหยอกล้อกันขณะฝึกปฏิบัติงานได้ ถึงแม้ว่าอาจารย์ผู้ควบคุมจะมีการว่ากล่าวตักเตือนแต่ก็มีนักเรียนที่ยังคงมีพฤติกรรมดังกล่าวอยู่ ส่วนหนึ่งเพราะว่า การบาดเจ็บที่พบไม่มีความรุนแรงมากนัก ส่วนใหญ่มีการบาดเจ็บประเภทแผลถลอก ร้อยละ 70.3 แผลชำ บวม โน ร้อยละ 37.5 ได้รับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นที่ห้องพยาบาล ร้อยละ 95.2 ร้อยละ 96.8 ไม่ต้องหยุดพักรักษาตัว การรับรู้ความรุนแรงของโรค (Perceived Susceptibility) เป็นความเชื่อที่บุคคลเป็นผู้ประเมินเองในด้านความรุนแรงของโรคที่มีต่อร่างกาย การก่อให้เกิดการพิการเสียชีวิต ความยากลำบากและการต้องใช้ระยะเวลานานในการรักษา การเกิดโรคภาวะแทรกซ้อน หรือมีผลกระทบต่อบทบาททางสังคม การรับรู้ความรุนแรงของโรคเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการอธิบายพฤติกรรมป้องกันโรค (รุ่งโรจน์ พุ่มริ้ว, 2548: 23)

นักเรียนมีพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนด้านการบาดเจ็บจากไฟฟ้าดูด ไฟฟ้าช็อต พิจารณารายข้อ ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าที่ชำรุดยังไม่ได้ซ่อมแซม นักเรียนตอบว่าไม่เคยปฏิบัติและปฏิบัติหลายๆ ครั้ง ร้อยละ 46 และ ร้อยละ 41.3 ตามลำดับ รองลงมา คือ ใช้มือเปียกน้ำ เปิดปิด สวิตช์ไฟฟ้า นักเรียนตอบว่าไม่เคยปฏิบัติและปฏิบัติหลายๆ ครั้ง ร้อยละ 32.7 และร้อยละ 42.7 และข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ ไม่จูดไม่จิดไฟ สิบนิ้วหรือและเปิดหรือปิด สวิตช์ไฟฟ้าทุกชนิดขณะเปิดหัวแก๊ส นักเรียนตอบว่าไม่เคยปฏิบัติและปฏิบัติหลายๆ ครั้ง ร้อยละ 39.3 และร้อยละ 15.3 และในเรื่องการใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าหลายชนิดพร้อมกันในปลั๊กเดียวกันนักเรียนตอบว่าปฏิบัติทุกครั้งถึงบ่อยครั้ง ร้อยละ 48.7 อาจเป็นเพราะปลั๊กไฟฟ้าที่พบเห็นอยู่ในปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นที่บ้านหรือในโรงเรียนเป็นชนิดที่มีเต้าสำหรับเสียบรวมกันอยู่หลายอัน ในการใช้ปลั๊กรวมดังกล่าวควรเป็นชนิดที่ได้มาตรฐานมีระบบตัดไฟอัตโนมัติ แต่ในเรื่องของความปลอดภัยไม่ควรที่จะใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าหลายชนิดพร้อมกันในปลั๊กเดียว ควรมีการให้ความรู้ที่ถูกต้องว่าความปลอดภัยในชีวิตย่อมมีความสำคัญกว่าความสะดวก

4. ความรู้เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

นักเรียนส่วนใหญ่มีคะแนนความรู้เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนระดับปานกลาง ร้อยละ 64 สอดคล้องกับการศึกษาของกรรณา วรภักดิ์ภมร (2544: ง) ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง ถึงแม้ว่า

ในปัจจุบันวิชาอาชีวอนามัยและความปลอดภัยจะเป็นวิชาหนึ่งในการเรียนการสอนในระดับอาชีวศึกษา เนื้อหาในวิชาจะเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานความรู้ที่นักเรียนได้เรียนจากชั้นเรียนอาจทำให้นักเรียนมีความรู้ที่อยู่ในระยะเวลาที่จำกัดหากไม่ได้มีการปฏิบัติเน้นย้ำ เรื่องความปลอดภัยในการฝึกปฏิบัติงานจริงร่วมด้วยก็อาจทำให้ลืมหรือละเลยไปได้ ในส่วนของการป้องกันการบาดเจ็บโดยทั่วไปตามขอบเขตการวิจัยครั้งนี้เช่นการบาดเจ็บจากการพลัดตกหกล้ม การบาดเจ็บจากการชนหรือปะทะ การบาดเจ็บจากของมีคม การบาดเจ็บจากไฟฟ้าดูด ไฟฟ้าช็อต หรือการบาดเจ็บจากอุปกรณ์เครื่องมือ ยังไม่มีรูปแบบการเรียนการสอนที่ชัดเจน ทั้งในระดับอาชีวศึกษาเองหรือในระดับการศึกษาเบื้องต้น

จากข้อคำถามพบว่านักเรียนมีความรู้ในเรื่อง เครื่องหมายบอกทางแยก การบริการด้านความปลอดภัยในโรงเรียน การใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล บริเวณที่มีโอกาสลื่นล้ม และบริเวณที่จัดให้นักเรียนเดินซิดขวาโดยนักเรียนตอบถูกร้อยละ 94.7, 89.3, 87.3, 82 ตามลำดับ ส่วนข้อคำถามที่มีนักเรียนตอบถูกน้อยได้แก่ สัญลักษณ์ที่แสดงถึงอันตราย เมื่อเกิดไฟลุกไหม้จากปลั๊กไฟในห้องเรียนควรทำอะไร สมอเป็นอวัยวะที่สำคัญสามารถทนต่อภาวะขาดออกซิเจนได้ไม่เกินกี่นาที และ Fire hose reel มีความหมายว่าอย่างไร โดยนักเรียนตอบถูกร้อยละ 2.7, 16, 17.3, 21.1, ตามลำดับ เมื่อพิจารณาแล้วพบว่าข้อคำถามที่นักเรียนสามารถตอบได้ถูกต้องเป็นข้อคำถามในเรื่องที่เป็นการปฏิบัติเป็นประจำและข้อคำถามที่นักเรียนตอบถูกต้องน้อยเป็นเรื่องของทฤษฎีประเภทข้อคำถามที่เกี่ยวกับความจำเป็นส่วนใหญ่ และนักเรียนตอบถูกมากในส่วนของความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บจากการชนปะทะ การพลัดตกหกล้ม และตอบถูกน้อยในเรื่องความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บจากไฟฟ้าดูด ไฟฟ้าช็อต

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

ความรู้เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนไม่มีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ขัดแย้งกับการศึกษาของรัชยา รัตนถาวร (2546: 102) ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการขับขีรถจักรยานยนต์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี พบว่าความรู้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการขับขีรถจักรยานยนต์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = .214$) และขัดแย้งกับการศึกษาของกรณา วรภักดิ์ภมร (2544: ง) ที่พบว่าเจตคติและความรู้ มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ตามลำดับ แต่มีความสอดคล้องกับ ร.อ.หญิง สายพิน ศาประเสริฐ (2544: 89) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับพฤติกรรมการดื่มสุราของนักเรียนนายสิบทหารบกพบว่า

ความรู้เกี่ยวกับเครื่องดื่มน้ำที่มีแอลกอฮอล์ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มน้ำที่มีแอลกอฮอล์ของนักเรียนชายสิบ โดยพบว่านักเรียนชายสิบกลุ่มที่ดื่ม เลิกดื่ม และไม่ดื่มน้ำที่มีแอลกอฮอล์ มีความรู้เกี่ยวกับเครื่องดื่มน้ำที่มีแอลกอฮอล์ในระดับปานกลางมากที่สุดเหมือนกันคือ ร้อยละ 69.7, 75.4 และ 61.7 ตามลำดับและมีความสอดคล้องกับประกิจ โพธิอาสน์ (2541: 151) พบว่าความรู้เกี่ยวกับเครื่องดื่มน้ำที่มีแอลกอฮอล์ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มน้ำที่มีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น

5. การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดการบาดเจ็บในโรงเรียน

นักเรียนส่วนใหญ่มีการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดการบาดเจ็บในโรงเรียนระดับปานกลางถึงสูง ร้อยละ 66.7 และร้อยละ 18 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าคะแนนเฉลี่ยการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดการบาดเจ็บในโรงเรียนในหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การบาดเจ็บเกิดได้ตลอดเวลา นักเรียนเห็นด้วยอย่างยิ่งและเห็นด้วย ร้อยละ 82 และร้อยละ 14.7 รองลงมาได้แก่ การบาดเจ็บในโรงเรียนมีโอกาสเกิดขึ้นได้ นักเรียนเห็นด้วยอย่างยิ่งและเห็นด้วย ร้อยละ 39.9 และร้อยละ 54.7 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดการบาดเจ็บในโรงเรียน ต่ำที่สุดคือการบาดเจ็บเป็นเรื่องของโชคชะตา นักเรียนเห็นด้วยอย่างยิ่งและเห็นด้วย ร้อยละ 46.7 และร้อยละ 22.7 และวิ่งเล่นหยอกล้อกันบนอาคารเรียนเป็นเรื่องธรรมดาของนักเรียน นักเรียนเห็นด้วยอย่างยิ่งและเห็นด้วย ร้อยละ 46.3 และร้อยละ 17.4 นักเรียนคิดว่าตนเองมีโอกาสเกิดอุบัติเหตุได้น้อยเพราะว่าไม่เคยเกิดอุบัติเหตุกับตนมาก่อน มีนักเรียนเห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 32.7 และ 26.6 ตามลำดับ

ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการบาดเจ็บในโรงเรียนกับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการบาดเจ็บในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .204$ $p\text{-value} = 0.05$) แสดงว่านักเรียนที่มีการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการบาดเจ็บในโรงเรียนดีจะมีพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนดี หรือในทางกลับกัน ถ้านักเรียนที่มีการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการบาดเจ็บในโรงเรียนไม่ดี จะมีพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนไม่ดี เนื่องจากการรับรู้โอกาสเสี่ยงของปัญหาสุขภาพต่างๆ ขึ้นอยู่กับการที่บุคคลรับรู้ว่าคุณเสี่ยงต่อการมีสุขภาพซึ่งเชื่อว่าคุณมีความรุนแรง จะเกิดแรงผลักดันที่นำไปสู่การปฏิบัติพฤติกรรมนั้นๆ (วัลภา ดันตโยทัย, ใน สมจิต หนูเจริญกุล และคน

อื่นๆ, บรรณาธิการ, 2543: 31) สอดคล้องกับการศึกษาของรัชยา รัตนธาวาร (2546: 102) พบว่า การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดอุบัติเหตุจากการขับจี้รถจักรยานยนต์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมป้องกันอุบัติเหตุจากการขับจี้รถจักรยานยนต์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = .254$) สอดคล้องกับการศึกษาของ โกวิทช์ บุญมีพงศ์ (2541, ง) ทำการศึกษาการประยุกต์ทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อป้องกันโรคและแรงสนับสนุนทางสังคมในการส่งเสริมพฤติกรรมป้องกันการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงาน ของคนงานในสถานประกอบการ การผลิต ผลิตภัณฑ์จากโลหะ เครื่องจักรและอุปกรณ์จังหวัดสมุทรปราการ พบว่าการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความตั้งใจที่จะมีพฤติกรรมป้องกันการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = .29$)

6. การรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

นักเรียนส่วนใหญ่มีการรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนระดับปานกลางถึงสูง ร้อยละ 66.7 และร้อยละ 17.3 เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่าคะแนนเฉลี่ยการรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนในหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนอย่างเคร่งครัดเป็นเรื่องที่ดีและปลอดภัยนักเรียนเห็นด้วยอย่างยิ่งและเห็นด้วย ร้อยละ 41.3 และร้อยละ 48.7 รองลงมาได้แก่ การเดินขึ้น-ลงบันไดโดยเดินชิดขวาจะช่วยให้เดินขึ้น-ลงไม่ชนนักเรียนเห็นด้วยอย่างยิ่งและเห็นด้วย ร้อยละ 43.3 และร้อยละ 40 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยการรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บ ต่ำที่สุดคือ นักเรียนไม่มีหน้าที่ในการสำรวจความปลอดภัยในโรงเรียนนักเรียนเห็นด้วยอย่างยิ่งและเห็นด้วย ร้อยละ 32.7 และร้อยละ 30 การปฏิบัติงานในโรงฝึกงานตามคู่มือเป็นเรื่องทำได้ยากนักเรียนเห็นด้วยอย่างยิ่งและเห็นด้วย ร้อยละ 26 และร้อยละ 28 ตามลำดับ และในหัวข้อนักเรียนไม่ชอบต่อแถวทำกิจกรรมในโรงเรียนการเล่นที่โลดโผนเสี่ยงอันตรายเป็นเรื่องที่ทำหายความสามารถ การหยอกล้อกับเพื่อนในโรงฝึกงานเป็นเรื่องสนุกสนาน ปฏิบัติงานในโรงฝึกงานตามคู่มือเป็นเรื่องทำได้ยาก การดูแลให้พื้นโรงเรียนให้แห้ง สะอาด เก็บของหรือเศษวัสดุให้เรียบร้อยไม่กีดขวางทางเดินเป็นหน้าที่ของภารโรงเท่านั้น การใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าที่ชำรุดไม่มากเป็นการประหยัดเงิน นักเรียนเห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่งมากกว่า ร้อยละ 50 และหัวข้อนักเรียนมีอุปกรณ์การเรียนประเภทของมีคมติดตัวการตรวจสอบอุปกรณ์เครื่องมือก่อนและหลังใช้เป็นเรื่องที่เสียเวลา การสวมเครื่องป้องกันอันตรายส่วนบุคคลขณะทำงานในโรงฝึกทำให้รู้สึกอึดอัดไม่สะดวกในการทำงาน นักเรียนเห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่งมากกว่า ร้อยละ 40

ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

การรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .325$ $p\text{-value} = 0.05$) แสดงว่า นักเรียนที่มีการรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนดีจะมีพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนดี หรือในทางกลับกัน นักเรียนที่มีการรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนไม่ดีจะมีพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนไม่ดี

จากการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของรัชยา รัตนถาวร (2546: 102) พบว่า การรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติเพื่อป้องกันอุบัติเหตุจากการขับขี่รถจักรยานยนต์มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการขับขี่รถจักรยานยนต์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = .473$) และสอดคล้องกับการศึกษาของสุรินทร์ กลัมพากร (2538: ข) ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพกับพฤติกรรมการใช้เข็มฉีดยาของผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ในกรุงเทพมหานครที่พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการใช้เข็มฉีดยาคือ การรับรู้ประโยชน์ – อุปสรรคของการใช้เข็มฉีดยา ($r = 0.6140$, $p\text{-value} < 0.001$) และสอดคล้องกับการศึกษาของลดดาพร ทองสง (2548: 29) ที่พบว่า การรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.215$, $p < .01$) และสอดคล้องกับการศึกษาของอุบลรัตน์ รุ่งเรืองศิลป์ (2540, ข) ที่ทำการศึกษาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่าการรับรู้อุปสรรคเกี่ยวกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านการออกกำลังกายและด้านการจัดการกับความเครียด มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.11 และ 0.12 มีนัยสำคัญทางสถิติน้อยกว่า 0.05 แต่มีความขัดแย้งกับการศึกษาของอุบลรัตน์ รุ่งเรืองศิลป์ ในส่วนของพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านการบริโภคอาหารและการไม่ใช้ยาเสพติด และด้านการตรวจสุขภาพประจำปี ไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้อุปสรรคเกี่ยวกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ จากการศึกษางานวิจัยพบว่า เมื่อบุคคลมีการรับรู้ว่ามีโอกาสเสี่ยงต่อการมีปัญหาด้านสุขภาพและรับรู้ถึงความรุนแรงของปัญหาด้านสุขภาพนั้น จะทำให้เกิดแรงผลักดันสู่การปฏิบัติ แต่ยังบอกได้ไม่แน่ชัดว่าจะเป็นพฤติกรรมแบบใด การเลือกแนวทางการปฏิบัตินั้นเป็นการพิจารณาเปรียบเทียบข้อเสียหรืออุปสรรคของการปฏิบัติกับประโยชน์ของการปฏิบัติถ้าความพร้อมในการปฏิบัติมีสูงและข้อเสียหรืออุปสรรคมีน้อยก็จะมี การปฏิบัติพฤติกรรมขึ้น แต่ถ้าความพร้อมมีน้อยในขณะที่ข้อเสียมีมาก ก็จะไม่มีการปฏิบัติพฤติกรรม ถ้าความพร้อมในการปฏิบัติพฤติกรรมมีมาก แต่ข้อเสียหรืออุปสรรคก็มีมากเช่นกัน สถานการณ์เช่นนี้บุคคลจะเกิดความรู้สึก

ขัดแย้งและอาจเกิดปฏิกิริยาออกมาได้ 2 ลักษณะ คือพยายาม หลีกเลียงจากสถานการณ์นั้นๆ เพื่อผลทางด้านจิตใจ โดยปฏิบัติกิจกรรมอย่างอื่นแทนซึ่งอาจไม่มีผลต่อ การลดภาวะอันตรายที่มีอยู่ หรือ มีความกลัว วิตกกังวลมากทำให้ไม่สามารถปฏิบัติพฤติกรรมได้อย่างมีเหตุผล (วัลภา ดันตโยทัย, ใน สมจิต หนูเจริญกุล และคนอื่นๆ, บรรณาธิการ, 2543: 32)

7. การรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บ

นักเรียนส่วนใหญ่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บ ในโรงเรียนระดับปานกลางถึงสูง ร้อยละ 66 และ 18.7

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนมีคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อ พฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือนักเรียนสามารถใช้และจัดเก็บ ของมีคมได้อย่างปลอดภัยนักเรียนเห็นด้วยอย่างยิ่งและเห็นด้วย ร้อยละ 32.2 และร้อยละ 48.3 ตามลำดับ รองลงมาคือ นักเรียนสามารถเลือกใช้อุปกรณ์ในการป้องกันส่วนบุคคลได้ถูกต้อง เหมาะสมกับงานที่ทำนักเรียนเห็นด้วยอย่างยิ่งและเห็นด้วย ร้อยละ 27.7 และร้อยละ 50.7 ตามลำดับ เนื่องจากพฤติกรรมดังกล่าวเป็นพฤติกรรมที่นักเรียนมีการปฏิบัติอยู่เป็นประจำทำให้มีการรับรู้ ความสามารถในการมีพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บที่ดี ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถ ของตนเองต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนต่ำที่สุดคือการระมัดระวังตัวอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นการเดิน ขึ้น วิ่งเล่น การยกของเป็นเรื่องที่ปฏิบัติได้ยากนักเรียนเห็นด้วยอย่างยิ่งและเห็น ด้วย ร้อยละ 38 และร้อยละ 16 ตามลำดับ

ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บ

การรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .371$ $p\text{-value} = 0.05$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้แสดงว่านักเรียนที่มีการรับรู้ ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนดีจะมีพฤติกรรม การป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนดีในทางกลับกันนักเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อ พฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนไม่ดีจะมีพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บใน โรงเรียนไม่ดี ตามทฤษฎีสมรรถนะของตนเอง (Self-efficacy theory) ของBandura กล่าวว่า บุคคลที่ ไม่ค่อยแน่ใจในความสามารถของตนเองมักไม่ค่อยใช้ความพยายามอย่างเต็มที่หรือเลิกปฏิบัติ

พฤติกรรมได้ง่ายเมื่อเผชิญกับปัญหาหรืออุปสรรคต่างๆ ในขณะที่บุคคลซึ่งรับรู้สมรรถนะของตนเองสูงจะใช้ความพยายามอย่างมากเพื่อเอาชนะอุปสรรคต่างๆ และบุคคลที่มีความพยายามสูงมักปฏิบัติพฤติกรรมได้สำเร็จ (วัลภา ตันตโยทัย, ใน สมจิต หนูเจริญกุล และคนอื่นๆ, บรรณาธิการ, 2543: 34) สอดคล้องกับการศึกษาของ สดุดี ภูห่องไสย (2541: ง) การรับรู้ความสามารถของตนเองเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .4611$, $p\text{-value} < 0.001$) สอดคล้องกับการศึกษาของ ไพรินทร์ สมุทรเสน (2540: ง) ศึกษาการใช้กระบวนการกลุ่มร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคมในการพัฒนาพฤติกรรมการขับชี้รถจักรยานยนต์ที่ปลอดภัยของนักศึกษาเทคนิคระยอง ผลการศึกษาพบว่า ความคาดหวังในความสามารถของตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการขับชี้รถจักรยานยนต์ที่ปลอดภัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .9154$, $p\text{-value} < 0.001$) และสอดคล้องกับเยาวลักษณ์ ตรีชัยญาทรัพย์ (2538: ก) ความคาดหวังในความสามารถของตนในการป้องกันโรคพิษุนและโรคเหงือกอักเสบ มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตัวในการป้องกันโรคพิษุนและโรคเหงือกอักเสบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .3876$, $p\text{-value} < 0.001$) และสอดคล้องกับ เฉลิมพล ตันสกุล (2541: 1) ความคาดหวังในความสามารถตนเองและความคาดหวังในผลลัพธ์ต่อพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุและการบาดเจ็บจากการขับชี้รถจักรยานยนต์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุและการบาดเจ็บจากการขับชี้รถจักรยานยนต์และสอดคล้องกับ สายสุณี คำสอน (2545: ง) ที่พบว่า การรับรู้สมรรถนะของตนเองมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักศึกษาวัยรุ่นในโรงเรียนสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียนเขตกรุงเทพมหานคร จากการศึกษาเปรียบเทียบระดับความรู้ระหว่างกลุ่มสูบบุหรืและกลุ่มที่ไม่สูบบุหรืพบว่าไม่แตกต่างกัน แต่กลุ่มเด็กที่สูบบุหรืมีการรับรู้ว่าคุณสามารถควบคุมสิ่งที่เกิดขึ้นได้นั้นน้อยกว่ากลุ่มที่ไม่เคยสูบบุหรื (Townsend, Wilkes, Haines&Jarvis, 1991 อ้างใน รุจา ภูไพบูลย์, 2547: 19) และมีการศึกษาที่พบว่าเฉพาะความตั้งใจและความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถในการควบคุมสามารถอธิบายพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ได้ร้อยละ 12 ถึง 15 (Conner, Warren, Close&Spark, 1999 อ้างใน รุจา ภูไพบูลย์, 2547: 20)

8. นโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

นักเรียนกลุ่มตัวอย่างตอบว่าในโรงเรียนมีนโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนระดับปานกลางถึงมาก ร้อยละ 65 และร้อยละ 20 ตามลำดับ

ความสัมพันธ์ระหว่างการมีนโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนกับพฤติกรรม การป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

การมีนโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญ ($r = .228$, $p\text{-value} = .05$) เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าโรงเรียนมีนโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนดีนักเรียนจะมีพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนดี ในทางกลับกันโรงเรียนมีนโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนไม่ดีนักเรียนจะมีพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนไม่ดี จากการทบทวนเอกสารพบว่าโครงการต่างๆที่หลายโรงเรียนพยายามดำเนินการมีผลต่อการพัฒนาตนเองของวัยรุ่นมารลดป้องกันปัญหาพฤติกรรม การติดยาเสพติด การหนีเรียน พฤติกรรมผิดกฎหมายและช่วยให้ผลการเรียนของวัยรุ่นดีขึ้นได้ (Greenberg et al, 2003 อ้างในรุจา ภูไพบูลย์, 2547: 20) สอดคล้องกับการศึกษาของนิลภา จิระรัตนวรรณะ (2541:68) ที่ทำการศึกษเปรียบเทียบ พบว่าการเข้าร่วมกิจกรรมด้านสุขภาพของโรงเรียนมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในพฤติกรรมการบริโภคอาหาร สุขภาพจิต และการปฏิบัติตามสุขบัญญัติแห่งชาติโดยมีพฤติกรรมทั้ง 3 ด้านดีกว่านักเรียนที่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรม ร่วมเฉพาะกิจกรรมที่บังคับ และกิจกรรมที่ชอบ และมีความขัดแย้งกับ พ.จ.อ. อภิชาติ เชื้อสีดา (2551: 112-113) ที่ทำการศึกษาพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนจำหน่ายเรือและการตอบสนองต่อนโยบายการควบคุมการบริโภคยาสูบของกองทัพเรือในโรงเรียนจำหน่ายเรือ พบว่าการรับรู้ต่อนโยบายการดำเนินงานลด ละ เลิกการสูบบุหรี่ของนักเรียนจำหน่ายเรือ ไม่มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มที่ไม่สูบบุหรี่ กลุ่มที่ลดปริมาณการสูบบุหรี่ และกลุ่มที่สูบบุหรี่ต่อเนื่อง

9. การได้รับข้อมูลและคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากครู-อาจารย์

ได้รับข้อมูลและคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากครู-อาจารย์ระดับปานกลางถึงสูง ร้อยละ 46 และร้อยละ 37.4 ตามลำดับ

ข้อที่มีค่าคะแนนการได้รับข้อมูลและคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากครู-อาจารย์ สูงสุดคือเรื่องความปลอดภัยในการทำงาน นักเรียนได้รับเป็นประจำร้อยละ 60.4 และรองลงมาคือ เรื่องการใช้อุปกรณ์และเครื่องมือที่ปลอดภัยนักเรียนได้รับเป็นประจำร้อยละ 55.4 ส่วนข้อการได้รับข้อมูลและคำแนะนำ เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บจากการชนและปะทะนักเรียนได้รับเป็นประจำและบางครั้งร้อยละ 27.7 และร้อยละ 33.8

ความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับข้อมูลและคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากครู-อาจารย์กับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

การได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากครู-อาจารย์ไม่มีความสัมพันธ์ มีกับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

10. การได้รับข้อมูลและคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากเพื่อนนักเรียน

ได้รับข้อมูลและคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากเพื่อนนักเรียนระดับปานกลางถึงต่ำ ร้อยละ 58.6 และร้อยละ 22 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยการได้รับข้อมูลและคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากเพื่อนนักเรียนสูงที่สุดคือเรื่องความปลอดภัยในการทำงาน ได้รับเป็นประจำร้อยละ 31.3 ได้รับบางครั้ง ร้อยละ 29.4 รองลงมาได้แก่ เรื่องการใช้อุปกรณ์และเครื่องมือที่ปลอดภัย นักเรียนได้รับข้อมูลเป็นประจำร้อยละ 31.6 และได้รับบางครั้ง ร้อยละ 29.4 นักเรียนได้รับข้อมูลเรื่องการป้องกันอัคคีภัยเป็นประจำ ร้อยละ 19.8

ความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับข้อมูลและคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากเพื่อนนักเรียนกับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

ส่วนการได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากเพื่อนนักเรียนมีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .174$, $p\text{-value} = .05$) เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ มีความสอดคล้องกับการศึกษาของอุบลรัตน์ รุ่งเรืองศิลป์ (2540, ข) ที่พบว่า การได้รับคำแนะนำและสนับสนุนจากบุคคล มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับ มณฑา โมพิ (2541: 40) พบว่า แรงสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนและอาจารย์มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตัวในการเลิกสูบบุหรี่ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและมีความสอดคล้องกับ วลัยพร เต็มประยูร (2542: 75) การสนับสนุนจากเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการให้คุณค่าต่อผู้ปกครองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.175$, $p\text{-value} < 0.001$) แต่มีความขัดแย้งในเรื่องการสนับสนุนจากครู อาจารย์ ในการศึกษาของ วลัยพร เต็มประยูร มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการให้คุณค่าต่อผู้ปกครอง ของนักเรียนอย่างมีนัยสัมพันธ์ทางสถิติ ($r = 0.160$, $p\text{-value} = 0.003$)

การได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมมีส่วนช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพของประชาชนได้บุคคลที่จะเป็นผู้ให้แรงสนับสนุนได้เหมาะสมคือผู้ที่กลุ่มเป้าหมายเชื่อถือและเป็นผู้ที่ปฏิบัติพฤติกรรมได้ถูกต้อง (รุ่งโรจน์ พุ่มริ้ว, 2548: 31) ทำให้คนมีพฤติกรรมสุขภาพที่ถาวร เพราะมีแรงกระตุ้นจากบุคคลหรือมีแรงสนับสนุนจากสังคม กลุ่มคน (พรสุข หุ่นนิรันดร์, 2545: 340-341) จากการวิจัยครั้งนี้ การได้รับข้อมูลคำแนะนำจากครู-อาจารย์และเพื่อนนักเรียนซึ่งการให้ข้อมูลข่าวสารเป็นประเภทหนึ่งของแรงสนับสนุนทางสังคม การได้รับคำแนะนำเรื่องการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากครูอาจารย์ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนอาจมีสาเหตุจากนักเรียนกลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลและคำแนะนำจากครูอาจารย์ในปริมาณที่ไม่แตกต่างกัน

11. ปัจจัยที่มีอำนาจในการทำนาย พฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชาย โรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร

ปัจจัยทำนายที่สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน และนโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนซึ่งสามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 20.4 ($R^2 = .204$) โดยเรียงจากปัจจัยที่มีน้ำหนักในการทำนายสูงดังนี้ การรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนและนโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน ($\beta = .330, .279$ ตามลำดับ) สอดคล้องกับ สายสุณี คำสอน (2545) พบว่าเพศ ระดับผลการเรียน การรับรู้สมรรถนะของตนเอง สามารถร่วมทำนายพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักศึกษาวัยรุ่นในโรงเรียนสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียนเขตกรุงเทพมหานครได้ร้อยละ 35.4 ($p < 0.000$) และสอดคล้องกับการศึกษาของอลิสา จันทรเรือง (2545: ง) ที่พบว่า การรับรู้เกี่ยวกับอุบัติเหตุ ความเชื่ออำนาจภายในตน ความรู้เกี่ยวกับกฎจราจร สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บจากการขับจี้รถจักรยานยนต์ของนักศึกษาได้ร้อยละ 34.3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และสอดคล้องกับ คอนเนอร์ วาเรน โคลสและสปาร์ค (Conner, Warren, Close & Sparks, 1999:1676-1704) พบว่าความตั้งใจและการรับรู้เกี่ยวกับความสามารถของตนในการควบคุมสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ได้ร้อยละ 12 และจากการศึกษาพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่นโดยเก็บข้อมูล 1,325 ราย เป็นเวลา 8 ปี พบว่า ทักษะคิด ความเชื่อเกี่ยวกับบรรทัดฐานของสังคมและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมนั้นสามารถ

ทำนายความตั้งใจที่จะดื่มแอลกอฮอล์ได้ร้อยละ 12 ถึง ร้อยละ 50 (Schlegel, d Avernas, Zanna, DeCourville & Manske, 1992 อ้างในรุจา ภูโพนุลย์, 2547 20)

จากการวิจัยพบว่าปัจจัยหลายปัจจัยสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนได้ดีกว่าตัวแปรใดตัวแปรหนึ่งซึ่งเป็นไปตามแนวคิด PRECEDE-PROCEED MODEL ในส่วนการวินิจฉัยทางการศึกษาและนิเวศวิทยาซึ่งเป็นส่วนที่ใช้อธิบายพฤติกรรมสุขภาพ เพราะเกี่ยวข้องกับการประเมินสาเหตุของพฤติกรรมสุขภาพ (พรสุข หุ่นนิรันดร์, 2545: 334) จากงานวิจัยปัจจัยที่สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน และนโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนซึ่งเป็นปัจจัยด้านปัจจัยนำและปัจจัยเอื้อ ส่วนปัจจัย เสริมเป็นปัจจัยที่ทำให้คนมีพฤติกรรมสุขภาพที่ดีว่า งานวิจัยที่ศึกษาแบบภาคตัดขวาง ศึกษาพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในช่วงเวลานั้นอาจเป็นสาเหตุให้ไม่มีอำนาจในการร่วมทำนายพฤติกรรมดังกล่าว

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในกทม. นี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดการบาดเจ็บในโรงเรียน การรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บ การรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน นโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน การได้รับคำแนะนำ และข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากครูและเพื่อนกับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน และศึกษาความสามารถ ในการร่วมทำนายพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร

โดยทำการศึกษาในนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ของโรงเรียนช่างกลกองทัพกรุงเทพ กทม. ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 150 คน

เป็นการวิจัยเชิงสำรวจแบบตัดขวาง (Cross- Sectional Survey Research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 6 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 แบบสอบถามประวัติการเกิดการบาดเจ็บในโรงเรียน ส่วนที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน ส่วนที่ 4 แบบสอบถามความรู้เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน แบบสอบถามการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการบาดเจ็บในโรงเรียน แบบสอบถามการรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บโรงเรียน แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน ส่วนที่ 5 แบบสอบถามการมีนโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน ส่วนที่ 6 แบบสอบถามการได้รับคำแนะนำและข้อมูลด้านการป้องกันจากครูและเพื่อน

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานทางสถิติด้วยโปรแกรมทางคอมพิวเตอร์ SPSS ข้อมูลลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลความสำคัญปัจจัยปัจจัยนำเข้า ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม กับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บ วิเคราะห์โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment

correlation coefficient) ทดสอบความสามารถของปัจจัยในการทำนายกับพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนด้วยสถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคล

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนอาชีวศึกษาจำนวน 150 ราย โดยเป็นเพศชายทั้งหมด อายุเฉลี่ย 17.09 ปี ($SD = 1.09$) ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 96 โดยนักเรียนส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบิดาและมารดาร้อยละ 74 ศึกษาสาขาวิชา เครื่องกล 119 คน สาขาวิชาไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ 28 คนมีประสบการณ์ในการฝึกปฏิบัติงาน ร้อยละ 89 เป็นการฝึกงานภายในโรงเรียน ร้อยละ 44.7 และนอกสถานที่ร้อยละ 42 นักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัว ร้อยละ 89.3

2. ประวัติการเกิดอุบัติเหตุในโรงเรียน

ในรอบปีที่ผ่านมา มีนักเรียนได้รับบาดเจ็บในโรงเรียน 65 ราย คิดเป็นร้อยละ 43.3 สถานที่เกิดการบาดเจ็บในโรงเรียน 3 ลำดับแรกได้แก่ โรงฝึกงาน ร้อยละ 40.0 สนามกีฬา ร้อยละ 33.8 และทางเดิน ร้อยละ 29.2 ชนิดของการบาดเจ็บที่เกิดในโรงเรียนที่พบลำดับแรกคือพลัดตกหกล้ม ร้อยละ 43.8 ลำดับต่อมาได้แก่ การบาดเจ็บจากการเล่นกีฬา ร้อยละ 39.1 การบาดเจ็บจากการชนกันเองหรือชนวัตถุต่างๆ ร้อยละ 26.6 ลักษณะของบาดแผลที่พบจากการบาดเจ็บในโรงเรียนได้แก่ แผลถลอก ร้อยละ 70.3 อวัยวะที่ได้รับบาดเจ็บ 3 อันดับแรกได้แก่ ขาร้อยละ 54.7 มือและนิ้วมือ ร้อยละ 39.1 แขน ร้อยละ 34.4 หลังเกิดการบาดเจ็บนักเรียนได้รับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นที่ห้องพยาบาล ร้อยละ 95.2 ร้อยละ 96.8 ไม่ต้องหยุดพักรักษาตัว ช่วงเวลาที่เกิดการบาดเจ็บมากที่สุดได้แก่ ขณะเรียนภาคปฏิบัติ ร้อยละ 32.3 และช่วงพักกลางวัน ร้อยละ 25.8 ช่วงพักระหว่างคาบเรียน ร้อยละ 22.6 สาเหตุของการบาดเจ็บในความคิดของนักเรียนเกิดจากความประมาท ร้อยละ 86.0 สภาพแวดล้อมไม่ปลอดภัย ร้อยละ 26.7 วิธีการป้องกันการบาดเจ็บของนักเรียน ได้แก่ การระมัดระวังตัวเองอยู่เสมอ ร้อยละ 72.3 และปฏิบัติตามกฎระเบียบ ร้อยละ 37.8 แหล่งข้อมูลที่นักเรียนเคยได้รับความรู้เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บ ได้แก่ รายการโทรทัศน์ ร้อยละ 73.3 การเรียนการสอนในห้องเรียน ร้อยละ 56 หนังสือพิมพ์ ร้อยละ 48.7 และหนังสือเรียน ร้อยละ 43.3 อาจารย์ในโรงเรียนเป็นบุคคลที่นักเรียนได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บมากที่สุด ร้อยละ

80.7 อันดับต่อมาได้แก่ บิดามารดา เพื่อน และญาติพี่น้อง ร้อยละ 80 ร้อยละ 45.3 และร้อยละ 42 ตามลำดับ

3. พฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน โดยรวมในระดับปานกลางถึงสูง ร้อยละ 72.0 และ ร้อยละ 15.3 ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน 2.95 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .293

พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีคะแนนพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนด้านการป้องกันการบาดเจ็บจากการชนหรือปะทะมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.08, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.396) รองลงมาคือ พฤติกรรมด้านการป้องกันการพลัดตกหกล้ม (ค่าเฉลี่ย 3.00, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .414) ส่วนด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดคือคะแนนพฤติกรรมด้านการป้องกันการบาดเจ็บจากไฟฟ้าดูดไฟฟ้าช็อต (ค่าเฉลี่ย 2.83, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .448)

4. ความรู้เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

นักเรียนส่วนใหญ่มีคะแนนความรู้เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนระดับปานกลาง ถึงระดับต่ำ ร้อยละ 64 และร้อยละ 19.3 ตามลำดับ มีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เท่ากับ 15.15 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.401

5. การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดการบาดเจ็บในโรงเรียน

นักเรียนส่วนใหญ่มีการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดการบาดเจ็บในโรงเรียนระดับปานกลางถึงสูง ร้อยละ 66.7 และร้อยละ 18 ตามลำดับ มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.68, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .4523

6. การรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

นักเรียนส่วนใหญ่มีการรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนระดับปานกลางถึงสูง ร้อยละ 66.7 และร้อยละ 17.3 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.93 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .5764

7. การรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

นักเรียนส่วนใหญ่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนระดับปานกลางถึงสูง ร้อยละ 66 และ 18.7 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .5334

8. การมีนโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

ในโรงเรียนมีนโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนระดับปานกลางถึงมาก ร้อยละ 65 และร้อยละ 20 ตามลำดับ

9. การได้รับข้อมูลและคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากครู-อาจารย์

ได้รับข้อมูลและคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากครู-อาจารย์ระดับปานกลางถึงสูง ร้อยละ 39.3 และร้อยละ 31.3 ตามลำดับ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.09 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .6778

10. การได้รับข้อมูลและคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากเพื่อนนักเรียน

นักเรียนตอบว่าได้รับข้อมูลและคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากเพื่อนนักเรียนระดับปานกลางถึงต่ำ ร้อยละ 54.0 และร้อยละ 17.3 ตามลำดับ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.71, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .6752

11. ปัจจัยที่ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

สมมติฐานข้อที่ 1 : ความรู้เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัย : ความรู้เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนไม่มีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมุติฐานข้อที่ 2 : การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการบาดเจ็บในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัย : การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการบาดเจ็บในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .204$, $p\text{-value} = 0.05$) ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สมมุติฐานข้อที่ 3 : การรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัย : การรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บ มีความสัมพันธ์ในทางลบกับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.325$, $p\text{-value} = 0.05$) ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สมมุติฐานข้อที่ 4 : การรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัย : การรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .371$, $p\text{-value} = 0.05$) ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สมมุติฐานข้อที่ 5 : การมีนโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัย : การมีนโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .228$, $p\text{-value} = .05$) เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สมมุติฐานข้อที่ 6 : การได้รับข้อมูลและคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากครู-อาจารย์ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัย : การได้รับข้อมูลและคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากครู-อาจารย์ไม่มีความสัมพันธ์ มีกับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 7 : การได้รับข้อมูลและคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากเพื่อนนักเรียน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัย : การได้รับข้อมูลและคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากเพื่อนนักเรียนมีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .174$, $p\text{-value} = .05$) เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

12. ปัจจัยที่มีอำนาจในการทำนาย พฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานข้อที่ : 8.ปัจจัยความรู้เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการบาดเจ็บในโรงเรียน การรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน การรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน การมีนโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน การได้รับข้อมูลและคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากครู-อาจารย์และเพื่อนนักเรียนสามารถร่วมทำนายพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานครได้

ผลการวิจัย : ปัจจัยทำนายที่สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน และนโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนซึ่งสามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 20.4 ($R^2 = .204$)

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาและข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการศึกษา

ด้านการบริการ

1. นักเรียนส่วนใหญ่มีคะแนนความรู้เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนระดับปานกลาง ถึงระดับต่ำ ร้อยละ 64 และร้อยละ 19.3 ตามลำดับซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนยังมีความรู้เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บยังไม่มีดีพอ ควรมีการจัดให้ความรู้ ทั้งในและนอกห้องเรียนแก่นักเรียน
2. จากการวิจัยนักเรียนได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บจากเพื่อน ร้อยละ 45.3 การได้รับข้อมูลและคำแนะนำจากกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บทางโรงเรียนควรให้มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บที่ใช้กลุ่มเพื่อนนักเรียนเป็นแรงสนับสนุนเช่นเพื่อนเตือนเพื่อน เพราะวัยรุ่นเป็นวัยที่กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่นสูงกว่าวัยอื่น
3. การรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนและเป็นปัจจัยหนึ่งที่ร่วมทำนายพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน ควรมีการส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของนักเรียน เช่นให้นักเรียนมีส่วนในการตรวจตราความปลอดภัยในโรงเรียน การค้นหาจุดเสี่ยงในโรงเรียน นักเรียนชั้นสูงกว่าเป็นผู้ให้ความรู้แก่นักเรียนรุ่นน้องทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ
5. การจัดสิ่งแวดล้อมให้ปลอดภัยเป็นพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนที่ควรมีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนเช่น การเฝ้าระวังการบาดเจ็บโดย การเดินสำรวจจุดเสี่ยง การสังเกตพฤติกรรมเสี่ยง ควรมีการจัดตั้งกลุ่มเสริมสร้างความปลอดภัยในโรงเรียน ประกอบไปด้วย ผู้บริหาร ครู นักการ บุคลากรอื่นในโรงเรียน นักเรียนและผู้ปกครองในโรงเรียนทุกแห่ง

ด้านการศึกษา

1. ด้านการให้การศึกษาเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนควรมีการเน้นทั้ง ด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติโดยเน้นที่การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า, สถานการณ์อันตราย, และโอกาสในการเกิดการบาดเจ็บแก่นักเรียนและบุคลากรทุกระดับ
2. ทางโรงเรียนควรมีการสอนหลักสูตรความปลอดภัย แก่นักเรียน บุคลากรในโรงเรียน การปฐมพยาบาล การกู้ชีพเบื้องต้น รวมทั้งโรงเรียนต้องมีแผนฉุกเฉิน มีการซ้อม และมีระบบการส่งต่อไปโรงพยาบาลใกล้เคียง จากการตอบแบบสอบถามของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างพบว่าการบาดเจ็บตั้งแต่เล็กน้อยเป็นแผลถลอกไปจนถึง บาดเจ็บรุนแรงเช่นกระดูกหัก

3. การศึกษาครั้งนี้ทำการศึกษาพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร นักเรียนกลุ่มตัวอย่างศึกษาด้านสายอาชีพชั้นปีที่ 1 ถึง ชั้นปีที่ 3 ซึ่งจะจบไปทำงานในสถานประกอบการต่างๆ ต้องมีการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ เครื่องจักรกล อีกทั้งต้องเป็นหัวหน้างานของพนักงานในสถานประกอบการนั้นๆ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่โรงเรียนจะมีการปลูกฝังและฝึกฝนนักเรียนให้มีความรู้ทักษะในเรื่องการป้องกันการบาดเจ็บโดยเฉพาะเมื่อนักเรียนจะจบการศึกษาออกไปปฏิบัติงานจริง เพราะโรงเรียนเป็นแหล่งสำคัญในการสร้างทรัพยากรบุคคลที่สำคัญให้แก่สังคมต่อไป

4. แหล่งข้อมูลที่นักเรียนได้รับเรื่องการป้องกันการบาดเจ็บ ได้แก่ รายการโทรทัศน์ ร้อยละ 73.3 จะเห็นว่าสื่อโทรทัศน์เป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารเกือบทุกประเภท รวมทั้งอุบัติเหตุด้วย บุคคลโดยทั่วไปโดยเฉพาะเด็กนักเรียนได้รับข้อมูลเรื่องการบาดเจ็บจากสื่อโทรทัศน์ แต่ปัจจุบันที่พบเห็นจะเป็นเรื่องของข่าวการเกิดอุบัติเหตุต่างๆ ในด้านการให้ความรู้เรื่องวิธีการป้องกันการบาดเจ็บยังพบได้ไม่มากนักจากสื่อหากมีการร่วมมือกันของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในสังคมให้สื่อนำเสนอเรื่องการป้องกันการบาดเจ็บที่เหมาะสมกับกลุ่มเด็กและวัยรุ่นย่อมเป็นการปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนให้มีพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บได้ โดยอาจเป็นรายการสำหรับเด็กโดยตรงหรือเป็นการสอดแทรกในรายการบันเทิงอื่นๆ

ด้านการวิจัย

1. ในทุกโรงเรียนอาชีวศึกษาควรมีการบันทึกสถิติการเกิดการบาดเจ็บในโรงเรียนโดยละเอียด ประกอบไปด้วยสาเหตุการบาดเจ็บ ลักษณะการบาดเจ็บ ช่วงเวลาที่เกิดการบาดเจ็บ สถานที่เกิดการบาดเจ็บ และสถานการณ์ที่เกิดการบาดเจ็บ การดูแลรักษาหลังเกิดการบาดเจ็บ และค่าใช้จ่ายที่สูญเสียเมื่อเกิดการบาดเจ็บ ประมวลผลเป็นรายปี หรือทุกภาคการศึกษา เพื่อเป็นการติดตามปัญหาดังกล่าว

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งต่อไปอาจทำการศึกษาพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนเปรียบเทียบกับโรงเรียนอาชีวศึกษาชายอื่นๆ ที่มีการจัดนโยบายที่ไม่เหมือนกัน การมีนโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

2. ในการวิจัยครั้งต่อไปการเก็บข้อมูล พฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนอาจใช้การสังเกตพฤติกรรมโดยกลุ่มเพื่อน ครู หรือนักวิจัยเป็นผู้สังเกต เพื่อให้ได้ข้อมูลของพฤติกรรมที่ตรงกับสถานการณ์จริง การเก็บข้อมูลพฤติกรรมโดยการตอบแบบสอบถามนั้นหากพฤติกรรมดังกล่าวไม่ได้เกิดบ่อยกลุ่มตัวอย่างอาจมีการลืมหืมทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้

พฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร

INJURY PREVENTION BEHAVIORS AMONG MALE STUDENTS OF A VOCATIONAL COLLEGE, BANGKOK METROPOLITAN

สถิติมา วัสดุ 4836041 PHPH/M

วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกการพยาบาลสาธารณสุข

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : พิชราพร เกิดมงคล, Ph.D. (Nursing), พิทยา จารุพูนผล, พ.บ. ,อ.ว. (ระบาดวิทยา), ขวัญใจ อำนาจสัตย์เชื้อ, Ph.D. (Nursing)

บทสรุปแบบสมบูรณ์

ความสำคัญและที่มาของการศึกษา

จากรายงานขององค์การอนามัยโลกเรื่องการบาดเจ็บในเด็กและวัยรุ่นพบว่า การบาดเจ็บเป็นสาเหตุการตายของเด็กและวัยรุ่นทั่วโลก ในแต่ละปีมีเด็กและวัยรุ่นอายุต่ำกว่า 18 ปีเสียชีวิตจากการบาดเจ็บประมาณ 875,000 คน เด็กและวัยรุ่นกว่า 10 ล้านคนต้องพักรักษาตัวในโรงพยาบาลจากการบาดเจ็บ หลายคนต้องพบกับความพิการ และมีผลกระทบต่อชีวิตในระยะยาว

ในเด็กไทยอุบัติเหตุและการบาดเจ็บเป็นสาเหตุการตายมีอัตราการตายเท่ากับ 22/100,000 คน การจมน้ำเป็นสาเหตุหลักซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเด็กเล็กสาเหตุอันดับที่สองคือการตายจากการจราจรซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเด็กโต นอกจากการจมน้ำและจราจรแล้ว การบาดเจ็บสาเหตุอื่นๆ ยังนำไปสู่การเสียชีวิตของเด็กเป็นจำนวนมาก สาเหตุอื่นของการตายจากการบาดเจ็บที่พบได้ตามมาคือการบาดเจ็บจากกระแสไฟฟ้า จากวัสดุ อุปกรณ์ ผลิตภัณฑ์ต่างๆ การขาดอากาศหายใจ ไฟ น้ำร้อน ลวก ตกจากที่สูง สารพิษ สัตว์กัด ถูกทำร้าย และอื่นๆ การบาดเจ็บในเด็กส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในบ้าน บริเวณละแวกบ้านหรือโรงเรียน โรงเรียนเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีความสำคัญต่อเด็กและเยาวชนอย่างมาก เนื่องจากเด็กจะต้องใช้ชีวิตอยู่ที่โรงเรียนวันละประมาณ 6-7 ชั่วโมง ความรู้ ทักษะ ทักษะ การปฏิบัติ และประสบการณ์ต่างๆ ที่เด็กได้รับในโรงเรียน ย่อมมีอิทธิพลต่อจิตใจ ความสนใจ และอุดมคติใน

ชีวิตการเรียนต่อไปจนถึงชีวิตการทำงานของเด็กทุกคน และโรงเรียนเป็นสถาบันที่จะสร้างเสริมประชาชนให้มีสุขภาพดี มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด และมีพฤติกรรมที่ปลอดภัย สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข และทำประโยชน์ให้ประเทศชาติได้เต็มความสามารถ อย่างไรก็ตาม สิ่งแวดล้อมหรือการกระทำต่างๆ ภายในโรงเรียน ก็สามารถก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้มากมาย เช่นเดียวกัน (ेमอธฉมา วัฒนบูรานนท์ 2548: 101)

การบาดเจ็บในโรงเรียนที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นการศึกษาในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาหรือประถมศึกษา การศึกษาในโรงเรียนระดับอาชีวศึกษายังมีอยู่ไม่มากนัก การเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษาต้องมีการฝึกปฏิบัติในโรงฝึกงานอย่างน้อย 320 ชั่วโมง ซึ่งมีทั้งวิชาช่างกล วิชาช่างเชื่อม ช่างไฟฟ้าซึ่งมีลักษณะคล้ายการทำงานจริงเนื่องด้วยเป็นการศึกษาสายอาชีพในขั้นต้น นักเรียนยังขาดประสบการณ์และทักษะในการปฏิบัติงาน ซึ่งอาจนำมาสู่อุบัติเหตุและการบาดเจ็บจากการฝึกปฏิบัติงานในโรงฝึกงานได้นอกเหนือจากการบาดเจ็บอื่นๆ ที่พบได้ในโรงเรียน

ปัญหาการบาดเจ็บในโรงเรียนในการวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นการบาดเจ็บที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ครอบคลุมการบาดเจ็บ5ด้านประกอบด้วยบาดเจ็บจากการพลัดตก หกล้ม การบาดเจ็บจากการชนหรือปะทะ การบาดเจ็บจากการถูกของแหลมคม การบาดเจ็บจากเครื่องมือเครื่องใช้และอุปกรณ์ต่างๆ การบาดเจ็บจากไฟฟ้าดูดไฟฟ้าช็อต ไฟไหม้ ซึ่งปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่พบได้เสมอในสถานศึกษาแต่ยังขาดการเก็บรวบรวมข้อมูล เพราะการบาดเจ็บที่พบมักเป็นการบาดเจ็บเล็กน้อย ไม่ต้องหยุดพักรักษาตัว ทำให้การรายงานการบาดเจ็บน้อยกว่าที่เป็นจริง การมีพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บของนักเรียนอาชีวศึกษาเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักเรื่องความปลอดภัยซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการทำงาน เมื่อนักเรียนจบการศึกษาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม หรือสถานประกอบการต่างๆ และในชีวิตประจำวัน ก็จะมีพฤติกรรมที่ปลอดภัย ช่วยลดการเกิดอุบัติเหตุลงได้

ผู้วิจัยมีความสนใจในงานด้านอนามัยโรงเรียนซึ่งเป็นสาขาหนึ่งของการพยาบาล สาธารณสุขมีบทบาทในการดูแลส่งเสริมสุขภาพของประชากรกลุ่มเป้าหมายให้มีสุขภาพที่แข็งแรง คุณภาพชีวิตที่ดี นักเรียนอาชีวศึกษาเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อการบาดเจ็บในโรงเรียนเช่นการบาดเจ็บจากการเรียน การปฏิบัติงาน นักเรียนกลุ่มดังกล่าวควรที่จะมีพฤติกรรมด้านการป้องกันการบาดเจ็บที่ดี เพื่อให้เกิดความปลอดภัยต่อตนเองและผู้อื่นทั้งขณะที่ศึกษาอยู่และเมื่อจบไปทำงาน การบาดเจ็บเกิดจากหลายสาเหตุ หลายปัจจัย การมีสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย รู้วิธีในการปฏิบัติ มีการสนับสนุนที่ดี ย่อมจัดการความปลอดภัยได้ดี จึงนำแนวคิด PRECEDE FRAMEWORK มาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน และปัจจัยทำนาย พฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน กับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดการบาดเจ็บในโรงเรียนกับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนกับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนกับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร
6. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การมีนโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนกับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร
7. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การได้รับข้อมูล และคำแนะนำด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากครูกับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน ของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร
8. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การได้รับข้อมูล และคำแนะนำด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากเพื่อนกับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน ของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร
9. เพื่อศึกษาความสามารถของปัจจัยด้านความรู้เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการบาดเจ็บในโรงเรียน การรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน การรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน การมีนโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน การได้รับข้อมูล และคำแนะนำด้าน

การป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากครูและเพื่อนที่ร่วมทำนายพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บ
ในโรงเรียนของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจแบบตัดขวาง (Cross- Sectional Survey Research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนอาชีวศึกษาระดับปวช.ของโรงเรียนกองทัพบกอุปถัมภ์ช่างกล ขส.ทบ. ภาคการศึกษาที่ 2 ปี การศึกษา 2551 จำนวน 150 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยใช้กรอบแนวคิด PRECEDE FRAMEWORK แบ่งเป็น 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สาขาวิชาและภาวะสุขภาพและประสบการณ์การฝึกปฏิบัติงาน จำนวน 7 ข้อ ลักษณะข้อคำถาม เป็นแบบให้เลือกตอบและเติมข้อความที่ตรงกับตนเองในช่องว่าง

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามประวัติการเกิดการบาดเจ็บในโรงเรียน ได้แก่ ประวัติการเกิดการบาดเจ็บในโรงเรียนในรอบ 1 ปีที่ผ่านมาจำนวน 12 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน (31 ข้อ) ประกอบด้วยพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน 5 ด้าน ได้แก่การป้องกันการบาดเจ็บจากการพลัดตกหกล้ม การป้องกันการบาดเจ็บจากการชนปะทะ การป้องกันการบาดเจ็บจากของมีคมบาด การป้องกันการบาดเจ็บจากอุปกรณ์เครื่องมือ การป้องกันการบาดเจ็บจากไฟฟ้าลักษณะข้อคำถามเป็นเป็นมาตราส่วนแบบประเมินค่า (Rating Scale) มี 4 อันดับตัวเลือก คือ ไม่เคยปฏิบัติ ปฏิบัตินานๆ ครั้ง ปฏิบัติบ่อยครั้ง ปฏิบัติทุกครั้ง (ให้คะแนน 1-4 และในข้อความด้านล่างจะให้คะแนนกลับกัน) โดยมีค่าคะแนนของแบบสอบถามอยู่ระหว่าง 1-4 คะแนน มีค่าความเชื่อมั่น=.8013

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามความรู้เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน (จำนวน 30 ข้อ) ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก มีเกณฑ์การให้คะแนนคือ ตอบถูกได้ 1 คะแนน

ตอบผิดได้ 0 คะแนน แบบวัดความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนมีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 0-30 คะแนนมีค่าความเชื่อมั่น =.7393

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการบาดเจ็บในโรงเรียน (จำนวน 14 ข้อ) ลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราส่วนแบบประเมินค่า (Rating Scale) มี 5 อันดับตัวเลือก มีค่าคะแนนระหว่าง 1-5 คะแนน มีค่าความเชื่อมั่น =.8021

ส่วนที่ 6 แบบสอบถามการรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน (จำนวน 10 ข้อ) ลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราส่วนแบบประเมินค่า (Rating Scale) มี 5 อันดับตัวเลือก มีค่าระหว่าง 1-5 คะแนน มีค่าความเชื่อมั่น =.8403

ส่วนที่ 7 แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน (จำนวน 10 ข้อ) ใช้ลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราส่วนแบบประเมินค่า (Rating Scale) มี 5 อันดับตัวเลือกมีค่าระหว่าง 1-5 คะแนนมีค่าความเชื่อมั่น =.8722

ส่วนที่ 8 แบบสอบถามนโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน (จำนวน 10 ข้อ) เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการมีนโยบายในการส่งเสริมพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจำนวน 10 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ เกณฑ์การให้คะแนนคือ มีจะได้คะแนนเท่ากับ 1 ไม่มีหรือไม่ทราบได้คะแนนเท่ากับ 0 มีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 0-1 คะแนนมีค่าความเชื่อมั่น =.8373

ส่วนที่ 9 แบบสอบถามการได้รับข้อมูล และคำแนะนำจากครูและเพื่อน (จำนวน 10 ข้อ) ลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราส่วนแบบประเมินค่า (Rating Scale) มี 3 อันดับตัวเลือกมีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 1-4 คะแนนมีค่าความเชื่อมั่น = .9684 และ .9586 ตามลำดับ

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

1. ทำหนังสือยื่นต่อบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อออกหนังสือในนามบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้อำนวยการโรงเรียนกองทัพกูปถัมภ์ช่วงกล ขส.ทบ. เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียน
2. ติดต่อประสานงานกับผู้อำนวยการโรงเรียนและผู้บริหารโรงเรียนเพื่อชี้แจงให้ทราบความเป็นมาของงานวิจัย และขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ผู้วิจัยดำเนินการขออนุญาตจริยธรรมในมนุษย์ จากมหาวิทยาลัยมหิดล ได้รับรหัสวิจัยในมนุษย์คือ MU-IRB 2008/220.0412

4. ให้นักเรียนลงชื่อในใบยินยอมให้ทำวิจัยโดยได้รับการบอกกล่าวและเต็มใจและเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัยในนักเรียนอายุต่ำกว่า 18 ปีให้นำไปให้ผู้ปกครองลงชื่อแทน
5. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง อธิบายขั้นตอนและข้อคำถามในการตอบแบบสอบถามให้นักเรียนทราบและเปิดโอกาสให้ซักถามข้อคำถามที่สงสัยในแบบสอบถามได้
6. เก็บรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง และตรวจเช็คความสมบูรณ์ของข้อมูลในแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานทางสถิติในการวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมทางคอมพิวเตอร์สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์มีดังนี้คือ

1. ข้อมูลลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ข้อมูลความสัมพันธ์ปัจจัย ความรู้เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการบาดเจ็บในโรงเรียน การรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน การรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน การมีนโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน การได้รับข้อมูล และคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากครู-อาจารย์และเพื่อนนักเรียน กับพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนวิเคราะห์โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)
3. ทดสอบความสามารถในการทำนายของปัจจัยความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการบาดเจ็บในโรงเรียน การรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน การรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน นโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน การได้รับข้อมูลและคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากครู-อาจารย์และเพื่อนนักเรียนกับพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนด้วยสถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลส่วนบุคคล

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนอาชีวศึกษาชาย 150 ราย มีอายุอยู่ระหว่าง 15 ปี ถึง 20 ปี อายุเฉลี่ย 17.09 ปี มีนักเรียนอายุ 18 ปีมากที่สุดร้อยละ 34.7 ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 96 โดยนักเรียนส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบิดาและมารดาร้อยละ 74 ศึกษาสาขาวิชา เครื่องกล 119 คน สาขาวิชาไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ 28 คน มีประสบการณ์ในการฝึกปฏิบัติงาน ร้อยละ 89 เป็นการฝึกงานภายในโรงเรียนร้อยละ 44.7 และนอกสถานที่ร้อยละ 42 นักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัว ร้อยละ 89.3

2. ประวัติการเกิดการบาดเจ็บในโรงเรียน

ในรอบปีที่ผ่านมา มีนักเรียนได้รับบาดเจ็บในโรงเรียน 65 ราย คิดเป็นร้อยละ 43.3 สถานที่เกิดการบาดเจ็บในโรงเรียน 3 ลำดับแรกได้แก่ โรงฝึกงาน ร้อยละ 40.0 สนามกีฬา ร้อยละ 33.8 และทางเดิน ร้อยละ 29.2 ชนิดของการบาดเจ็บที่เกิดในโรงเรียนที่พบลำดับแรกคือพลัดตก หกล้ม ร้อยละ 43.8 ลำดับต่อมาได้แก่การบาดเจ็บจากการเล่นกีฬา ร้อยละ 39.1 การบาดเจ็บจากการชนกันเองหรือชนวัตถุต่างๆ ร้อยละ 26.6 การบาดเจ็บจากเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ร้อยละ 23.4 ลักษณะของบาดแผลที่พบจากการบาดเจ็บในโรงเรียนได้แก่แผลถลอก ร้อยละ 70.3 แผลชำ บวม โน ร้อยละ 37.5 แผลถูกของมีคมบาด ร้อยละ 23.4 และกระดูกหัก ร้อยละ 1.6 อวัยวะที่ได้รับบาดเจ็บ 5 อันดับแรกได้แก่ ขาร้อยละ 51.6 มือและนิ้วมือน้อยร้อยละ 39.1 แขนร้อยละ 34.4 เท้าและนิ้วเท้าร้อยละ 18.8 และศีรษะร้อยละ 12.5 หลังเกิดการบาดเจ็บนักเรียนได้รับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นที่ห้องพยาบาล ร้อยละ 95.2 และไปรักษาที่โรงพยาบาล/คลินิก/ศูนย์สาธารณสุข ร้อยละ 4.8 ความรุนแรงของการบาดเจ็บ ร้อยละ 96.8 ไม่ต้องหยุดพักรักษาตัว ช่วงเวลาที่เกิดการบาดเจ็บมากที่สุดได้แก่ขณะเรียนภาคปฏิบัติ ร้อยละ 32.3 และช่วงพักกลางวัน ร้อยละ 25.8 ช่วงพักระหว่างคาบเรียน ร้อยละ 22.6 และหลังเลิกเรียน ร้อยละ 9.7 สาเหตุของการบาดเจ็บในความคิดของนักเรียนเกิดจากความประมาทร้อยละ 86.0 สภาพแวดล้อมไม่ปลอดภัย ร้อยละ 26.7 เครื่องมือ อุปกรณ์ชำรุด ร้อยละ 26 ขาดความรู้ร้อยละ 22.7 ขาดทักษะ ร้อยละ 22.0 โชคชะตา ร้อยละ 22.0 วิธีการป้องกันการบาดเจ็บของนักเรียนได้แก่การระมัดระวังตัวเองอยู่เสมอร้อยละ 72.3 และปฏิบัติตามกฎระเบียบ ร้อยละ 37.8 แหล่งข้อมูลที่นักเรียนเคยได้รับความรู้เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บ ได้แก่ รายการโทรทัศน์ ร้อยละ 73.3 การเรียนการสอนในห้องเรียนร้อยละ 56 หนังสือพิมพ์ร้อยละ 48.7 และหนังสือเรียน ร้อยละ 43.3 อาจารย์ในโรงเรียนเป็นบุคคลที่นักเรียนได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บ

มากที่สุด ร้อยละ 80.7 อันดับต่อมาได้แก่ บิคารมารดา เพื่อน และญาติพี่น้อง ร้อยละ 80 ร้อยละ 45.3 และร้อยละ 42 ตามลำดับ

3. พฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน โดยรวมในระดับปานกลาง ร้อยละ 72.0 มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนโดยรวม 2.95 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .293 โดยมีคะแนนพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนด้านการป้องกันการบาดเจ็บจากการชนหรือปะทะมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.08, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.396) รองลงมาคือ พฤติกรรมด้านการป้องกันการพลัดตกหกล้ม (ค่าเฉลี่ย 3.00, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .414) และพฤติกรรมด้านการป้องกันการบาดเจ็บจากอุปกรณ์และเครื่องมือ (ค่าเฉลี่ย 2.96, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .425)

4. ความรู้เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

นักเรียนส่วนใหญ่มีคะแนนความรู้เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนระดับปานกลาง ถึงระดับต่ำ ร้อยละ 64 และร้อยละ 19.3 ตามลำดับ มีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เท่ากับ 15.15 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.401

5. การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดการบาดเจ็บในโรงเรียน

นักเรียนส่วนใหญ่มีการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการบาดเจ็บในโรงเรียนระดับปานกลางถึงสูง ร้อยละ 66.7 และร้อยละ 18 ตามลำดับ มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.68, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .4523

6. การรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

นักเรียนส่วนใหญ่มีการรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนระดับปานกลางถึงสูง ร้อยละ 66.7 และร้อยละ 17.3 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.93 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .5764

7. การรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

นักเรียนส่วนใหญ่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนระดับปานกลางถึงสูง ร้อยละ 66 และ 18.7 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .5334

8. การมีนโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

ในโรงเรียนมีนโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนระดับปานกลางถึงมาก ร้อยละ 65 และร้อยละ 20 ตามลำดับ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ .73, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .2323

9. การได้รับข้อมูล และคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากครู-อาจารย์

ได้รับข้อมูลและคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากครู-อาจารย์ระดับปานกลางถึงสูง ร้อยละ 39.3 และร้อยละ 31.3 ตามลำดับ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.09 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .6778

10. การได้รับข้อมูล และคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากเพื่อนนักเรียน

นักเรียนตอบว่าได้รับข้อมูลและคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากเพื่อนนักเรียนระดับปานกลางถึงต่ำ ร้อยละ 54.0 และร้อยละ 17.3 ตามลำดับ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.71, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .6752

11. ปัจจัยที่ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการบาดเจ็บในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .204$, $p\text{-value} = 0.05$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

การรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บ มีความสัมพันธ์ในทางลบกับพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.325$, $p\text{-value} = 0.05$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

การรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .371$, $p\text{-value} = 0.05$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

การมีนโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญ ($r = .228$, $p\text{-value} = .05$) เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

การได้รับข้อมูล และคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากเพื่อน นักเรียนมีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .174$, $p\text{-value} = .05$) เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

การได้รับข้อมูล และคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากครู-อาจารย์ไม่มีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ความรู้เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนไม่มีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

12. ปัจจัยที่มีอำนาจในการทำนาย พฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของ นักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร

ปัจจัยทำนายที่สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน และนโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนซึ่งสามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 20.4 ($R^2 = .204$)

อภิปรายผล

สมมติฐานข้อที่ 1 : ความรู้เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาใน กรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัย : ความรู้เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนไม่มีความสัมพันธ์ กับ พฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สอดคล้องกับ ร.อ.หญิง สายพิน ศาประเสริฐ (2544: 89) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยคัดสรรกับพฤติกรรมดื่มสุราของนักเรียนนายสิบทหารบกพบว่าความรู้เกี่ยวกับเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนักเรียนนายสิบ และมีความสอดคล้องกับประกิจ โพธิอาสน์(2541: 151) พบว่าความรู้เกี่ยวกับเครื่องดื่มที่มี แอลกอฮอล์ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น มีความขัดแย้งกับการศึกษาของรัชยา รัตนถาวร (2546: 102) ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม ป้องกันอุบัติเหตุจากการขับขีรถจักรยานยนต์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญ

ศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี พบว่าความรู้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการขับขีรถจักรยานยนต์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = .214$) และขัดแย้งกับการศึกษาของกรรณา วรภักดิ์ภมร (2544: ง) ที่พบว่าเจตคติและความรู้ มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ตามลำดับ โดยทั่วไปวัยรุ่นมีความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพแต่มีปัญหาไม่นำความรู้มาสู่การปฏิบัติเพื่อปกป้องสุขภาพตนเอง(รุจา ภูไพบูลย์, 2547: 19)

สมมุติฐานข้อที่ 2 : การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการบาดเจ็บในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งใน กรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัย : การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการบาดเจ็บในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .204$, $p\text{-value} = 0.05$) ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สอดคล้องกับการศึกษาของรัชชา รัตนธาวาร (2546: 102) พบว่า การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดอุบัติเหตุจากการขับขีรถจักรยานยนต์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมป้องกันอุบัติเหตุจากการขับขีรถจักรยานยนต์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = .254$) และสอดคล้องกับ พิชากรณ์ จันทนกุล (2541: ง) พบว่าการรับรู้โอกาสเสี่ยงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันโรคเอดส์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ($r = .483$, $p\text{-value} = 0.001$) และสอดคล้องกับการศึกษาของ โกวิท บุญมีพงศ์ (2541, ง) พบว่าการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความตั้งใจที่จะมีพฤติกรรมป้องกันการอุบัติเหตุจากการทำงานของคนงานในสถานประกอบการ การผลิต ผลิตภัณฑ์จากโลหะ เครื่องจักร และอุปกรณ์จังหวัดสมุทรปราการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = .29$) เนื่องจากการรับรู้โอกาสเสี่ยงของปัญหาสุขภาพต่างๆ ขึ้นอยู่กับการที่บุคคลรับรู้ว่าคุณเสี่ยงต่อการมีสุขภาพซึ่งเชื่อว่าคุณมีความรุนแรง จะเกิดแรงผลักดันที่นำไปสู่การปฏิบัติพฤติกรรมนั้นๆ

สมมุติฐานข้อที่ 3 : การรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัย : การรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บ มีความสัมพันธ์ในทางลบกับพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.325$, $p\text{-value} = 0.05$) ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ขัดแย้งกับการศึกษาของรัชชา รัตนธาวาร (2546: 102) พบว่าการรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติเพื่อป้องกันอุบัติเหตุจากการขับขีรถจักรยานยนต์มี

ความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการขับขี่รถจักรยานยนต์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = .473$) และขัดแย้งกับการศึกษาของลดดาพร ทองสง (2548: 29) ที่พบว่า การรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.215$ $p < .01$) สอดคล้องกับการศึกษาของอุบลรัตน์ รุ่งเรืองศิลป์ (2540, ข) พบว่าการรับรู้อุปสรรคเกี่ยวกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านการออกกำลังกายและด้านการจัดการกับความเครียด มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.11 และ 0.12 มีนัยสำคัญทางสถิติน้อยกว่า 0.05

สมมุติฐานข้อที่ 4 : การรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัย : การรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .371$, $p\text{-value} = 0.05$) ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สอดคล้องกับการศึกษาของ สดุดี ภูทองไสย (2541: ง) การรับรู้ความสามารถของตนเองเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .4611$, $p\text{-value} < 0.001$) และสอดคล้องกับการศึกษาของ ไพรินทร์ สมุทรเสน (2540: ง) ศึกษาการใช้กระบวนการกลุ่มร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคมในการพัฒนาพฤติกรรมการขับขี่รถจักรยานยนต์ที่ปลอดภัย ของนักศึกษาเทคนิคระยอง ผลการศึกษาพบว่า ความคาดหวังในความสามารถของตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการขับขี่รถจักรยานยนต์ที่ปลอดภัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .9154$, $p\text{-value} < 0.001$) บุคคลซึ่งรับรู้สมรรถนะของตนเองสูงจะใช้เวลาพยายามอย่างมากเพื่อเอาชนะอุปสรรคต่างๆ และบุคคลที่มีความพยายามสูงมักปฏิบัติพฤติกรรมได้สำเร็จ (วัลภา ดันตโยทัย, ใน สมจิต หนูเจริญกุล และคนอื่นๆ, บรรณาธิการ, 2543: 34)

สมมุติฐานข้อที่ 5 : การมีนโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัย : การมีนโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .228$, $p\text{-value} = .05$) เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สอดคล้องกับการศึกษาของนิลภา จิระรัตนวรรณ (2541: 68) ที่ทำการศึกษเปรียบเทียบ พบว่าการเข้าร่วมกิจกรรมด้านสุขภาพของโรงเรียนมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติในพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหาร สุขภาพจิต และการปฏิบัติตามสุขบัญญัติแห่งชาติโดยมีพฤติกรรมทั้ง 3 ด้านดีกว่านักเรียนที่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรม ร่วมเฉพาะกิจกรรมที่บังคับ และกิจกรรมที่ชอบโครงการต่างๆ ที่หลายโรงเรียนพยายามดำเนินการมีผลต่อการพัฒนาดตนเองของวัยรุ่น สามารถป้องกันปัญหาพฤติกรรม การติดยาเสพติด การหนีเรียน พฤติกรรมผิดกฎหมายและช่วยทำให้ผลการเรียนของวัยรุ่นดีขึ้นได้ (Greenberg et al, 2003 อ้างในรุจา ภูไพบูลย์, 2547: 20)

สมมุติฐานข้อที่ 6 : การได้รับข้อมูลและคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากครู-อาจารย์ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัย : การได้รับข้อมูลและคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากครู-อาจารย์ ไม่มีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ขัดแย้งกับการศึกษาของ อุบลรัตน์ รุ่งเรืองศิลป์ (2540, ข) ที่พบว่าการได้รับคำแนะนำและสนับสนุนจากบุคคล มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมุติฐานข้อที่ 7 : การได้รับข้อมูลและคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากเพื่อนนักเรียน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัย : การได้รับข้อมูลและคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากเพื่อนนักเรียนมีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .174$, $p\text{-value} = .05$) เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สอดคล้องกับ มณฑา โมพี (2541: 40) พบว่า แรงสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนและอาจารย์มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตัวในการเลิกสูบบุหรี่ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมมีส่วนช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพของประชาชนได้บุคคลที่จะเป็นผู้ให้แรงสนับสนุนได้เหมาะสมคือผู้ที่กลุ่มเป้าหมายเชื่อถือ และเป็นผู้ที่ปฏิบัติพฤติกรรมได้ถูกต้อง (รุ่งโรจน์ พุ่มริ้ว, 2548: 31)

สมมุติฐาน : 8. ปัจจัยความรู้เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการบาดเจ็บในโรงเรียน การรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน การรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน การมีนโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน การได้รับข้อมูลและคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากครู-อาจารย์และเพื่อนนักเรียนมีความสามารถร่วมทำนายพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานครได้

ผลการวิจัย : ปัจจัยทำนายที่สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน และนโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนซึ่งสามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 20.4 ($R^2 = .204$)

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง หากมีการร่วมมือกันของบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องเช่นพยาบาลสาธารณสุข พยาบาลอนามัยโรงเรียน ครู-อาจารย์ และนักเรียนในโรงเรียนในการเสริมสร้างพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนย่อมทำให้เกิดพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนที่ดีได้
2. การรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนและเป็นปัจจัยที่ร่วมทำนายพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน โรงเรียนควรมีการส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของนักเรียน เช่น ให้นักเรียนมีส่วนในการตรวจตราความปลอดภัยในโรงเรียน การค้นหาจุดเสี่ยงในโรงเรียน นักเรียนชั้นสูงกว่าเป็นผู้ให้ความรู้แก่นักเรียนรุ่นน้องทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ
3. นโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน ดังนั้น โรงเรียนควรกำหนดนโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บ, โรงเรียนปลอดภัย และแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ
4. ในการวิจัยครั้งนี้พบว่าสถานที่เกิดการบาดเจ็บในโรงเรียนบ่อได้แก่โรงฝึกงาน (ร้อยละ 40) สนามกีฬา (ร้อยละ 33.8) และทางเดิน (ร้อยละ 29.2) และมีความสอดคล้องกับการศึกษาอื่นๆ จึงควรมีมาตรการในการดูแลสภาพแวดล้อมบริเวณสถานที่ดังกล่าวให้มีความปลอดภัย
5. ในทุกโรงเรียนอาชีวศึกษาควรมีการบันทึกสถิติการเกิดการบาดเจ็บในโรงเรียนโดยละเอียด ประกอบไปด้วยสาเหตุการบาดเจ็บ ลักษณะการบาดเจ็บ ช่วงเวลาที่เกิดการบาดเจ็บ สถานที่เกิดการบาดเจ็บ และสถานการณ์ที่เกิดการบาดเจ็บ การดูแลรักษาหลังเกิดการบาดเจ็บ และค่าใช้จ่ายที่สูญเสียเมื่อเกิดการบาดเจ็บ ประมวลผลเป็นรายปี หรือทุกภาคการศึกษา เพื่อเป็นการติดตามปัญหาดังกล่าว
6. ทางโรงเรียนควรมีการสอนหลักสูตรความปลอดภัย แก่นักเรียน บุคลากรในโรงเรียน การปฐมพยาบาล การกู้ชีพเบื้องต้น รวมทั้งโรงเรียนต้องมีแผนฉุกเฉิน มีการซ้อม และมีระบบการส่ง

ต่อไปโรงพยาบาลใกล้เคียง จากการตอบแบบสอบถามของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างพบว่าการบาดเจ็บตั้งแต่เล็กน้อยเป็นผลถลอกไปจนถึง บาดเจ็บรุนแรงเช่นกระดูกหัก

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาครั้งต่อไปอาจมีการศึกษาแต่ละประเภทของการบาดเจ็บเช่นพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บจากการฝึกปฏิบัติงานในโรงฝึก พฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บจากการเล่นกีฬา โดยเลือกศึกษาจากประเภทการบาดเจ็บที่พบบ่อยและมีความรุนแรงเป็นปัญหาสำคัญ การเลือกศึกษาแต่ละพฤติกรรมจะมีความจำเพาะมากขึ้นพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนแต่ละประเภทอาจมีผลต่อปัจจัยที่มีความสัมพันธ์หรือปัจจัยทำนายพฤติกรรมดังกล่าวแตกต่างกัน
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนอาจทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการตอบแบบสอบถามของนักเรียนได้ เนื่องจากความหลงลืม จึงควรมีการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลการบาดเจ็บในโรงเรียน โดยครู, พ่อแม่ และนักเรียน
3. ในการศึกษาพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนครั้งต่อไปอาจมีการศึกษาในรูปแบบของงานวิจัยเชิงคุณภาพ
4. ในการวิจัยครั้งต่อไปการเก็บข้อมูล พฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนอาจใช้การสังเกตพฤติกรรมโดยกลุ่มเพื่อน ครู หรือนักวิจัยเป็นผู้สังเกต เพื่อให้ได้ข้อมูลของพฤติกรรมที่ตรงกับสถานการณ์จริง

INJURY PREVENTION BEHAVIORS AMONG MALE STUDENTS OF A VOCATIONAL COLLEGE, BANGKOK METROPOLITAN

SATHIMA MASPOL 4836041 PHPH/M

M.Sc. (PUBLIC HEALTH) MAJOR IN PUBLIC HEALTH NURSING

THESIS ADVISORY COMMITTEE: PATCHARAPORN KERDMONGKOL, Ph.D. (NURSING), PHITAYA CHARUPOONPHOL, M.D., Dip (THAI BOARD OF EPIDEMIOLOGY), KWANJAI AMNATSATSUE, Ph.D. (NURSING)

EXTENDED SUMMARY

Injury Prevention Behaviors among Male Students of a Vocational College, Bangkok Metropolitan

Significance and background of the study

Globally, around 950,000 children under age of 18 years die due to injury each year. In the South East Asia (SEA) Region, injury is a major cause of death in children over one year of age. In 2004, The SEA Region had the second highest rate of unintentional child injuries. Road traffic accident, drowning, burn, falls are the leading cause of death among children.

In Thailand, injuries accounted for 34.4% of all deaths among children during 1999, and were the leading cause of child mortality in a 2003 survey. The injury mortality rate in 2004 was 252/100,000 children per year.

Injuries are classified into main categories: unintentional injuries or accidents and intentional injuries .Injuries are predictable and preventable. The majority of injuries in adolescent took place at home, the school environment and transportation.

The PRECEDE model was applied as a framework for this study. The research was designed to examine the predisposing, enabling and reinforcing factors that influence injury prevention behaviors. In the precede step of the PRECEDE model, the contributing factors were identified. These contributing factors include the predisposing, enabling and reinforcing factors. The predisposing factors are antecedent to behaviors that provide motivation for actions. The enabling factors are regarded as condition of the environment that facilitates action. The reinforcing factors provide incentive for the continuation of behaviors.

In this study the predisposing factors include knowledge, perceived barriers, perceived risk, perceived self-efficacy, the enabling factors include school injury prevention policy, the reinforcing factors include social support from teacher, social support from friends.

Injuries are one of the most prominent health problems that young people face during their school aged years. Technical education classes are often described as “hand-on.” The hand-on helps teachers make learning real to students. Safety are important part of classroom.

Study regarding injury prevention behaviors among adolescent are limited .By understanding the factors that influencing injury prevention behavior, school teachers and school nurses can more effectively develop school-based injury prevention program for adolescent.

Research Objectives

1. To study injury prevention behaviors among male students of a vocational college.
2. To study the relationship between knowledge, perceived barriers, perceived risk, perceived self-efficacy and injury prevention behaviors.
3. To study the relationship between school injury prevention policy and injury prevention behaviors.
4. To study the relationship between social support from teacher, social support from friends and injury prevention behaviours.

5. To study the predictive power of knowledge, perceived barriers, perceived risk, perceived self-efficacy, school injury prevention policy, social support from teacher, social support from friends on injury prevention behaviors.

Research Variables

The Independent Variables are

1. Knowledge of injury prevention
2. Perceived barriers of practicing injury prevention behaviors
3. Perceived risk of being injured in the school
4. Perceived self-efficacy
5. School injury prevention policy
6. Social support from teacher
7. Social support from friends

The Dependent Variable is

Injury prevention behaviors

Definition of Terms

1. Knowledge of Injury prevention referred to the male students's cognition about injuries, cause of injuries, safety environment, safety school, injury prevention, personal protective equipment

2. Perceived barriers of practicing injury prevention behaviors referred to the perception of male vocational students towards barriers of practicing injury prevention behaviors

3. Perceived risk of being injured in the school referred to the chance of being injured. For instance, safety hazards in vocational education shop, risk taking activities.

4. Perceived Self-efficacy referred to the sense of student's competence and confidence that result in practicing injury prevention behaviors such as practicing safety guideline, wear protective equipment

5. School injury prevention policy refers to policies and activities in Army transportation engineering school. School policies aim at providing safety environment to promote safety environments and injury prevention. For instance, promoting the use of safety devices

6. Social support from teacher and Social support from friends referred to information support regarding injury prevention behaviors. For instance, Fire safety, injuries type, first aids, protective equipment, and safety environment.

7. Injury prevention behaviors refer to behaviors that aimed to prevent injuries regarding 5 dimensions: falls, electric shock, burn, caught in under, between objects, struck by objects/persons.

Research Methodology

This cross-sectional study was conducted to describe injury prevention behaviors, its related and predictive factors among male students of Army Transportation Engineering School, Bangkok Metropolitan. A total of 150 male students were recruited using simple random sampling technique. Data was collected by using questionnaires

Research instruments

The instrument for data collection consisted of 6 parts as follows:

Part 1: Personal characteristics of male students of a vocational college including age, educational, background.

Part 2: Injuries characteristic over one year (number of injuries over one year, place of injuries, type of injuries, time of injuries).

Part 3: Injury prevention behaviors questionnaires assess 5 dimensions: falls, electric shock, burn, caught in under, between objects, and struck by objects/persons.

It consisted of 30 Likert scale items that composed of both positive and negative statements. The level of confidence was score from 4 to 1 in descending order for positive statements and ascending order for negative statements. The score was between 1- 4 points. The reliability value of cronbach's Alpha was .8013.

Part 4: The questionnaires of knowledge regarding injuries and behaviors to avoid accident that consisted of 30 items. The score was between 0-30 points. The reliability value of cronbach's Alpha was .7393.

Part 5: The questionnaires of perceived risk consisted of 13 Likert scale items that composed of both positive and negative statement. The reliability value of cronbach's Alpha was .8021.

Part 6: The questionnaires of perceived barriers. It consisted of 13 Likert scale items that composed of both positive and negative statements. The level of confidence was score from 5 to 1 in descending order for positive statements and ascending order for negative statements. The score was between 1-5 points. The reliability value of cronbach's Alpha was .8403.

Part 7: The questionnaires of perceived self-efficacy. It consisted of 10 Likert scale items that composed of both positive and negative statements. The level of confidence was score from 5 to 1 in descending order for positive statements and ascending order for negative statements. The score was between 1-5 points reliability value of cronbach's Alpha was .8722.

Part 8: The questionnaires of school policy. It consisted of 10 Likert items. The reliability value of cronbach's Alpha was .8277.

Part 9: The questionnaires of social support from teacher and social support from friends. It consisted of 10 Likert scale items .The score was between 1-4 points. The reliability value of cronbach's Alpha was .9684, .9586 respectively.

Data collection

The research procedure was follows:

1. After the approval of Human Right protection committee, a permission letter, issued by the Graduate School, Mahidol University, was sent to the director of Army Transportation Engineering School.
2. The researcher met with the director of Army Transportation Engineering School to explain the research purpose.

3. Passive parental consent was obtained by sending information about the study.
4. The researcher gave an information paper regard the research aim and procedure.
5. One hundred fifty lower vocational secondary male students (grade 7-9) were administered self-report.
6. The researcher was available for students who had any questions.

Data analysis

The data analyzed were conducted using the computer software program. Descriptive statistic including frequency, percentage, mean distribution, and standard deviation were applied to data.

Pearson's Product Moment Correlation Coefficient and Multiple Regression Analysis was used in order to study the relationship between knowledge, perceived barriers, perceived risk, self-efficacy, school injury prevention policy, social support from teacher, social support from friends and injury prevention behaviors and study the predictive injury prevention behaviors.

Research finding

Personal characteristics of male vocational students

The study population comprise 150 male students. The male students was 15-20 years old (mean 17.09 ± 1.09). The majority of students studied in mechanical major. As many as of 89% experienced practical vocational training.

Injury characteristics

The number of injuries incidence in school was 65 (43.3%). Regarding time of occurrence of injuries occurred during practical hours (32.3%), lunch hours (25.8%), break (22.6%), and after school (9.7%). The most common site by injuries were shop (40.0%), sport field (33.8%) and corridor (29.2%). Type of injuries were fall (43.8%)

,related to sport activities (39.1%), stuck by an object or other students (26.6%) ,and relate to equipments (23.4%). The anatomical site of injuries were leg (51.6%), hand and fingers (39.1%), arms (34.4%), foot and toe (18.8%) and head (12.5%). Type of wounds were abrasion (70.3%) and contusion (37.5%). The perceived causes of injuries were neglect (86%), unsafety environment (26.7%), lack of knowledge of injury prevention (22.7%), lack of skill (22.0%), fortune (22.0%). Injury prevention behaviors were always to be take good care of themselves (72.3%), practiced under guideline (37.8%). The source of information regarding knowledge of injury prevention were television (73.3%), studies in classroom (56%), newspaper (48.7%), text book (37.8%). Students received information from teachers, parents and friends 80.7 ,80, 45.3% respectively.

Injury prevention behaviors and related factors

Injury prevention behaviors of male students were moderate. Seventy two percent of students reported moderate injury prevention behaviors ($\bar{X} = 2.95$, $SD = .293$).The third most injury prevention behaviors were injury prevention behaviors from falls ($\bar{X} = 3.00$, $SD = .414$), injury prevention behaviors from instruments ($\bar{X} = 2.96$, $SD = .425$), Injury prevention behaviors from struck by object/person ($\bar{X} = 3.08$, $SD = .396$).

Male students report moderate knowledge of injury prevention behaviors (64%). About 66% of male students perceived moderate self-efficacy. Perceived risks of being injured in the school was reported at moderate level (66%). Perceive barriers regarding injury prevention behaviors was reported at moderated level (66.7%).

The students reported there were policies regarding injury prevention especially, policy about safety school (72.7%), have an accidental insurance (85.3%), have health check-up annually (92.7%), have first aids unit (88%), inspection of school environment (72.7%), repair instrument (74.7%), enough protective equipment (63.3%), light in the shop (76%).

Relationship between the factors and injury prevention behaviors

There is a relationship between knowledge and injury prevention behaviors: Pearson's correlation showed that knowledge was not negatively related to injury prevention behaviours.

There is a relationship between perceived barriers and injury prevention behaviors: Pearson's correlation showed that perceived barriers was positively relate to injury prevention behaviors

There is a relationship between perceived risk and injury prevention behaviors: Pearson's correlation showed that perceived risk was positively related to injury prevention behaviours.

There is a relationship between perceived self-efficacy and injury prevention behaviors: Pearson's correlation showed that self-efficacy was positively relate to injury prevention behaviors

The relationship between school injury prevention policy and injury prevention behaviors: Pearson's correlation showed that school injury prevention policy was positively related to injury prevention behaviors.

The relationship between social support from friends and injury prevention behaviors: Pearson's correlation showed that social support from friends was positively related to injury prevention behaviors.

The relationship between social support from teacher and injury prevention behaviors: Pearson's correlation showed that social support from teacher was not positively related to injury prevention behaviors.

Factors of predicting of injury prevention behaviors in male vocational students

The predictor of injury prevention behaviors in male vocational students. Stepwise multiple regression analysis show that school injury prevention policy and perceived self-efficacy jointly predict of 20.4% ($R^2=.024$) of variance explained with statistical significance at the level of 0.05.

Discussion of the findings

It was hypothesized that knowledge was related to injury prevention behaviors. The finding indicated that knowledge was not related to injury prevention behaviors. The hypothesis was not supported. The result was not consistent with several studies identified knowledge has a relationship with behaviors. For example, the PRECEDE model identified that knowledge is antecedent of behaviors. This may be explained by the level of knowledge of injury prevention behaviors. (Mean = 15.5, SD = 4.4, total score = 30). Moreover, from the PRECEDE model, many factors contributed to behaviors.

It was hypothesized that perceived barriers were negatively related to injury prevention behaviors. The finding indicated that perceived barriers were negatively related to injury prevention behaviors. The hypothesis was supported. This result was consistent with the concept of perceived barriers inhibit promoting behaviors by Pender Health Promotion Model.

It was hypothesized that perceived risk was positively related to injury prevention behaviors. The finding indicated that perceived risk was positively related to injury prevention behaviors. The hypothesis was supported. At present, the concept of risk is introduced into safety and health. Studies revealed that perceived risk is associated with individual is willingness to adopt safe behaviors.

It was hypothesized that perceived self-efficacy was positively related to injury prevention behaviors. The finding indicated that perceived self-efficacy was positively related to injury prevention behaviors. The hypothesis was supported. From the self-efficacy theory, perceived self-efficacy influence behaviors. A person who has high perceived self-efficacy is most likely to perform behavior. The result was consistent with self-efficacy guided intervention that promote health behaviors.

It was hypothesized that school injury prevention policy was related to injury prevention behaviors. The finding indicated that school injury prevention policy was positively related to injury prevention behaviors. The hypothesis was supported. School affects all aspects of adolescent development. Schools are called upon to develop socially competent, physically healthy adolescents who will carry those behaviors into adulthood. Unsafe environments have direct effects on the health of adolescent. Students in unsafe environments are more likely to be injured. A study

reported that supportive school policies were associated to preventive behaviors. This result was also consistent with the PRECEDE model that addressed on environmental factors which antecedent to behaviors that motivate behaviors change.

It was hypothesized that social support from friends was positively related to injury prevention behaviors. The finding indicated that social support from friends was positively related to injury prevention behaviors. The hypothesis was supported. Social support has a great impact on behavior. In general, social support is thought to affect mental and physical health through its influence on cognitive, emotion, and behaviors. The support of friends can have important consequences for students well-being. Peer support is an important and influential process. This result is consistent with the PRECEDE model that the reinforcing factors provide incentive for the continuation of behaviors.

It was hypothesized that social support from teacher was positively related to injury prevention behaviors. The finding indicated that social support from teacher was not related to injury prevention behaviors. The hypothesis was not supported. One possible explanation is that during adolescent years, friendships influence more than family and teachers. Therefore, injury prevention behaviors of adolescent were influenced by friends.

Factors of predicting of injury prevention behaviors in male vocational students

It was hypothesized that knowledge, perceived barriers, perceived risk, self-efficacy, school injury prevention policy, social support from teacher, social support from friends on injury prevention behaviors can jointly predict injury prevention behaviors in male vocational students. Stepwise multiple regression analysis showed that school injury prevention policy and perceived self-efficacy jointly predict of 20.4% ($R^2=.204$) of variance explained with statistical significance at the level of 0.05.

Research recommendations

1. Teachers, students, public health nurses, and school nurses should work together in order to promote injury prevention behaviors among vocational students.

2. School should encourage student to take part and act on their activities because preventive injury behaviors depend on individual abilities. The research results also showed that perceived self-efficacy related to preventive injury behaviors.

3. Vocational school should include classes on promotion of injury prevention behaviors, knowledge related to injury and safety.

4. School should keeps record of injury in and around the school, and inspect the school building, around shop, corridor, and sport field.

6. Policy statement and measures on injury prevention and safety school should be implemented.

7. The media for knowledge injury prevention behaviors such as print material: poster, leaflet, booklet, CD should be developed to increase knowledge for vocational students.

Recommendations for further research

1. Future research may study specific type of injuries among male vocational students such as situation of injury in vocational shop, intentional injury, traffic related injuries.

2. Injury prevention intervention should be designed to promote injury prevention behaviors for vocational students.

3. Qualitative study should be used to examine injury prevention behaviour and related factors.

4. The finding relied on self-report questionnaire, which is subject to recall and information biases. Thus, other methods should be used to survey injuries rate among vocational students, for example, injury checklist.

5. Other theories should be tested to increase understanding of injury prevention behaviors among male vocational students.

บรรณานุกรม

- กมลทิพย์ ไยทา. (2549). วิถีชีวิตเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ตำบลชุมพล อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสุขศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2544). แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ. กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2544). คู่มือการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรุณา วรศักดิ์ภมร. (2544). ความรู้ เจตคติและพฤติกรรม เกี่ยวกับความปลอดภัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2545). การวิเคราะห์สถิติ:สถิติสำหรับการบริหารและวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โกวิท บุญมีพงศ์. (2541). การประยุกต์ทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อป้องกันโรคและแรงสนับสนุนทางสังคมในการส่งเสริมพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานในสถานประกอบการ การผลิต ผลิตภัณฑ์จากโลหะ เครื่องจักรและอุปกรณ์จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์), สาขาสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ขจรศักดิ์ เปาวรัตน์. (2542). ประสิทธิผลของโปรแกรมสุขศึกษาต่อพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ขวัญจิต ดิศักดิ์ และสังจา ทาโต. (2548). ผลของโปรแกรมการส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนโดยผู้นำกลุ่มเพื่อนต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพทางเพศของวัยรุ่นตอนต้น. วารสารพยาบาลสาธารณสุข, 19(3), 48-63.

- จตุรงค์ แวงนอก. (2544). การศึกษาพฤติกรรมสุขภาพของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสุขภาพ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จักรินทร์ คีนุชา.(2536). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดอุบัติเหตุในโรงฝึกงานของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาประเภทช่างอุตสาหกรรมในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรรณ และคณะ. (2541). รายงานการทบทวนองค์ความรู้เรื่องเด็ก เยาวชน และครอบครัว ในประเทศไทย และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและการวิจัย. (27-43). กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- เฉลิมพล ดันสกุล และพัฒนา จินวงษ์. (2541). การประยุกต์ทฤษฎีความสามารถตนเองต่อพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุและการบาดเจ็บจากการจับจี้รถจักรยานยนต์ ของนักเรียนชาย ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดนครราชสีมา. วารสารสุขภาพ, 21(79), 1-11.
- ชนิกา ตู้จินดา. (2549). “Vaccine” for Life: Improving Self-Esteem and Life Skills. ใน สุวรรณา เรืองกาญจนเศรษฐ์ และพัฒน์ มหาโชคเลิศวัฒนา (บรรณาธิการ), รู้ทันปัญหาวัยรุ่นยุคใหม่ (1). กรุงเทพฯ: ปิยอนด์ เอ็นเทอร์ไพรซ์.
- ชื่นฤทัย กาญจนะจิตราและคณะ. (2549). สุขภาพคนไทย 2549. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด.
- ณรงค์ ณ เชียงใหม่. (2532). อุบัติภัยวิทยา. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- เดือนใจ เทียนทอง. (2546). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของวัยรุ่นในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตการศึกษาที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธัญญา โกมุตทวงศ์. (2540). การพัฒนารูปแบบโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมอนามัยส่วนบุคคล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์), สาขาเอกสุขภาพ และพฤติกรรมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นงลักษณ์ นฤวัตร. (2549). พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ: สุขภาพดีที่ยั่งยืน. วารสารการพยาบาล, 8(1), 57-65.

รัชชัย กาญจนรินทร์และคณะ (บรรณาธิการ). การช่วยชีวิตผู้บาดเจ็บขั้นสูง. กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์ (1977) จำกัด.

นวลอนงค์ บุญจรรยาศิลป์. (2546). รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ : โครงการเรื่องพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพของวัยรุ่นไทยและการพัฒนาโปรแกรมการป้องกัน. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

นิลภา จิระรัตนวรรณะ. (2541). พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเวชศาสตร์ชุมชน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญใจ ศรีสถิตย์นรากร. (2547). ระเบียบวิธีการวิจัยทางพยาบาลศาสตร์. กรุงเทพฯ: บริษัท ยูเอนด์ ไออินเตอร์มีเดีย จำกัด.

เบญจมาศ กลิ่นบำรุง. (2544). การศึกษาพฤติกรรมสุขภาพของนักศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคใต้. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสุขภาพ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปิยะดา เมธีวรรณกุล. (2544). การศึกษาพฤติกรรมสุขภาพของนักศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสุขภาพ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรรณี บัญชรหัตถกิจ. (2531). ผลของการใช้เครื่องหมายระวังอันตรายในการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

พรพิมล เจียมนาคิน. (2549). พัฒนาการวัยรุ่น. (พิมพ์ครั้งที่1). กรุงเทพฯ: คอมฟอร์ม.

พรสุข หุ่นนิรันดร์. (2545). เอกสารคำสอน วิชา สข531 พฤติกรรมศาสตร์ทางสุขภาพ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พระณชาธิ์ อุปสน (ชินวรสิริวัชร). (2547). คู่มือการจัดการอบรม ค่ายคุณธรรมแก่เยาวชน. กำแพงเพชร: เชียงใหม่โรงพิมพ์แสงศิลป์.

ไพรินทร์ สมุทรเสน. (2540). การใช้กระบวนการกลุ่มร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคมในการพัฒนาพฤติกรรมการขับจักรยานยนต์ที่ปลอดภัยของนักเรียนชายวิทยาลัยเทคนิคระยอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขารณสุขศาสตร์), สาขาเอกสุขภาพ และพฤติกรรมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

พัชรา กาญจนารักษ์. (2522). สวัสดศึกษา. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.

- พิชาภรณ์ จันทนกุล. (2542). ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อด้านสุขภาพ ทักษะชีวิตกับพฤติกรรมในการป้องกันโรคเอดส์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์), สาขาเอกพยาบาลสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พลสมบัติ ชัยทะเล. (2542). ประสิทธิผลของการจัดโครงการส่งเสริมทันตสุขภาพ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์), สาขาเอกสุขภาพและพฤติกรรมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- มณฑา โมพี. (2541). การประยุกต์แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพพร้อมกับแรงสนับสนุนทางสังคมในการเลิกบุหรี่ของนักเรียนชายมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชุมพร. วารสารสุขภาพ, 21(79), 40-49.
- เยาวลักษณ์ ตรีชัยญาทรัพย์. (2538). การประยุกต์ทฤษฎีความสามารถตนเองในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านทันตสุขภาพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุข), สาขาเอกสุขภาพและพฤติกรรมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- รัชชา รัตนถาวร. (2546). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการขับขี่รถจักรยานยนต์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี. ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สุขภาพ), สาขาสุขภาพมหาวิทยาลัย
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน [Online]. เข้าถึงได้จาก: <http://rirs3.rin.go.th/new-search/word-search-all-x.asp> [9 พฤษภาคม 2551].
- รุจา ภูโพนุลย์. (2547). การสร้างเสริมสุขภาพแบบมีส่วนร่วม. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: หจก.โนเบิล.
- _____. (2547). ทฤษฎีการวางแผนพฤติกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมวัยรุ่น. วารสารรามาชิตีพยาบาลสาร, 10(1), 24-35.
- รุจา ภูโพนุลย์ และคณะ. (2545). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของครอบครัว. วารสารรามาชิตีพยาบาลสาร, 8(3), 176-190
- ลดพร ทองสง และมณฑนา ไทยแท้. (2548). การศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล การรับรู้ประโยชน์ การรับรู้อุปสรรคกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนวัยรุ่นระดับมัธยมศึกษา. วารสารการพยาบาล, 7(1), 29-42.

- เลิศลักษณ์ บุญเลิศ. (2543). การศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสุศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วลัยพร เต็มประยูร. (2542). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับพฤติกรรมการให้คุณค่าต่อผู้ปกครองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์), สาขาวิชาเอกการพยาบาลสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วีรวัฒน์ เหลืองชนะ (บรรณาธิการ). (2544). ตำราพื้นฐานทางสัตวศาสตร์. (1). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย.
- วารุณี ฟองแก้ว และคณะ. (2549). คู่มือการสร้างแกนนำเด็กวัยรุ่นตอนต้นเพื่อป้องกันเอชไอวี/เอดส์. เชียงใหม่: นพบุรีการพิมพ์ จำกัด.
- ศรินธร มังคะมณี. (2547). ผลของการใช้โปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการดูแลตนเองต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นครั้งแรก. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิวพร กรมจันทร์. (2544). การศึกษาพฤติกรรมสุขภาพของนักศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออก. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริกุล อิศรานุรักษ์. (บรรณาธิการ). (2543). รายงานการวิจัย การส่งเสริมและ ดูแลสุขภาพของเด็กวัยรุ่นชุมชนแออัดกรุงเทพมหานคร:กรณีศึกษาชุมชนวัดมะกอกระยะที่ 2-3 การดำเนินงานและประเมินผล. โครงการร่วมระหว่างคณะสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล และสำนักอนามัยกรุงเทพมหานครและสำนักงานเขตพญาไท.
- ศิริไชย หงษ์สงวนศรี และพนม เกตุมาน. (2549). Game Addiction: The Crisis and Solution. ใน สุวรรณ เรืองกาญจนเศรษฐ์ และพัฒน์ มหาโชคเลิศวัฒนา (บรรณาธิการ), รู้ทันปัญหาวัยรุ่นยุคใหม่ (1). กรุงเทพฯ: บิยอนด์ เอ็นเทอร์ไพรซ์.
- ศิริอัมพร เอี่ยมงาม. (2548). ประสิทธิผลของโปรแกรมสุศึกษาในการสร้างเสริมพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการจราจรทางบกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สุศึกษา), สาขาสุศึกษา ภาควิชาพลศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ศรีเรือน แก้วสังวาล. (2549). จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย (เล่ม 2) วัยรุ่น-วัยผู้สูงอายุ (331 - 380) กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานกองทุนเงินทดแทน สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน. (2548). สถิติการประสบอันตรายและโรคจากการทำงาน.[Online]. เข้าถึงได้จาก <http://www.sso.go.th/knowledge//ling/ling/stat> [20 กรกฎาคม 2548]
- สำนักโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2550). การบาดเจ็บที่สำคัญในประเทศไทยปี พ.ศ. 2548 [Online]. เข้าถึงได้จาก <http://ncd.ddc.moph.go.th/ncd%20web1/Ccnd/injury.htm> [10 มิถุนายน 2551]
- สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข. (2541). ปฏิรูปแนวคิดคนไทย: สุขภาพมิใช่โรงพยาบาล. (10-22). กรุงเทพมหานคร: บริษัทไชร์ จำกัด.
- สมจิต ปทุมานนท์. (2546). หลักการวิจัยเบื้องต้นสำหรับพยาบาลสาธารณสุข. (พิมพ์ครั้งที่ 3). ภาควิชาการพยาบาลสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สมจิต หนูเจริญกุล, วัลลา ตันตโยทัย และ รวมนพร คงกำเนิด (บรรณาธิการ). (2543). การส่งเสริมสุขภาพ: แนวคิด ทฤษฎี และการปฏิบัติการพยาบาล. (พิมพ์ครั้งที่ 1). นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
- สมจิตร จารูรัตนศิริกุล, มัลย์ ว่องชาญชัยเลิศ. (บรรณาธิการ). (2549). กุมารเวชศาสตร์ผู้ป่วยนอก. (พิมพ์ครั้งที่ 2). สงขลา: ชานเมืองการพิมพ์.
- สมใจ ทุนกุล และคณะ. (2541). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับการดูแลสุขภาพตนเองของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรุงเทพมหานคร. วารสารพยาบาลสาธารณสุข, 12(1), 41-53.
- สมชัย บวรกิตติ, พรชัย สิทธิศรีณัยกุล และนรินทร์ หิรัญสุทธีกุล.(บรรณาธิการ). (2548). โรคเหตุแห่งความวิไลซ์. กรุงเทพฯ: กรุงเทพฯเวชสาร.
- สดุดี ภูห่องไสย. (2541). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเอกอนามัยครอบครัว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สายพิน ศาประเสริฐ. (2544). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับพฤติกรรมการดื่มสุราของนักเรียนนายสิบทหารบก. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเอกพยาบาลสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

- สายสุณี คำสอน. (2545). ปัจจัยส่วนบุคคล ประสิทธิภาพการทำงาน การรับรู้สมรรถนะของตนเอง ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักศึกษาวัยรุ่นในโรงเรียนสังกัดกรมการ
วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเอก พยาบาลสาธารณสุข
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุชา จันทรเฒ. (2541). จิตวิทยาทั่วไป. (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนา
พานิช.
- _____. (2542). จิตวิทยาเด็กและวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สุปรียา ตันสกุล. (บรรณาธิการ). (2548). ทฤษฎีและโมเดลการประยุกต์ใช้ในงานสุขภาพศึกษาและ
พฤติกรรมศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ยุทธินทรการพิมพ์.
- สุกรี สุวรรณจุฑะ. (2547). Adolescent Health Care Development: Past, Present and Future.
ในพัฒน์ มหาโชคเลิศจิต และคณะ (บรรณาธิการ), กลยุทธ์การดูแลและสร้างเสริม
สุขภาพ “วัยรุ่น” (222). กรุงเทพฯ: ชัยเจริญ.
- _____. (2549). Current Views of Adolescent Health in Thailand. ใน สุวรรณ เรืองกาญจนเศรษฐ์
และพัฒน์ มหาโชคเลิศจิต (บรรณาธิการ), รู้ทันปัญหาวัยรุ่นยุคใหม่ (1). กรุงเทพฯ:
ปิยอนด์ เอ็นเทอร์ไพรซ์.
- สุเกียรติ อาชานภาพ. (2541). วิวัฒนาการการส่งเสริมสุขภาพพระคัมภีร์นานาชาติ (พิมพ์ครั้งที่2).
กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- สุระพงษ์ แสนบุญรัตน์. (2542). ศึกษาสภาพและแนวทางการป้องกันอุบัติเหตุในโรงงานของ
นักศึกษาช่างอุตสาหกรรมในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ ปริญญา
ครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- สุรินทร์ กลัมพากร. (2538). ความสัมพันธ์ระหว่างแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพกับพฤติกรรม
ใช้เข็มฉีดยาของผู้ขับขี่ยานยนต์นั่งสาธารณะในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์), สาขาเอกพยาบาลสาธารณสุข
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุลี ทองวิเชียร. (2549). เอกสารคำสอนวิชา สสพศ 626 การพยาบาลสาธารณสุขในงานอนามัย
โรงเรียน หน่วยที่ 2 แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการดูแลสุขภาพเด็กวัยรุ่นและวัยรุ่น: เรื่อง
“คุณลักษณะของเด็กวัยรุ่นและวัยรุ่น”.

- สุวรรณา เรื่องกาญจน์เศรษฐ์. (2547). Youth Risk Behavior Screening. ในพัฒน์ มหาโชคเลิศ
วัฒนา และคณะ (บรรณาธิการ), กลยุทธ์การดูแลและสร้างเสริมสุขภาพ “วัยรุ่น” (222).
กรุงเทพฯ: ชัยเจริญ.
- สุวรรณา เรื่องกาญจน์เศรษฐ์, ดวงฤดี วัฒนศิริชัยกุล และกาญจนา ตั้งนราวิชกิจ. (บรรณาธิการ).
กุมารเวชปฏิบัติก้าวหน้า 3: จากการรักษาสู่การสร้างเสริมสุขภาพ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
เมื่อดทราย.
- สุวิทย์ วิบุลผลประเสริฐ. (บรรณาธิการ). (2548). การสาธารณสุขไทย พ.ศ. 2544-2547. นนทบุรี:
โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- อดิศักดิ์ ผลิตผลการพิมพ์ และชญาพร สุขสิริวรรณ. เอกสารประกอบคำบรรยาย โรงเรียนสร้าง
เสริมความปลอดภัย. อุดมธานี.
- อภิชาติ เชื้อสีดา. (2551). พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนจำหน่ายเครื่องดื่มและเครื่องดื่มร้อน
นโยบายการควบคุมการบริโภคยาสูบของกองทัพเรือในโรงเรียนจำหน่ายเครื่องดื่ม.
วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเอกสุขภาพ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อลิสรา จันทร์เรือง. (2545). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากการขับขี่
รถจักรยานยนต์ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิค จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญา
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.
- อรุณ จิรวรรณกุล. (2547). ชีวิตที่ดีสำหรับงานวิจัยด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ. ขอนแก่น: หจก. โรงพิมพ์
คลังนานาวิทยา.
- อุบลรัตน์ รุ่งเรืองศิลป์. (2540). พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษา จังหวัด
ประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเอกสุขภาพ
และพฤติกรรมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เอมอัชมา วัฒนบุรณน. (2548). ความปลอดภัย. กรุงเทพฯ: โอเอส. พรินติ้งเฮาส์.
- อำพล จินดาวัฒนะ. (2546). ส่งเสริม-สร้างเสริมสุขภาพ. วารสารการส่งเสริมสุขภาพและอนามัย
สิ่งแวดล้อม, 26(2), 1-5.
- แอนน์ สารจินดาพงศ์. (2540). ผลการประยุกต์ใช้ทฤษฎีแรงจูงใจในการป้องกันโรคต่อพฤติกรรม
การป้องกันอุบัติเหตุในสถานศึกษา ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคแพร่. วิทยานิพนธ์
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์), สาขาวิชาเอกการพยาบาล
สาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

- Egger, G, Spark R. & Lawson, J. (1995). Health Promotion Strategies & Methods (10-13). New York: Mc.Graw-Hill.
- Glanz, K., Rimer, B., Lewis, FM, (2002). Health Behavior and Health Education: Theory, Research, and Practice (3rd ed). San Francisco: Jossey-Bass, Chapter5.
- Green, L.W., Kreuter, M.W. (1999). Health Promotion Planning: An Education and Ecological Approach (3rd ed). Mountain View: Mayfield Publishing Company. Chapter1.
- H.-C.A. Tsuang, et al.(200) School type, stress and sport-related injuries in middle school students in central Taiwan.Safety Science, 39, 137-144.
- Pender, N. (1996). Health Promotion Model in Nursing Practice (3rd ed).Stamford:Appleton & Lange, Chapter 3.
- Word Health Organization. (1981). Psychosocial Factors Related to Accidents in Childhoodand Adolescence[Online]. Availablefrom:http://whglibdoc.who.int/euro/r&s/EURO_R&S_46.pdf [Accessed 2008, August 10].
- Ye-Huan Sun, et al.(2005). Unintentional injury at school in China-Patterns and risk factors. Accident Analysis and Prevention, 38,208-214.

ภาคผนวก ก

 ภาคผนวก ข

COA. No. MU-IRB 2008/220.0412

Documentary Proof of Mahidol University Institutional Review Board

Title of Project. Injury Prevention Behaviors among Vocational College Students in Bangkok Metropolis
(Thesis for Master Degree)

Principle Investigator. Miss Sathima Maspol

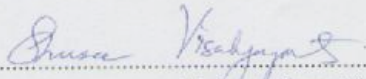
Name of Institution. Faculty of Public Health

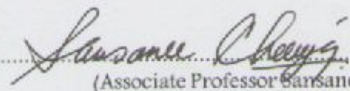
Approval includes. 1) MU-IRB Submission form version received date 2 December 2008
2) Participant Information sheet version date 2 December 2008
3) Informed consent form version date 2 December 2008
4) Questionnaire version received date date 2 December 2008

Mahidol University Institutional Review Board is in full compliance with International Guidelines for Human Research Protection such as Declaration of Helsinki, The Belmont Report, CIOMS Guidelines and the International Conference on Harmonization in Good Clinical Practice (ICH-GCP)

Date of Approval. 4 December 2008

Date of Expiration. 3 December 2009

Signature of Chairman.
(Professor Shusee Visalyaputra)

Signature of Head of the Institute.
(Associate Professor Samsanee Chaiyaroj)
Vice President for Research and Academic Affairs

Office of the President, Mahidol University, 999 Phuttamonthon 4 Rd., Salaya, Phuttamonthon District, Nakhon Pathom 73170. Tel. (662) 8496223-5 Fax. (662) 8496223

เลขที่แบบสอบถาม.....

แบบสอบถาม

เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชาย
อาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนของนักเรียนชายอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร และปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมดังกล่าว ซึ่งข้อมูลที่ได้รับนี้จะเกิดประโยชน์ในการนำไปใช้เป็นข้อมูลค่าเนินการด้านการส่งเสริมพฤติกรรมด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนต่อไป

2. การตอบแบบสอบถามครั้งนี้จะไม่มีผลกระทบใดๆต่อผลการศึกษาของท่าน เพราะคำตอบของท่านจะเป็นความลับ และจะไม่นำชื่อส่วนบุคคลไปเปิดเผย การนำเสนอจะนำไปวิเคราะห์ผลในภาพรวม

3. แบบสอบถามชุดนี้มี 6 ส่วนประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล (จำนวน 7 ข้อ)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามประวัติการเกิดการบาดเจ็บในโรงเรียน (จำนวน 12 ข้อ)

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน (จำนวน 31 ข้อ)

ส่วนที่ 4: 4.1 แบบสอบถามความรู้เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน (จำนวน 30 ข้อ)

4.2 แบบสอบถามการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดการบาดเจ็บในโรงเรียน (จำนวน 14 ข้อ)

4.3 แบบสอบถามการรับรู้อุปสรรคต่อการมีพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน (จำนวน 10 ข้อ)

4.4 แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อการมีพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน (จำนวน 10 ข้อ)

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามนโยบายด้านการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน (จำนวน 10 ข้อ)

ส่วนที่ 6 แบบสอบถามการได้รับคำแนะนำจากครูและเพื่อน (จำนวน 10 ข้อ)

ขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้เป็นอย่างดี

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง: โปรดเติมเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หรือเติมข้อความให้สมบูรณ์

1.นักเรียนอายุ.....ปี.....เดือน

2.นับถือศาสนา

- ☐ 1. พุทธ ☐ 2. คริสต์
☐ 3. อิสลาม ☐ 4. อื่นๆ ระบุ.....

3.ปัจจุบันนักเรียนอาศัยอยู่กับ

- ☐ 1.บิดา-มารดา ☐ 2.บิดา ☐ 3.มารดา
☐ 4.ญาติ ☐ 5.เพื่อน ☐ 6.อื่นๆ ระบุ.....

4.ศึกษาอยู่ชั้นปี

- ☐ 1.ปวช.1 ☐ 2.ปวช.2 ☐ 3.ปวช.3

5.สาขาวิชา

- ☐ 1. สาขาวิชาเครื่องกล ☐ 2. สาขาไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์

6.ประสบการณ์การฝึกปฏิบัติงาน

- ☐ 1.ในโรงเรียน ☐ 2.นอกสถานที่ ☐ 3.ไม่ได้ฝึก

7.โรคประจำตัว

- ☐ 1.มี ระบุ..... ☐ 2.ไม่มี

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามประวัติการเกิดการบาดเจ็บในโรงเรียน ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา

อุบัติเหตุในโรงเรียน	
1.นักเรียนเคยได้รับการบาดเจ็บในโรงเรียนหรือไม่ ☐ 1) เคย ☐ 2) ไม่เคย (ไม่เคยข้ามไปตอบข้อ9)	2.สถานที่เกิดการบาดเจ็บในโรงเรียน ☐ 1) ทางเดิน ☐ 5) โรงฝึกงาน ☐ 2) มุมอาคาร ☐ 6) บริเวณห้องน้ำ ☐ 3) บันได ☐ 7) สนามกีฬา ☐ 4) ในห้องเรียน ☐ 8) อื่นๆ ระบุ.....
	3.ชนิดของการบาดเจ็บที่เกิดในโรงเรียน ☐ 1) พลัดตก หกล้ม ☐ 5) ไฟไหม้และไฟฟ้าช็อต ☐ 2) การชนกันเองหรือชนวัตถุต่างๆ ☐ 6) จากการเล่นกีฬา ☐ 3) การถูกของแหลมคม ☐ 7) จากการจลาจล ☐ 4) จากเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆเช่นอุปกรณ์ในโรงฝึกงาน
	4.ลักษณะของบาดแผล ☐ 1) แผลถลอก ☐ 4) กระดูกหัก ☐ 2) แผลฉีก บวม โน ☐ 5) อื่นๆ ระบุ..... ☐ 3) แผลถูกของมีคมบาด
	5.อวัยวะใดที่นักเรียนได้รับบาดเจ็บ ☐ 1) ศีรษะ ☐ 5) ขา ☐ 2) ใบหน้า ☐ 6) มือและนิ้วมือ ☐ 3) ตา ☐ 7) เท้าและนิ้วเท้า ☐ 4) แขน ☐ 8) อื่นๆ ระบุ.....
	6.การดูแลรักษาหลังเกิดการบาดเจ็บ ☐ 1) ปฐมพยาบาลเบื้องต้นที่ห้องพยาบาล ☐ 2) ต้องไปรักษาโรงพยาบาล/คลินิก/ศูนย์สาธารณสุข
	7.ความรุนแรงของการบาดเจ็บ ☐ 1) ไม่ต้องหยุดพักการเรียน ☐ 2) หยุดพักการเรียน ☐ 3) เกิดความพิการ
	8.ช่วงเวลาที่เกิดการบาดเจ็บในโรงเรียน ☐ 1) ตอนเช้าก่อนเข้าเรียน ☐ 4) ช่วงพักระหว่างคาบเรียน ☐ 2) ขณะเรียนภาคทฤษฎี ☐ 5) ช่วงพักกลางวัน ☐ 3) ขณะเรียนภาคปฏิบัติ ☐ 6) หลังโรงเรียนเลิก

9.สาเหตุของการบาดเจ็บในความคิดของนักเรียนคือ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1) ความประมาท	☐ 4) สภาพแวดล้อมไม่ปลอดภัย
☐ 2) ขาดทักษะ	☐ 5) เครื่องมือ อุปกรณ์ชำรุด
☐ 3) ขาดความรู้	☐ 6) โชคชะตา

10.การป้องกันการบาดเจ็บ

☐ 1) ปฏิบัติตามกฎระเบียบ	☐ 2) ระมัดระวังตัวเองอยู่เสมอ
☐ 3) อื่นๆ ระบุ.....	

11.นักเรียนได้รับความรู้เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บจากแหล่งข้อมูลใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1) รายการโทรทัศน์	☐ 6) โปสเตอร์/แผ่นพับ
☐ 2) วิทยู	☐ 7) เสียงตามสาย
☐ 3) หนังสือพิมพ์	☐ 8) หนังสือเรียน
☐ 4) นิตยสาร/วารสาร	☐ 9) การเรียนการสอนในห้องเรียน
☐ 5) ป้ายนิเทศการ	☐ 10) อื่นๆ ระบุ.....

12.นักเรียนได้รับความรู้เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บจากบุคคลใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1) อาจารย์ในโรงเรียน	☐ 4) เพื่อน
☐ 2) บิดา-มารดา	☐ 5) เจ้าหน้าที่สาธารณสุข
☐ 3) ญาติพี่น้อง	☐ 6) อื่นๆ ระบุ.....

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับกรกระทำของท่านมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว

ข้อความ	ปฏิบัติ ทุกครั้ง	ปฏิบัติ บ่อยครั้ง	ปฏิบัติ นานๆ ครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติ
1.ดูแลให้พื้นโรงเรียนให้แห้ง สะอาด เก็บของหรือ เศษวัสดุให้เรียบร้อยไม่กีดขวางทางเดิน				
2.ระมัดระวังตัวอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นการเดิน ขึ้น วิ่งเล่น				
3.เดินขึ้นลงบันไดอย่างถูกต้องและเป็นระเบียบตาม ศรชี้หรือตามกฎของโรงเรียน				
4.....				
5.....				
6.....				
7.ปีนป่ายตามระเบียบอาคาร หรือที่สูง				
8.ไต่ตามราวบันได วิ่งขึ้น-ลงบันได				
9.วิ่งบริเวณที่เป็นมุมบัง เช่น มุมตึก มุมกำแพง				
31. ปฏิบัติตามกฎหมายด้านความปลอดภัยของโรงเรียน อย่างเคร่งครัด				

ส่วนที่ 4 : 4.1 แบบสอบถามความรู้เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

คำชี้แจง: กาเครื่องหมาย X ลงบนอักษร ก. ข. ค. ง. ที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1.ข้อใดกล่าวถูกต้องในเรื่องของการบาดเจ็บ

- ก. การบาดเจ็บเกิดไม่สามารถป้องกันได้
- ข. การบาดเจ็บหมายถึงร่างกายได้รับอันตรายอย่างรุนแรงจนต้องส่งโรงพยาบาล
- ค. การบาดเจ็บเกิดจากมีสาเหตุจากสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม
- ง. การบาดเจ็บเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา กับทุกคน

2.สาเหตุของการบาดเจ็บในโรงเรียนที่เกิดจากบุคคลคือ

- ก. ไม่ใส่หน้ากากขณะเชิ่อมเหล็ก
- ข. แสงสว่างในโรงฝึกงานไม่เพียงพอ
- ค. มีสิ่งของวางเกะกะทางเดิน
- ง. พื้นทางเดินมีน้ำหกเลอะ

3.สาเหตุของการบาดเจ็บในโรงเรียนที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมคือ

- ก. หยอกล้อกันขณะปฏิบัติงาน
- ข. เดินไม่ระมัดระวังทาง
- ค. พื้นห้องน้ำลื่น
- ง. เก็บของมีคมไม่เป็นที่

4.ข้อใดไม่ใช่ผลกระทบของการบาดเจ็บ

- ก. เสียการเรียน
- ข. ทรัพย์สินเสียหาย
- ค. ได้รับเงินค่ารักษาพยาบาล
- ง. โรงเรียนเสียชื่อเสียง

5.สัญลักษณ์ของสีที่แสดงถึงอันตรายคือสีใด

- ก. สีแดง
- ข. สีเหลือง
- ค. สีส้ม
- ง. สีดำ

6

7.....

30.ข้อใดจัดเป็นบริการด้านความปลอดภัยในโรงเรียน

- ก. มีป้ายเตือนและเครื่องหมายป้องกันอันตราย
- ข. จัดครูเวรคอยตรวจตราความปลอดภัยในโรงเรียน
- ค. มีอาสาสมัครนักเรียนดูแลด้านความปลอดภัย
- ง. ถูกทุกข้อ

4.2 แบบสอบถามการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดการบาดเจ็บในโรงเรียน

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน

ข้อความ	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
1.การบาดเจ็บเกิดได้ตลอดเวลา					
2.การบาดเจ็บเป็นเรื่องของโชคชะตา					
3.การบาดเจ็บในโรงเรียนมีโอกาสเกิดขึ้นได้					
4.นักเรียนอาชีวศึกษายามีโอกาสเกิดการบาดเจ็บได้สูง					
5.นักเรียนคิดว่าตนเองมีโอกาสเกิดการบาดเจ็บได้น้อยเพราะว่าไม่เคยเกิดการบาดเจ็บกับตนมาก่อน					
6. นักเรียนอาจเกิดการบาดเจ็บในขณะที่ฝึกปฏิบัติงาน					
7.การหยอกล้อกันขณะฝึกงานในโรงฝึกอาจเกิดการบาดเจ็บได้					
8.การใช้เครื่องป้องกันอันตรายส่วนบุคคลในการฝึกงานไม่จำเป็นหากมีความระมัดระวังในการทำงาน					
9. ขาดความชำนาญในการใช้อุปกรณ์ฝึกงานอาจทำให้เกิดการบาดเจ็บได้					
10.....					
11.....					
12.....					
13.ความประมาทและเล่นเล่อทำให้เกิดการบาดเจ็บ					

4.3 แบบสอบถามการรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วยอย่าง ยิ่ง
1.การปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน อย่างเคร่งครัดเป็นเรื่องที่ดีและปลอดภัย					
2.การเดินขึ้น-ลงบันไดโดยเดินชิดขวาจะช่วย ให้เดินขึ้น-ลงไม่ชนกัน					
3.นักเรียนไม่ชอบต่อแถวทำกิจกรรมใน โรงเรียน					
4.การเล่นที่โลดโผนเสี่ยงอันตรายเป็นเรื่องที่ ท้าทายความสามารถ					
5. .การหยอกล้อกับเพื่อนในโรงฝึกงานเป็น เรื่องสนุกสนาน					
6.การตรวจสอบอุปกรณ์เครื่องมือก่อนและ หลังใช้เป็นเรื่องที่เสียเวลา					
7.การสวมเครื่องป้องกันอันตรายส่วนบุคคล ขณะทำงานในโรงฝึกทำให้รู้สึกอึดอัดไม่ สะดวกในการทำงาน					
8.การปฏิบัติงานในโรงฝึกงานตามคู่มือเป็น เรื่องทำได้ยาก					
9.....					
10.....					
11.....					
12.....					
13.การใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าที่ชำรุดไม่มากเป็น การประหยัดเงิน					
14.นักเรียนมีอุปกรณ์การเรียนประเภทของมี คมติดตัว					

4.4 แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อการมีพฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วยอย่าง ยิ่ง
1.การระมัดระวังตัวอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นการเดิน ยืน วิ่งเล่น การยกของเป็นเรื่องที่ปฏิบัติได้ยาก					
2.นักเรียนสามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบเรื่องความปลอดภัยของโรงเรียนได้อย่างเคร่งครัด					
3.นักเรียนสามารถสวมเครื่องป้องกันได้ทุกครั้งที่ฝึกปฏิบัติงานในโรงฝึกงาน					
4.นักเรียนสามารถประเมินสิ่งแวดล้อมที่เป็นอันตรายต่อตนเองได้					
5.นักเรียนสำรวจและคัดแยกอุปกรณ์ที่ชำรุดไม่พร้อมใช้ได้					
6.....					
7.....					
8.....					
9.เมื่อเพื่อนได้รับบาดเจ็บนักเรียนสามารถให้การปฐมพยาบาลเบื้องต้นได้อย่างถูกต้อง					
10.นักเรียนศึกษาหาความรู้และข้อมูลเรื่องความปลอดภัยในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ					

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามนโยบายการป้องกันการบาดเจ็บโรงเรียน

คำชี้แจง: โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องท้ายของข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุดเพียงข้อละ 1 คำตอบ

ข้อความ	มี	ไม่มี
1. โรงเรียนมีนโยบายเรื่องความปลอดภัยในโรงเรียน		
2. นักเรียนมีประกันอุบัติเหตุที่ทางโรงเรียนทำให้		
3. มีการตรวจสอบสภาพประจำปีสำหรับนักเรียน		
4. โรงเรียนมีห้องพยาบาลสำหรับอาจารย์และนักเรียนที่ได้รับบาดเจ็บ		
5. โรงเรียนมีการให้ความรู้เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บเช่น จัดบอร์ด นิทรรศการ เสี่ยงตามสาย		
6. โรงเรียนมีการตรวจและดูแลสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้สะอาดและปลอดภัยเช่น พื้นสนาม อาคารเรียน โรงอาหาร		
7.....		
8.....		
9.....		
10. ภายในโรงเรียนมีป้ายเตือนในจุดต่างๆที่อาจเกิดอันตราย		

ส่วนที่ 6 แบบสอบถามการได้รับคำแนะนำจากครูและเพื่อน

คำชี้แจง: นักเรียนได้รับคำแนะนำเรื่องการป้องกันการบาดเจ็บจากเพื่อนและครูบ่อยเพียงใด โปรด
ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องท้ายของข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อความ	แหล่ง สนับสนุน	ความถี่			
		ประจำ	ได้รับ บางครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่ได้ รับ
1.เรื่องการบาดเจ็บจากการพลัดตกหกล้ม	ครู-อาจารย์				
	เพื่อนนักเรียน				
2.เรื่องการบาดเจ็บจากการชน การปะทะ	ครู-อาจารย์				
	เพื่อนนักเรียน				
3.เรื่องการบาดเจ็บจากการใช้ของมีคม	ครู-อาจารย์				
	เพื่อนนักเรียน				
4.เรื่องอุบัติเหตุจากการฝึกปฏิบัติงานใน โรงฝึก	ครู-อาจารย์				
	เพื่อนนักเรียน				
5.เรื่องการใส่อุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล เมื่อฝึกปฏิบัติงานในโรงฝึกงาน	ครู-อาจารย์				
	เพื่อนนักเรียน				
6.....	ครู-อาจารย์				
	เพื่อนนักเรียน				
7.....	ครู-อาจารย์				
	เพื่อนนักเรียน				
8.....	ครู-อาจารย์				
	เพื่อนนักเรียน				
9.เรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้น	ครู-อาจารย์				
	เพื่อนนักเรียน				
10.เรื่องการใช้อุปกรณ์และเครื่องมือที่ ปลอดภัย	ครู-อาจารย์				
	เพื่อนนักเรียน				

ภาคผนวก ค

ตารางจำแนกรายข้อ

ตารางที่ 13 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน พฤติกรรมป้องกัน
อุบัติเหตุในโรงเรียนด้านการป้องกันการพลัดตกหกล้ม (n = 150)

พฤติกรรมป้องกัน อุบัติเหตุในโรงเรียนด้าน การป้องกันการพลัดตก หกล้ม	จำนวน (ร้อยละ)				$\bar{X}$	SD
	ปฏิบัติทุก ครั้ง	ปฏิบัติ บ่อยครั้ง	ปฏิบัติ นานๆครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติ		
- ดูแลให้พื้นโรงเรียนให้ แห้ง สะอาด เก็บของ หรือเศษวัสดุให้เรียบร้อย ไม่กีดขวางทางเดิน	19 (12.7)	57 (38.0)	67 (44.6)	7 (4.7)	2.59	.770
- การหีบของในที่สูงใช้ บันไดหรือโต๊ะเก้าอี้ที่ แข็งแรงมั่นคงในการปีน ไม่ใช่เก้าอี้ต่อซ้อนกัน หลายชั้น	43 (28.6)	52 (34.7)	39 (26.0)	16 (10.7)	2.81	.972
- ปีนป่ายตามระเบียง อาคาร หรือที่สูง	5 (3.3)	16 (10.7)	50 (33.3)	79 (52.7)	3.35	.804
- ไล่ตามรวบบันได วิ่งขึ้น- ลงบันได*	4 (2.70)	20 (13.4)	57 (38.3)	68 (45.6)	3.27	.794

* ข้อคำถามด้านลบ

ตารางที่ 14 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน พฤติกรรมป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียนด้านการชนหรือการปะทะ (n = 150)

พฤติกรรมป้องกันการ บาดเจ็บในโรงเรียนด้าน การป้องกันการชนหรือ การปะทะ	จำนวน (ร้อยละ)				$\bar{X}$	SD
	ปฏิบัติ ทุกครั้ง	ปฏิบัติ บ่อยครั้ง	ปฏิบัติ นานๆครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติ		
- ระมัดระวังตัวอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นการเดินทาง ยืน วิ่งเล่น	43 (28.6)	88 (58.7)	15 (10.0)	4 (2.7)	3.13	.692
- เดินขึ้นลงบันไดอย่าง ถูกต้องและเป็นระเบียบ ตามศรชี้หรือตามกฎหมาย ของโรงเรียน	31 (20.7)	68 (45.3)	42 (28.0)	9 (6.0)	2.81	.833
- เดินด้วยความ ระมัดระวัง ไม่เหม่อลอย	39 (26.0)	76 (50.7)	29 (19.3)	6 (4.0)	2.99	.786
- เข้าแถวอย่างเป็น ระเบียบในการซื้อ อาหาร ไม่แซงคิว	84 (56.0)	44 (29.3)	16 (10.7)	6 (4.0)	3.37	.832
- วิ่งบริเวณที่เป็นมุมบ่ง เช่นมุมตึก มุมกำแพง*	3 (2.0)	13 (8.7)	68 (45.3)	66 (44.0)	3.31	.715
- ปฏิบัติตามกฎหมายด้าน ความปลอดภัยของ โรงเรียนอย่างเคร่งครัด	26 (17.3)	80 (53.3)	42 (28.0)	2 (1.4)	2.87	.702

* ข้อคำถามด้านลบ

ตารางที่ 15 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน พฤติกรรมป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียนด้านการบาดเจ็บจากของมีคม (n = 150)

พฤติกรรมป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนด้านการป้องกันการบาดเจ็บจากของมีคม	จำนวน (ร้อยละ)				$\bar{X}$	SD
	ปฏิบัติทุกครั้ง	ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ปฏิบัตินานๆครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติ		
- วังเมื่อถือของมีคม*	7 (4.7)	9 (6.0)	46 (30.6)	88 (58.7)	3.43	.806
- นำอุปกรณ์การเรียนที่แหลมคม มาเล่นกับเพื่อน*	5 (3.3)	13 (8.7)	61 (40.7)	71 (47.3)	3.32	.771
- ส่งของแหลมคมให้ผู้อื่นโดยนักเรียนจับที่ด้ามจับและส่งด้านใบมีดให้ผู้อื่น*	3 (2.0)	25 (16.7)	47 (31.3)	75 (50.0)	3.29	.816
- แยกเก็บเศษวัสดุเช่น เศษกระเบื้อง ขวดแก้ว จากเศษวัสดุประเภทอื่น	12 (8.1)	37 (24.8)	71 (47.6)	29 (19.5)	2.21	.851
- เก็บเศษวัสดุของมีคมที่พบเห็นตามทางเดินหรือสนามในโรงเรียน	11 (7.4)	25 (16.8)	86 (57.7)	27 (18.1)	2.13	.794
- เมื่อใช้อุปกรณ์ของมีคมแล้วเก็บเข้าที่เรียบร้อย	53 (35.3)	72 (48.0)	22 (14.70)	3 (2.0)	3.17	.746

* ข้อคำถามด้านลบ

ตารางที่ 16 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน พฤติกรรมป้องกัน
อุบัติเหตุในโรงเรียนด้านการบาดเจ็บจากอุปกรณ์เครื่องมือ (n = 150)

พฤติกรรมป้องกันการ บาดเจ็บในโรงเรียนด้าน	จำนวน (ร้อยละ)				$\bar{X}$	SD
	ปฏิบัติทุก ครั้ง	ปฏิบัติ บ่อยครั้ง	ปฏิบัติ นานๆครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติ		
การป้องกันการบาดเจ็บ จากอุปกรณ์-เครื่องมือ						
- ดูแลซ่อมแซม เครื่องมือในการฝึก ปฏิบัติงานที่ชำรุดให้อยู่ ในลักษณะพร้อมใช้งาน	53 (35.3)	72 (48.0)	22 (14.7)	3 (2.0)	2.81	.831
- หยอกล้อเล่นกับเพื่อน ขณะฝึกปฏิบัติงาน*	7 (4.7)	49 (32.7)	74 (49.3)	20 (13.3)	2.71	.754
- ปฏิบัติงานในขณะที่ ร่างกายไม่พร้อม เช่น ปวดศีรษะ มึนงง ง่วง นอน*	3 (2.0)	37 (24.8)	87 (58.4)	22 (14.8)	2.86	.678
- ศึกษาคู่มือการปฏิบัติ ก่อนปฏิบัติงาน	32 (21.4)	68 (45.3)	44 (29.3)	6 (4.0)	2.84	.803
- ปฏิบัติตามขั้นตอน และคำเตือนในการ ปฏิบัติงานอย่าง เคร่งครัด	40 (26.8)	78 (52.3)	29 (19.5)	2 (1.3)	3.05	.720
- สวมใส่อุปกรณ์ ป้องกันอันตรายส่วน บุคคลในการปฏิบัติงาน เช่น หน้ากากป้องกัน ใบหน้า รองเท้านิรภัย หัวเหล็ก	50 (33.3)	67 (44.7)	28 (18.7)	5 (3.3)	3.08	.807

ตารางที่ 16 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน พฤติกรรมป้องกัน
อุบัติเหตุในโรงเรียนด้านการบาดเจ็บจากอุปกรณ์เครื่องมือ (n = 150) (ต่อ)

พฤติกรรมป้องกันการ บาดเจ็บในโรงเรียนด้าน	จำนวน (ร้อยละ)				$\bar{X}$	SD
	ปฏิบัติทุก ครั้ง	ปฏิบัติ บ่อยครั้ง	ปฏิบัติ นานๆครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติ		
การป้องกันการบาดเจ็บ จากอุปกรณ์-เครื่องมือ						
- ขณะปฏิบัติงานแต่ง กายด้วยเสื้อฟารัดกุม	55 (36.7)	67 (44.7)	24 (16.0)	4 (2.6)	3.15	.784
- ปฏิบัติงานในโรง ฝึกงานด้วยความ ระมัดระวัง	61 (40.7)	78 (52.0)	11 (7.3)	0	3.33	.609
- เข้าใกล้บริเวณที่มีการ ก่อสร้างโดยไม่มี อุปกรณ์ป้องกัน*	13 (8.7)	33 (22.0)	66 (44.0)	38 (25.3)	2.86	.898
* ข้อคำถามด้านลบ						

ตารางที่ 17 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมป้องกัน
อุบัติเหตุในโรงเรียนด้านการป้องกันไฟฟ้าดูด ไฟฟ้าช็อต (n = 150)

พฤติกรรมป้องกันการ บาดเจ็บในโรงเรียนด้าน	จำนวน (ร้อยละ)				$\bar{X}$	SD
	ปฏิบัติทุก ครั้ง	ปฏิบัติ บ่อยครั้ง	ปฏิบัติ นานๆครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติ		
จากไฟฟ้าดูด ไฟฟ้าช็อต						
- ตรวจสอบสายไฟหรือ เครื่องใช้ไฟฟ้าให้อยู่ใน สภาพที่ดี	29 (19.5)	55 (36.9)	50 (33.6)	15 (10.0)	2.66	.906
- ใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าหลาย ชนิดพร้อมกันในปลั๊ก เดียวกัน*	12 (8.0)	61 (40.7)	50 (33.3)	27 (18.0)	2.61	.873
* ข้อคำถามด้านลบ						

ตารางที่ 17 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียนด้านการป้องกันไฟฟ้าดูด ไฟฟ้าช็อต (n = 150) (ต่อ)

พฤติกรรมป้องกันการ บาดเจ็บในโรงเรียนด้าน การป้องกันการบาดเจ็บ จากไฟฟ้าดูด ไฟฟ้าช็อต	จำนวน (ร้อยละ)				$\bar{X}$	SD
	ปฏิบัติทุก ครั้ง	ปฏิบัติ บ่อยครั้ง	ปฏิบัติ นานๆครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติ		
- ใช้มือเปียกน้ำ เปิดปิด สวิตช์ไฟฟ้า*	6 (4.0)	31 (20.6)	64 (42.7)	49 (32.7)	3.04	.834
- ใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าที่ ชำรุดยังไม่ได้ซ่อมแซม*	1 (0.7)	18 (12.0)	62 (41.3)	69 (46.0)	3.33	.709
- เมื่อเลิกใช้ เครื่องใช้ไฟฟ้าถอดปลั๊ก ออกทุกครั้ง	48 (32.0)	61 (40.7)	36 (24.0)	5 (3.3)	3.01	.835
- ไม่จุดไม้ขีดไฟ สูบบุหรี่ และเปิดหรือปิดสวิตช์ ไฟฟ้าทุกชนิดขณะเปิด หัวแก๊ส	49 (32.7)	19 (12.7)	23 (15.3)	59 (39.3)	2.39	1.299

ตารางที่ 18 จำนวนร้อยละค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความรู้ด้านการป้องกันการบาดเจ็บ

ความรู้ด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน	จำนวน (ร้อยละ)	
	ผู้ตอบถูก	ผู้ตอบผิด
1.ข้อใดกล่าวถูกต้องในเรื่องของการบาดเจ็บ	105 (70)	45 (30)
2.สาเหตุของการบาดเจ็บในโรงเรียนที่เกิดจากบุคคลคือ	61 (40.7)	89 (59.3)

ตารางที่ 18 จำนวนร้อยละเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความรู้ด้านการป้องกันการบาดเจ็บ (ต่อ)

ความรู้ด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน	จำนวน (ร้อยละ)	
	ผู้ตอบถูก	ผู้ตอบผิด
3.สาเหตุของการบาดเจ็บในโรงเรียนที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมคือ	43 (28.7)	107 (71.3)
4.ข้อใดไม่ใช่ผลกระทบของการบาดเจ็บ	51 (34.0)	99 (66.0)
5.สัญลักษณ์ของสีที่แสดงถึงอันตรายคือสีใด	4 (2.7)	146 (97.3)
6.บริเวณใดที่มีโอกาสลื่นหกล้มได้มากที่สุด	123 (82.0)	27 (18.0)
7.บริเวณใดควรมีการจัดให้นักเรียนเดินชิดด้านขวา	123 (82.0)	27 (18.0)
8.การใช้ของมีคมที่ถูกต้องปลอดภัยคือ	87 (58.0)	63 (42.0)
9.เมื่อถึงบริเวณมุมอาคารเรียนนักเรียน นักเรียนควรทำอย่างไร	95 (63.3)	55 (36.7)
10.เมื่อเกิดไฟลุกไหม้จากปลั๊กไฟในห้องเรียนควรทำอย่างไร	24 (16.0)	126 (84.0)
11.ข้อใดถูกต้องเกี่ยวกับการใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล	131 (87.3)	19 (12.7)
12.ข้อใดเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง	105 (70)	45 (30)
13.ข้อใดไม่ใช่สาเหตุของการพลัดตกหกล้ม	96 (64.0)	54 (36.0)

ตารางที่ 18 จำนวนร้อยละค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความรู้ด้านการป้องกันการบาดเจ็บ (ต่อ)

ความรู้ด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน	จำนวน (ร้อยละ)	
	ผู้ตอบถูก	ผู้ตอบผิด
14.ข้อใดเป็นพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการเกิดการบาดเจ็บจากของมีคม	90 (60)	60 (40)
15.การเกิดเพลิงไหม้เกิดจากองค์ประกอบใดบ้าง	66 (44.0)	84 (56.0)
16.การแบ่งชนิดของไฟตามลักษณะและปฏิกิริยาในการเผาไหม้ได้กี่ประเภท	44 (29.3)	106 (70.7)
17.ไฟไหม้ชนิดเอ หรือประเภท ก. เป็นเพลิงไหม้จากเชื้อเพลิงชนิดใด	92 (61.3)	58 (38.7)
18.การเสริมสร้างความปลอดภัยในโรงงานอุตสาหกรรมอย่างมีประสิทธิภาพต้องยึดหลักการ 3E คือข้อใด	75 (50.0)	75 (50.0)
19.คนที่เป็นโรคหรือมีอาการของโรคหัวใจควรหลีกเลี่ยงการทำงานประเภทใด	53 (35.3)	97 (64.7)
20. Do not operate มีความหมายว่าอย่างไร	58 (38.7)	92 (61.3)
21. Fire hose reel มีความหมายว่าอย่างไร	32 (21.3)	118 (78.7)
22.ปัจจัยที่ทำให้อายุการทำงานของหมวกนิรภัยลดลงคือข้อใด	67 (44.7)	83 (55.3)
23.สมองเป็นอวัยวะที่สำคัญและทนต่อภาวะขาดออกซิเจนได้ไม่เกินกี่นาที	26 (17.3)	124 (82.7)
24.ถ้ามีเสื้อผ้าไหม้ติดผิวหนังต้องทำอย่างไร	55 (36.7)	95 (63.3)

ตารางที่ 18 จำนวนร้อยละเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความรู้ด้านการป้องกันการบาดเจ็บ (ต่อ)

ความรู้ด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน	จำนวน (ร้อยละ)	
	ผู้ตอบถูก	ผู้ตอบผิด
25.สาเหตุของการเสียชีวิตจากอัคคีภัยอีกอย่างหนึ่งคือข้อใด	76 (50.7)	74 (49.3)
26.การปฐมพยาบาลหมายถึง	115 (76.7)	35 (23.3)
27.ข้อใดไม่ใช่การบาดเจ็บที่อาจเกิดขึ้นได้จากการพลัดตกหกล้ม	100 (66.7)	50 (33.3)
28.การฟกช้ำเกิดจากสาเหตุใด	95 (63.3)	55 (36.7)
29.ข้อใดเป็นเครื่องหมายทางแยก	142 (94.7)	8 (5.3)
30.ข้อใดจัดเป็นบริการด้านความปลอดภัยในโรงเรียน	134 (89.3)	16 (10.7)

ตารางที่ 19 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการรับรู้โอกาสเสี่ยงของ
การเกิดอุบัติเหตุในโรงเรียน จำแนกรายข้อ (n = 150)

การรับรู้โอกาสเสี่ยงของ การเกิดอุบัติเหตุใน โรงเรียน	จำนวน (ร้อยละ)					$\bar{X}$	SD
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง		
1.อุบัติเหตุเกิดขึ้นได้ ตลอดเวลา	123 (82.0)	22 (14.7)	4 (2.6)	0	1 (0.7)	4.77	.557
2.อุบัติเหตุเป็นเรื่องของ โชคชะตา*	34 (22.7)	70 (46.7)	18 (12.0)	8 (5.3)	20 (13.3)	2.40	1.269
3.อุบัติเหตุในโรงเรียนมี โอกาสเกิดขึ้นได้	59 (39.9)	81 (54.7)	6 (4.1)	2 (1.3)	0	4.33	.621
4. นักเรียนอาจเกิดอุบัติเหตุได้สูง มีโอกาสเกิดอุบัติเหตุได้สูง	65 (43.3)	63 (42.0)	13 (8.7)	6 (4.0)	3 (2.0)	4.21	.907
5.นักเรียนคิดว่าตนเองมี โอกาสเกิดอุบัติเหตุได้น้อย เพราะว่าไม่เคยเกิด อุบัติเหตุกับตนมาก่อน*	40 (26.6)	49 (32.7)	33 (22.0)	13 (8.7)	15 (10.0)	2.43	1.250
6. นักเรียนอาจเกิดอุบัติเหตุ ในขณะที่ฝึกปฏิบัติงาน	43 (29.1)	73 (49.3)	27 (18.2)	4 (2.7)	1 (0.7)	4.03	.803
7.การหยอกล้อกันขณะ ฝึกงานในโรงฝึกอาจเกิด อุบัติเหตุได้	81 (54.0)	52 (34.7)	13 (8.7)	2 (1.3)	2 (1.3)	4.39	8.09
8.การใช้เครื่องป้องกัน อันตรายส่วนบุคคลในการ ฝึกงานไม่จำเป็นหากมี ความระมัดระวังในการ ทำงาน*	41 (27.3)	40 (26.7)	34 (22.7)	17 (11.3)	18 (12.0)	2.54	1.324

ตารางที่ 19 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดอุบัติเหตุในโรงเรียน จำแนกรายข้อ (n = 150) (ต่อ)

การรับรู้โอกาสเสี่ยงของ การเกิดอุบัติเหตุใน โรงเรียน	จำนวน (ร้อยละ)					$\bar{X}$	SD
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง		
9. ขาดความชำนาญในการ ใช้อุปกรณ์ฝึกงานอาจทำ ให้เกิดอุบัติเหตุได้	50 (33.3)	83 (55.3)	13 (8.7)	3 (2.0)	1 (0.7)	4.19	.727
10. พกพาของมีคม เช่น มีด คัตเตอร์ อาจทำให้เกิด อุบัติเหตุ	44 (29.7)	67 (45.3)	21 (14.2)	10 (6.8)	6 (4.0)	3.90	1.035
11. ใช้โต๊ะ-เก้าอี้ที่ชำรุดอาจ เกิดอุบัติเหตุได้	56 (37.3)	70 (46.7)	16 (10.7)	5 (3.3)	3 (2.0)	4.14	.883
12. วิ่งเล่นหยอกล้อกันบน อาคารเรียนเป็นเรื่อง ธรรมดาของนักเรียน*	69 (46.3)	26 (17.4)	11 (7.4)	9 (6.1)	34 (22.8)	2.42	1.636
13. ความประมาทและ เล่นเล่อทำให้เกิดอุบัติเหตุ	65 (43.3)	64 (42.7)	16 (10.7)	3 (2.0)	2 (1.3)	4.25	.827

ตารางที่ 20 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการรับรู้อุปสรรคของการ
ป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน จำแนกรายข้อ (n = 150)

การรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรม ป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน	จำนวน (ร้อยละ)					— X	SD
	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง		
1.การปฏิบัติตามกฎระเบียบ ของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด เป็นเรื่องที่ดีและปลอดภัย	62 (41.3)	73 (48.7)	10 (6.7)	3 (2.0)	2 (1.3)	4.27	.783
2.การเดินขึ้น-ลงบันไดโดยเดิน ชิดขวาจะช่วยให้เดินขึ้น-ลงไม่ ชนกัน	65 (43.3)	60 (40.0)	22 (14.7)	2 (1.3)	1 (0.7)	4.24	.800
3.นักเรียนไม่ชอบต่อแถวทำ กิจกรรมในโรงเรียน*	46 (30.7)	38 (25.3)	30 (20.0)	13 (8.7)	23 (15.3)	2.53	1.403
4.การเล่นที่โลดโผนเสี่ยง อันตรายเป็นเรื่องที่ทำทลาย ความสามารถ*	51 (34.0)	36 (24.0)	19 (12.7)	16 (10.6)	28 (18.7)	2.56	1.508
5. การหยอกล้อกับเพื่อนใน โรงฝึกงานเป็นเรื่องสนุกสนาน*	38 (25.3)	42 (28.0)	35 (23.3)	21 (14.0)	14 (9.4)	2.54	1.267
6.การตรวจสอบอุปกรณ์ เครื่องมือก่อนและหลังใช้เป็น เรื่องที่เสียเวลา*	43 (28.8)	26 (17.4)	42 (28.2)	30 (20.0)	8 (5.4)	2.56	1.249
7.การสวมเครื่องป้องกัน อันตรายส่วนบุคคลขณะ ทำงานในโรงฝึกทำให้รู้สึกอึด อัดไม่สะดวกในการทำงาน*	39 (26.2)	29 (19.5)	38 (25.5)	21 (14.1)	22 (14.7)	2.72	1.381
8.การปฏิบัติงานในโรงฝึกงาน ตามคู่มือเป็นเรื่องทำได้ยาก*	39 (26.0)	42 (28.0)	41 (27.3)	13 (8.7)	15 (10.0)	2.49	1.246

ตารางที่ 20 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการรับรู้อุปสรรคของการ
ป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน จำแนกรายข้อ (n = 150) (ต่อ)

การรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรม ป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน	จำนวน (ร้อยละ)					— X	SD
	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง		
9.โรงเรียนมีอุปกรณ์ป้องกัน การบาดเจ็บครบถ้วน	24 (16.0)	61 (40.7)	43 (28.7)	17 (11.3)	5 (3.3)	3.55	1.001
10.โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่ ไม่ทำให้เกิดอุบัติเหตุ	17 (11.3)	55 (36.7)	52 (34.7)	17 (11.3)	9 (6.0)	3.36	1.025
11.ดูแลให้พื้นโรงเรียนให้แห้ง สะอาด เก็บของหรือเศษวัสดุ ให้เรียบร้อยไม่กีดขวางทางเดิน เป็นหน้าที่ของภารโรงเท่านั้น*	51 (34.0)	30 (20.0)	35 (23.4)	8 (5.3)	26 (17.3)	2.52	1.446
12.นักเรียนไม่มีหน้าที่ในการ สำรวจความปลอดภัยใน โรงเรียน*	49 (32.7)	45 (30.0)	31 (20.7)	9 (6.0)	16 (10.6)	2.32	1.281
13.การใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าที่ชำรุด ไม่มากเป็นการประหยัดเงิน*	36 (24.2)	41 (27.5)	37 (24.8)	24 (16.1)	11 (7.4)	2.55	1.227
14.นักเรียนมีอุปกรณ์การเรียน ประเภทของมีคมติดตัว*	26 (17.3)	36 (24.0)	28 (18.7)	35 (23.3)	25 (16.7)	2.98	1.358

ตารางที่ 21 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการรับรู้ความสามารถของการมีพฤติกรรมป้องกันการเกิดอุบัติเหตุในโรงเรียนจำแนกรายข้อ (n = 150)

การรับรู้ความสามารถของ ตนเองในการมีพฤติกรรม ป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน	จำนวน (ร้อยละ)					$\bar{X}$	SD
	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง		
1.การระมัดระวังตัวอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นการเดินทาง ขึ้น วิ่งเล่น การยกของเป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้ ยาก*	57 (38.0)	24 (16.0)	30 (20.0)	3 (2.0)	36 (24.0)	2.58	1.581
2.นักเรียนสามารถปฏิบัติตาม กฎระเบียบเรื่องความปลอดภัย ของโรงเรียนได้อย่างเคร่งครัด	37 (24.8)	73 (49.0)	32 (21.5)	5 (3.4)	2 (1.3)	3.93	.847
3.นักเรียนสามารถสวมเครื่อง ป้องกันได้ทุกครั้งที่ใช้ ปฏิบัติงานในโรงฝึกงาน	42 (28.0)	72 (48.0)	33 (22.0)	2 (1.3)	1 (.7)	4.01	.786
4.นักเรียนสามารถประเมิน สิ่งแวดล้อมที่เป็นอันตรายต่อ ตนเองได้	26 (17.6)	74 (50.0)	43 (29.1)	3 (2.0)	2 (1.3)	3.80	.797
5.นักเรียนสำรวจและคัดแยก อุปกรณ์ที่ชำรุดไม่พร้อมใช้ได้	39 (26.0)	81 (54.0)	24 (16.0)	5 (3.3)	1 (.7)	4.01	.786
6.นักเรียนไม่หยอกล้อกันขณะ ฝึกปฏิบัติงานและพักผ่อน เพื่อนที่หยอกล้อกันได้	37 (24.7)	61 (40.7)	41 (27.3)	6 (4.0)	5 (3.3)	3.79	.971
7.นักเรียนสามารถเลือกใช้ อุปกรณ์ในการป้องกันส่วน บุคคลได้ถูกต้องเหมาะสมกับ งานที่ทำ	41 (27.7)	75 (50.7)	27 (18.2)	4 (2.7)	1 (0.7)	4.02	.795

ตารางที่ 21 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการรับรู้ความสามารถของการมีพฤติกรรมป้องกันการเกิดอุบัติเหตุในโรงเรียนจำนวน จำแนกรายข้อ (n = 150) (ต่อ)

การรับรู้ความสามารถของ ตนเองในการมีพฤติกรรม ป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน	จำนวน (ร้อยละ)					$\bar{X}$	SD
	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง		
8.นักเรียนสามารถใช้และ จัดเก็บของมีคมได้อย่าง ปลอดภัย	48 (32.2)	72 (48.3)	21 (14.1)	7 (4.7)	1 (0.7)	4.07	.844
9.เมื่อเพื่อนได้รับบาดเจ็บ นักเรียนสามารถให้การปฐม พยาบาลเบื้องต้นได้อย่าง ถูกต้อง	30 (20.0)	73 (48.6)	43 (28.7)	3 (2.0)	1 (0.7)	3.85	.781
10.นักเรียนศึกษาหาความรู้ เรื่องความปลอดภัยในโรงเรียน สม่ำเสมอ	31 (20.7)	71 (47.4)	35 (23.3)	11 (7.3)	2 (1.3)	3.79	.902

ตารางที่ 22 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนนโยบายด้านการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียนจำนวน จำแนกรายข้อ (n = 150)

นโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน	จำนวน (ร้อยละ)	
	มี	ไม่มี/ ไม่ทราบ
1.โรงเรียนมีนโยบายเรื่องความปลอดภัยในโรงเรียน	108 (72.0)	42 (28.0)
2.นักเรียนมีประกันอุบัติเหตุที่ทางโรงเรียนทำ	128 (85.3)	22 (14.7)
3.มีการตรวจสอบสุขภาพประจำปีสำหรับนักเรียน	139 (92.7)	11 (7.3)

ตารางที่ 22 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนนโยบายด้านการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียนจำนวน จำแนกรายข้อ (n = 150) (ต่อ)

นโยบายด้านการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียน	จำนวน (ร้อยละ)	
	มี	ไม่มี/ ไม่ทราบ
4.โรงเรียนมีห้องพยาบาลสำหรับอาจารย์และนักเรียนที่ได้รับบาดเจ็บ	132 (88.0)	18 (12.0)
5.โรงเรียนมีการให้ความรู้เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บเช่น จัดบอร์ดนิทรรศการ เสี่ยงตามสาย	81 (54.0)	69 (46.0)
6.โรงเรียนมีการตรวจและดูแลสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้สะอาดและปลอดภัยเช่น พื้นสนาม อาคารเรียน โรงอาหาร	109 (72.7)	41 (27.3)
7.มีการซ่อมบำรุงอุปกรณ์ เครื่องมือ และของใช้ต่างๆ เช่น โต๊ะ เก้าอี้	112 (74.7)	38 (25.3)
8.อุปกรณ์เครื่องป้องกันส่วนบุคคลในการฝึกปฏิบัติเพียงพอและมีประสิทธิภาพ	95 (63.3)	55 (36.7)
9.ในโรงฝึกปฏิบัติงานมีแสงสว่างเพียงพอ	114 (76.0)	36 (24.0)
10.ภายในโรงเรียนมีป้ายเตือนในจุดต่างๆที่อาจเกิดอันตราย	74 (49.3)	76 (50.7)

ตารางที่ 23 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการได้รับข้อมูลและคำแนะนำเรื่องการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากครู-อาจารย์ จำแนกรายข้อ (n = 150)

การได้รับข้อมูลและคำแนะนำ เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บใน โรงเรียนจากครู-อาจารย์	จำนวน (ร้อยละ)				$\bar{X}$	SD
	เป็นประจำ	บางครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่ได้รับ		
1. เรื่องการบาดเจ็บจากการพลัด ตกหกล้ม	45 (32.4)	40 (28.8)	36 (25.9)	18 (12.9)	2.81	1.035
2. เรื่องการบาดเจ็บจากการชน การปะทะ	36 (27.7)	44 (33.8)	30 (23.1)	20 (15.4)	2.74	1.031
3. เรื่องการบาดเจ็บจากการใช้ของ มีคม	46 (34.3)	39 (29.1)	26 (19.4)	23 (17.2)	2.81	1.093
4. เรื่องอุบัติเหตุจากการฝึก ปฏิบัติงานในโรงฝึก	63 (46.7)	35 (25.9)	20 (14.8)	17 (12.6)	3.07	1.059
5. เรื่องการใส่อุปกรณ์ป้องกันส่วน บุคคลเมื่อฝึกปฏิบัติงานในโรง ฝึกงาน	74 (54.4)	36 (26.5)	19 (14.0)	7 (5.1)	3.30	.897
6. เรื่องการป้องกันอัคคีภัย	61 (43.9)	41 (29.5)	23 (16.5)	14 (10.1)	3.07	1.005
7. เรื่องความปลอดภัยในการใช้ อุปกรณ์ไฟฟ้า	70 (50.7)	41 (29.7)	18 (13.0)	9 (6.6)	3.25	.919
8. เรื่องความปลอดภัยในการ ทำงาน	84 (60.4)	40 (28.8)	8 (5.8)	7 (5.0)	3.45	.818
9. เรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้น	70 (51.5)	39 (28.7)	19 (14.0)	8 (5.8)	3.26	.911
10. เรื่องการใช้อุปกรณ์และ เครื่องมือที่ปลอดภัย	77 (55.4)	39 (28.1)	17 (12.2)	6 (4.3)	3.35	.857

ตารางที่ 24 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการได้รับข้อมูลและคำแนะนำเรื่องการป้องกันการบาดเจ็บในโรงเรียนจากเพื่อนนักเรียน จำแนกรายข้อ (n = 150)

การได้รับข้อมูลและคำแนะนำ เรื่องการป้องกันการบาดเจ็บใน โรงเรียนจากเพื่อนนักเรียน	จำนวน (ร้อยละ)				$\bar{X}$	SD
	เป็นประจำ	บางครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่ได้รับ		
1. เรื่องการบาดเจ็บจากการพลัด ตกหกล้ม	25 (18.2)	55 (40.2)	38 (27.7)	19 (13.9)	2.63	.939
2. เรื่องการบาดเจ็บจากการชน การปะทะ	35 (24.5)	54 (37.8)	43 (30.0)	11 (7.7)	2.79	.903
3. เรื่องการบาดเจ็บจากการใช้ ของมีคม	30 (21.3)	48 (34.0)	47 (33.3)	16 (11.4)	2.65	.941
4. เรื่องอุบัติเหตุจากการฝึก ปฏิบัติงานในโรงฝึก	32 (23.0)	48 (34.6)	42 (30.2)	17 (12.2)	2.68	.963
5. เรื่องการใส่อุปกรณ์ป้องกัน ส่วนบุคคลเมื่อฝึกปฏิบัติงานใน โรงฝึกงาน	38 (27.5)	49 (35.5)	37 (26.8)	14 (10.2)	2.80	.958
6. เรื่องการป้องกันอัคคีภัย	27 (19.8)	44 (32.4)	40 (29.4)	25 (18.4)	2.54	1.01 0
7. เรื่องความปลอดภัยในการใช้ อุปกรณ์ไฟฟ้า	35 (25.8)	45 (33.1)	41 (30.1)	15 (11.0)	2.74	.968
8. เรื่องความปลอดภัยในการ ทำงาน	43 (31.6)	40 (29.4)	41 (30.2)	12 (8.8)	2.84	.975
9. เรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้น	33 (23.6)	51 (36.4)	32 (22.9)	24 (17.1)	2.66	1.02 2
10. เรื่องการใช้อุปกรณ์และ เครื่องมือที่ปลอดภัย	35 (24.5)	54 (38.8)	43 (30.0)	11 (7.7)	2.82	.984

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ

นางสาวสติมา มาศพล

วัน เดือน ปีเกิด

9 มกราคม 2523

สถานที่เกิด

จังหวัดจันทบุรี

ประวัติการศึกษา

พยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย
(พ.ศ. 2540-2544)

ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน

พฤษภาคม 2544 – ปัจจุบัน: พยาบาลวิชาชีพพระดับ 5
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย